

## บทที่ 2

## วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาขนาดมหัพภาคของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ เอกสาร และรายงานการวิจัย โดยเสนอวรรณคดีที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของคณะครุศาสตร์
- ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของคณะครุศาสตร์
- ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะครุศาสตร์
- ตอนที่ 4 เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของคณะครุศาสตร์

ความเป็นมาและสภาพทั่วไปในระยะเริ่มก่อตั้ง

(พ.ศ. 2453-2500)

ประวัติความเป็นมาในการก่อตั้งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานด้านครุศึกษาในสถาบันแห่งนี้อาจกล่าวได้ว่าเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่ง มีประวัติสืบย้อนไปได้ถึงการฝึกหัดครูของไทยที่จัดอย่างเป็นระบบ เมื่อ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2453 (กระทรวงศึกษาธิการ. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2453-2507: 102 - 103) ที่โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ (โรงเรียนเล็ก) และเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือนขึ้น การฝึกหัดครูก็เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนี้ด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2458 แผนกต่างๆ ของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ได้ย้ายมารวมกันใหม่ที่ตั้งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน แผนกต่างๆ ได้แก่ แผนกข้าราชการพลเรือน หรือ รัฐประศาสนศาสตร์ แผนกชั้นตรีศึกษา แผนกครุศึกษา ซึ่งทั้ง 3 แผนกนี้ เมื่อย้ายมารวมกันแล้ว มีเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นผู้อำนวยการ จนกระทั่ง 26 มีนาคม 2459 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยสังกัดกระทรวงธรรมการ และจัดตั้งคณะต่างๆ ขึ้น รวมเป็น 4 คณะด้วยกัน คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 แผนกคือ แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกอักษรศาสตร์ ซึ่งมีการเลิกหัตถศรุกรวมอยู่ด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2461 กระทรวงธรรมการ ได้ย้ายการเลิกหัตถศรุกรวมออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปสังกัดกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ

พ.ศ. 2471 พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์เสด็จนิวัติยากรณ์ (ขณะทรงเป็นพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีวรวิทย์) ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ได้ทรงย้ายการเลิกหัตถศรุกรวมมาไว้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีก โดยให้เป็นแผนกเลิกหัตถศรุกรวมในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (เกจข สบ.2.32/23 หนังสือเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ถวายพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2473) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของครูทางวิชาอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิชาครู ทั้งยังเพื่อส่งเสริมวิद्यฐานะของครูอีกด้วย โดยจัดให้มีการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรครุมัธยม (ป.ม.) หลักสูตร 3 ปีขึ้น โดยแบ่งเป็นการเรียนวิชาอักษรศาสตร์ 2 ปี แล้วต่อด้วยหลักสูตรครุมัธยม 1 ปี มีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรครุมัธยมรุ่นแรกในปีการศึกษา 2473 จำนวน 26 คน

ต่อมาในปี พ.ศ.2486 คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แยกออกจากกันเป็น 2 คณะ แผนกเลิกหัตถศรุกรวม เปลี่ยนชื่อเป็นแผนกครุศาสตร์ สังกัดคณะอักษรศาสตร์ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ เป็นหัวหน้าแผนก และพร้อมกันนี้ ได้จัดให้มีการขยายหลักสูตรในระดับปริญญา 4 ปีขึ้น

ต่อมา พ.ศ.2491 คณะอักษรศาสตร์ เปลี่ยนชื่อเป็นคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผลิตเลิกหัตถศรุกรวมที่ จะได้รับปริญญาครุศาสตร์ในโอกาสต่อไป วุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร 3 ปี จึงเปลี่ยนจากประกาศนียบัตรครุมัธยม เป็นอนุปริญญาครุมัธยม และเปลี่ยนเป็นอนุปริญญาครุศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ.2492

หลักสูตรระดับปริญญาครุศาสตร์ เริ่มเปิดสอนใน พ.ศ.2496 โดยรับผู้ที่จบปริญญาหรืออนุปริญญาในสาขาอื่น แล้วมาเรียนต่อในหลักสูตรเป็นเวลา 1 ปี ได้อนุปริญญาครุศาสตร์ หรือ 2 ปี ได้ปริญญาครุศาสตร์ และมีหลักสูตรครุศาสตร์ 4 ปี เช่นเดียวกับปริญญาในคณะอื่นๆ ในขณะเดียวกันนั้น คณะครุศาสตร์ เริ่มแยกตัวจากแผนกครุศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์ มาเป็นคณะครุศาสตร์ในปัจจุบัน

ทางด้านผู้บริหารนั้น เมื่อย้ายโรงเรียนเลิกหัตถศรุกรวมมารวมกันอยู่ในที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบันเมื่อ พ.ศ.2458 มีพระยาวิद्याปรีชา มาตย์ เป็นผู้อำนวยการของ

แผนกครุศึกษา และเมื่อเป็นแผนกฝึกหัดครูตั้งแต่ปี พ.ศ. 2472 แล้ว มีนาย เอช. เอส. โอนีล, หลวงประโมทย์จรยาวิภาส, หม่อมหลวงพานิช ชุ่มสาย, หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล, หม่อมหลวง ต้อย ชุ่มสาย และนายประเสริฐ ชูรัตน์ เป็นหัวหน้าแผนกฝึกหัดครู ตามลำดับ และเมื่อเป็นแผนก ครุศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2486 มีอาจารย์ พูนทรัพย์ ไกรยง เป็นหัวหน้าแผนก

สรุปความเป็นมาและสภาพทั่วไป

ต้นกำเนิดของคณะครุศาสตร์เกิดขึ้นพร้อมๆกับงานทางด้านครุศึกษาของประเทศไทย คือ เมื่อเกือบ 80 ปีที่แล้วมาที่โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ ต่อมางานทางด้านนี้ได้กลายเป็นแผนกครุศึกษา ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งขึ้น และกลายเป็นส่วนหนึ่งของคณะอักษรศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 6 ปีถัดจากนั้นมา

ถึงแม้จะมีการย้าย การฝึกหัดครูไปสังกัดกับกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการใน พ.ศ. 2461 ก็ตาม แต่ในที่สุดก็ได้ย้ายมาเป็น การฝึกหัดครูที่เป็นส่วนหนึ่งของคณะอักษรศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ตามเดิม และกลายเป็นแผนกครุศาสตร์ สังกัดคณะอักษรศาสตร์ เมื่อคณะวิทยาศาสตร์ แยกตัวออกไป และเมื่อการฝึกหัดครูทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงแยกตั้งมาเป็นคณะครุศาสตร์ แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามลำดับ

ทางด้านหลักสูตรนั้น เริ่มจากประกาศนียบัตรครูมัธยม (ป.ม.) ซึ่งเป็นหลักสูตร 3 ปี ต่อ มาได้เพิ่มหลักสูตรในระดับปริญญาตรี (4 ปี) ขึ้นอีก และเปลี่ยนหลักสูตร ป.ม. เป็นอนุปริญญาครู มัธยมและเป็นอนุปริญญาครุศาสตร์ในที่สุด ดังนั้นหลักสูตรที่มีในช่วงนี้มี 2 หลักสูตร คือ หลักสูตร ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตและอนุปริญญาครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ในช่วงก่อตั้ง

(พ.ศ. 2500-2504)

การบริหารงานของคณะครุศาสตร์

เมื่อเริ่มตั้ง คณะครุศาสตร์เป็นคณะที่ 7 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น คณะครุศาสตร์ มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีอาจารย์พูนทรัพย์ ไกรยง เป็นคณบดีคนแรก และในช่วงเวลาที่เริ่มจัดตั้งคณะครุศาสตร์อยู่นี้ คณะครุศาสตร์ ได้รับความช่วยเหลือตามสัญญา อินเดียนา ซึ่งเป็นสัญญาช่วยเหลือระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University ) ประเทศสหรัฐอเมริกากับกระทรวงศึกษาธิการ โดยศาสตราจารย์ท่านผู้บังคับพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ได้ดำเนินการประสานงาน ทำให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 5) ให้ขยายการช่วยเหลือ มาครอบคลุมถึงคณะครุศาสตร์ด้วย ซึ่งสัญญาดังกล่าวเริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2498 และ

สิ้นสุดสัญญาในเดือนสิงหาคม 2504 ความช่วยเหลือที่ได้รับตามสัญญาอินเดียยานั้น เป็นความร่วมมือ มีอยู่ช่วยเหลือในรูปของวัสดุอุปกรณ์ หนังสือ ตำรา ผู้เชี่ยวชาญ มาช่วยงาน และทุนการศึกษาต่อในต่างประเทศสำหรับอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ และอาจารย์ในคณะอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลับมาช่วยสอนนิสิตคณะครุศาสตร์เมื่อจบการศึกษาแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสัญญาดังกล่าวจะได้สิ้นสุดลงไปแล้ว มหาวิทยาลัยอินเดียก็ยังตั้งทุนไว้สำหรับให้อาจารย์ในคณะครุศาสตร์ไปศึกษาต่อปีละ 1 คน จนถึงปัจจุบันนี้

#### อาคารสถานที่

ในระยะแรกนั้น ที่ทำการและอาคารเรียนของคณะครุศาสตร์ ต้องอาศัยอยู่ในอาคารของคณะต่างๆถึง 4 คณะด้วยกันคือ คณะวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะอักษรศาสตร์ อยู่จนกระทั่ง 21 มกราคม พ.ศ. 2503 คณะครุศาสตร์ จึงได้ตึกเรียนใหม่เป็นของตนเอง ตั้งอยู่บนที่ดิน 40 ไร่ อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของถนนพญาไท คณะครุศาสตร์จึงเป็นคณะแรกที่ได้บุกเบิกออกไปอยู่นอกรั้วของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งในขณะนั้นอาคารเรียนของคณะอื่นๆของจุฬาฯ 6 คณะ รวมกลุ่มอยู่ในที่ดินทางปากตะวันออกของถนนพญาไท

#### การเรียนการสอน

เมื่อเริ่มก่อตั้ง คณะครุศาสตร์มีแผนกวิชา 4 แผนกวิชาคือ แผนกวิชาสารัตถศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และวิจัยการศึกษา มีการขยายหลักสูตรและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเปิดหลักสูตรการสอน 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรปริญญาตรี (2 ปี) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) และหลักสูตรอนุปริญญา (1 ปี) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเรียนไว้ดังนี้

1. ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี รับผู้มีวุฒอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ที่มีใช้ทางการศึกษา) โดยคณะครุศาสตร์รับสมัครและสอบคัดเลือกเอง

2. ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 4 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผ่านการสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับนิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาตรีในคณะอื่นๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังมีการรับผู้สำเร็จการศึกษา ระดับ ป.ก.ศ. สูง หรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 2 ปีครึ่ง เรียกหลักสูตรนี้ว่าหลักสูตร 4 ปีเทียบ

3. อนุปริญญาครุศาสตร์หลักสูตร 1 ปี รับผู้มีวุฒอนุปริญญา หรือปริญญา (ที่มีใช้ทางการศึกษา) โดยคณะครุศาสตร์รับสมัครและสอบคัดเลือกเอง เช่นเดียวกับพวกปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี ในระยะการขยายงานนี้ คณะครุศาสตร์ได้เริ่มเปิดสอนระดับปริญญาโทด้วย เรียกว่าปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) เมื่อ พ.ศ. 2504 สาขาวิชาที่เริ่มเปิดสอนในปีนั้นคือ สาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษาและแนะแนว (โดยแผนกวิชาวิจัยการศึกษา) สาขาการ

สอนภาษาไทย สาขาสอนภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาโสตทัศนศึกษา (โดยแผนกวิชาสารัตถศึกษา)

สรุปช่วงก่อตั้ง (พ.ศ. 2500-2504)

ในระยะแรก คณะครุศาสตร์ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากคณะอื่น ๆ และจากต่างประเทศและต้องอาศัยอาคารสถานที่ของคณะอื่นๆอยู่ด้วย จนกระทั่งมีที่ดินและตึกเรียนของตนเองในเวลา 3 ปี ถัดจากการได้รับสถาปนา อย่างไรก็ตามอาคารสถานที่ที่มีอยู่ ก็ยังไม่เพียงพอับความต้องการ ทั้งนี้เพราะการขยายแผนกวิชาออกไปเป็น 4 แผนกวิชา และขยายหลักสูตรที่มีอยู่เดิม 2 หลักสูตร คือ อนุปริญญา(3ปี)และปริญญาตรี(4ปี) เป็น 5 หลักสูตรด้วยกัน โดยเพิ่มหลักสูตร ปริญญาตรี(2ปี) หลักสูตรอนุปริญญา(1ปี)และหลักสูตร 4 ปีเทียบ(2ปีครึ่ง)พร้อมกันนี้ ได้ขยายการศึกษาในระดับปริญญาโทด้วย ซึ่งในช่วงแรกนี้เปิดการเรียนการสอนในระบบปริญญาโทนี้ 4 สาขาวิชาด้วยกัน

ถึงแม้คณะครุศาสตร์จะอยู่ในช่วงของการขยายงานก็ตาม แต่ก็จำกัดในด้านอาคารสถานที่ที่มีอยู่เพียงเท่าเดิม ในขณะที่จำนวนนิสิต จำนวนอาจารย์ และงบประมาณเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 จำนวน นิสิต จำแนกตามปีการศึกษาและแนวใหม่

ประเภท	ช่วงก่อตั้ง					แนวใหม่				
	ปีการศึกษา					ปีการศึกษา				
	2500	2501	2502	2503	2504	2505	2506	2507	2508	2509
นิสิตใหม่ ป.ตรี	140	148	190	175	210	190	207	224	240	256
อาจารย์	8	28	29	40	50	41	50	60	69	79

เห็นได้ว่า คณะครุศาสตร์ในช่วงนี้เป็นช่วงการขยายงาน ในทุกๆด้าน แต่ก็ยังไม่สามารถจะผลิตครูได้เพียงพอกับความต้องการ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จึงเป็นช่วงเวลาที่เออกจากคณะครุศาสตร์จะขยายงานทางด้านการผลิตบัณฑิตให้เพียงพอกับความต้องการแล้ว ยังต้องปรับปรุงให้ได้คุณภาพ ให้ได้มาตรฐานสมกับเป็นผู้นำทางด้านวิชาการครูอีกด้วย

## คณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1

(พ.ศ. 2505-2509)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 มิได้กล่าวถึงเป้าหมายทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่าง เป็นเอกเทศ แต่กล่าวรวมๆอยู่ในแผนพัฒนาคน อย่างไรก็ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ได้กล่าวถึงเป้าหมายการผลิตครูและอาจารย์ไว้ว่า จะผลิตครูให้เพียงพอกับต้องการ และส่งเสริมให้ครูมีคุณวุฒิ เข้าระดับมาตรฐานโดยการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาชีวศึกษา จะส่งเสริมการผลิตครูที่มีวุฒิให้เพียงพอกับการขยายตัวด้านอาชีวศึกษา เพื่อเป็นรากฐานในการส่งเสริมให้มีการผลิตคนเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ให้มากพอกับความต้องการ ซึ่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ เป้าหมายว่าจะผลิตครูได้ไม่น้อยกว่า 7,500 คน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2509 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2507-2509) (2507:182)

สำหรับครูปริญญาตรีนั้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาต่างๆไว้ว่า วิทยาลัยครูประสานมิตร, ปทุมวัน, บางแสน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะผลิตครูปริญญาตรีที่จะไปสอนตามโรงเรียนต่างๆทุกระดับได้ประมาณ ปีละ 600 คน อย่างไรก็ตามจำนวนครูดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะใช้ในการขยายการศึกษา ตามจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้นทุกปี ประกอบกับความจำเป็นจำเป็นในเรื่องความต้องการครูใหม่ที่มีวุฒิแพนครูเก่าที่ลาออกไปหรือเกษียณอายุไป ดังนั้นปัญหาที่ต้อการการแก้ไขในระยะแรกเริ่ม คือปัญหาการปรับปรุงคุณภาพในทางวิชาการให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความรู้ใหม่แขนงวิชาต่างๆโดยกว้างขวาง สามารถสอนนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในระดับที่ต้อการได้

### การบริหารงานของคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มีฐานะเทียบเท่ากองที่สังกัดอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรี บริหารงานโดยกรรมการคณะ ซึ่งมีคณบดีเป็นประธาน ซึ่งในเวลาต้นศาสตราจารย์พันธุ์พันธ์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ไปศึกษาต่อต่างประเทศ อาจารย์ประชุมสุข อาชวอำรุง หัวหน้าแผนกวิชาสัตตศึกษาจึงทำการแทน ในฐานะรักษาการแทนคณบดี กรรมการคณะประกอบด้วยคณาจารย์ดังต่อไปนี้

- |                               |                     |
|-------------------------------|---------------------|
| 1. อาจารย์ อุบล เรียงสุวรรณ   | กรรมการ             |
| 2. อาจารย์ สุรางค์ ไคว้ตระกูล | กรรมการ             |
| 3. อาจารย์ สมร คุณะดีลิก      | กรรมการ             |
| 4. อาจารย์ สำเภา วรวงกุล      | กรรมการ             |
| 5. อาจารย์ ดวงเดือน พิศาลบุตร | กรรมการและเลขานุการ |

กรรมการคณะ มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในเรื่องนโยบายและหลักใหญ่ๆ ในการบริหารงานของคณะ ตลอดจนการตัดสินผลการสอบ ส่วนงานด้านธุรการและงานบริหาร ซึ่งจะทำให้กิจการของคณะดำเนินไปตามนโยบายนั้น อยู่ในความรับผิดชอบส่วนใหญ่ของคณบดีและเลขาธิการคณะ และด้วยความร่วมมือของอาจารย์ทุกคนในคณะ อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชามีหน้าที่รับผิดชอบในด้านวิชาการ ของแต่ละแผนกวิชา (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2503) และเพื่อเป็นการเร่งพัฒนาให้ครุศาสตร์ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และสามารถผลิตครูปริญญาตรีที่มีคุณภาพและได้ปริมาณตามต้องการสมตั้งเป้าหมายการจัดตั้งคณะครุศาสตร์ ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิง พุทเทียรักษ์ นพวงศ์ ณ อยุธยา คณบดีคนแรกของคณะครุศาสตร์ จึงได้ดำเนินการขอความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยอื่นเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทำการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญา (ครั้งที่ 5) ซึ่งแต่เดิมทำไว้กับกระทรวงศึกษาธิการ ให้ขยายขอบข่ายมายังคณะครุศาสตร์อีกด้วย สัญญาดังกล่าวเป็นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรูปของวัสดุ อุปกรณ์ ตำรา และผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอน และทุกการศึกษาต่อในต่างประเทศสำหรับอาจารย์ สัญญานี้เริ่มตั้งแต่ 1 ก.ย. 2498 ถึง ธ.ค. 2504

#### โปรแกรมการศึกษา

เมื่อเริ่มก่อตั้งขึ้น คณะครุศาสตร์มีหลักสูตรสำหรับการศึกษา 3 หลักสูตรด้วยกัน คือ หลักสูตรปริญญาตรี (2 ปี) หลักสูตรปริญญาตรี (4ปี) และหลักสูตรอนุปริญญา (1ปี) มีแผนกวิชาทั้งหมด 4 แผนกวิชาคือ แผนกวิชาสารัตถศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และวิจัยการศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ได้จัดตั้งแผนกวิชาพลศึกษาขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 คณะครุศาสตร์ เริ่มเปิดสอนในระดับปริญญาโทเป็นครั้งแรก มีสาขาวิชาที่เปิดสอน 4 สาขาวิชาด้วยกันคือ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ โสตทัศนศึกษาและจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว และใน พ.ศ. 2506 ได้จัดตั้งแผนกวิชาบริหารการศึกษา แผนกวิชาจิตวิทยา และแผนกโสตทัศนศึกษา ส่วนการรับนิสิตปริญญาโทนั้นในปีเดียวกันนี้ คณะครุศาสตร์ได้เปิดรับนิสิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา และสาขาการสอนสังคมศึกษา และเริ่มเปิดรับนิสิตปริญญาโทสาขาวิจัยการศึกษาในปี พ.ศ. 2509 จะเห็นได้ว่าคณะครุศาสตร์เปิดรับนิสิตหลายลักษณะด้วยกัน ซึ่งสามารถจำแนกตามหลักสูตร ได้ดังนี้

1. ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 2 ปี รับผู้มีวุฒินุปริญญาหรือปริญญา (ที่มีใช้ทางการศึกษา) โดยคณะครุศาสตร์รับสมัครและสอบคัดเลือกเอง
2. ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมตอนปลายที่ผ่านการสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับนิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาตรี ในคณะอื่นๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อนุปริญญาครุศาสตร์ รับผู้ที่จบปริญญาหรืออนุปริญญาในสาขาวิชาอื่น แล้วมาเรียนต่อในหลักสูตรเป็นเวลา 1 ปี



นอกจากนี้ยังมีการรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ป.ก.ศ. สูงหรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อ เป็นเวลา 2 ปีครึ่ง เรียกว่าหลักสูตร 4ปีเทียบ

4. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต รับนักศึกษาจากผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี เข้าศึกษาต่อ อีก 2ปี

#### การประเมินผล

สำหรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4ปี ใช้หลักประเมินผลการศึกษาคือ นิสิตจะต้องศึกษาทั้งหมดไม่ต่ำกว่า 160 หน่วยกิตภาคชั่วโมง ผลการสอบมีลำดับชั้นเป็น A ,B ,C ,D และ F ถ้าต้องการจะแบ่งให้ละเอียดลงไปอีกให้เติมเครื่องหมาย + , - ลงไป การให้ระดับคะแนนมีความหมายคือ

A	=	ดีมาก	เทียบเท่า	86% ขึ้นไป
B	=	ดี	เทียบเท่า	75% -85%
C	=	ปานกลาง	เทียบเท่า	64%-74%
D	=	พอใช้	เทียบเท่า	60%-63%
P	=	ตก	เทียบเท่า	ตั้งแต่ 59% ลงมา

นอกจากนี้ นิสิตจะต้องมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า D ซึ่งถ้าต่ำกว่าต้องเรียนซ้ำใหม่ ส่วนการให้เกียรตินิยมจะใช้เกณฑ์ดังนี้คือ

#### เกียรตินิยมอันดับ 1

1. สอบได้อัตราเฉลี่ยอยู่ในอันดับชั้น A
2. ไม่เคยสอบได้ต่ำกว่า C ในรายวิชาใด

สำหรับการประเมินผลในระดับบัณฑิตศึกษา กำหนดไว้ว่าจะต้องมีเวลาศึกษาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา และไม่เกิน 5ปีการศึกษา มีการสอนในชั้นเรียน (course work) และการวิจัย (Research) ซึ่งรวมหน่วยกิตแล้วต้องไม่ต่ำกว่า 60 หน่วยกิต ( จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505 )

ในช่วงปีการศึกษา 2505-2509 คณะครุศาสตร์ได้เปิดรับนักศึกษาใหม่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,378 คน เป็นนิสิตปริญญาตรี 1226 คน ปริญญาโท 152 คน ทำให้มีนิสิตรวมใหม่แต่ละปีการศึกษา จำแนกตามปีการศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนนิสิตใหม่ และนิสิตรวม ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 1

ปีการศึกษา	นิสิตใหม่		นิสิตรวม	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
2505	179	16	683	33
2506	269	16	726	38
2507	229	30	775	63
2508	221	40	1022	75
2509	328	50	1158	87
รวม	1226	152	4364	296

#### บุคลากร

ในปีการศึกษา 2509 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 1 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ทั้งสิ้น 88 คน

#### งบประมาณ

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้งบประมาณในปี พ.ศ. 2507 ถึง พ.ศ. 2509 เป็นจำนวนเงิน 28.98, 31.88 และ 35.07 ล้านบาทตามลำดับ รวมงบประมาณในช่วง 3 ปีนี้ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 94.93 ล้านบาท (แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2506-2509 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2507-2509) 2507:183) ซึ่งงบประมาณดังกล่าว คณะครุศาสตร์ได้รับส่วนแบ่งเป็นเงิน 3.41, 5.90 และ 9.99 ล้านบาทตามลำดับ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2505)

#### อาคารสถานที่

ในปี พ.ศ. 2500 ซึ่งเป็นปีที่คณะครุศาสตร์ได้รับการสถาปนาเป็นคณะที่สมบูรณ์นั้น นิสิตยังต้องอาศัยตึกเรียนของคณะอื่นๆถึง 4 คณะด้วยกัน คือ คณะวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี และคณะอักษรศาสตร์ (ที่ระลึกวันคืนสู่เหย้าชาวเพลิงชมพู 2530 พ.ศ. 2530:10-11) จนกระทั่งวันที่ 21 มกราคม 2503 คณะครุศาสตร์จึงมีตึกเรียนเป็นของตัวเอง บนเนื้อที่ 4 ไร่ (ประมาณ 40 ไร่) ทางทิศตะวันออกของถนนพญาไท (คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525:10-11)

ในด้านการใช้ประโยชน์ของอาคารสถานที่นั้น เนื่องจากคณะครุศาสตร์เพิ่งจะเริ่มก่อตั้งอาคารสถานที่จึงไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิตนักศึกษา ภายนี้จึงมีการก่อสร้างตึกเรียนเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

จำนวนนิสิต

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505-2509) นี้ คณะครุศาสตร์สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,118 คน แยกตามหลักสูตรการสอนได้ดังนี้ (หน่วยทะเบียนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

อนุปริญญาครุศาสตร์ 44 คน  
ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 990 คน  
ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต 84 คน

สรุปช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1

เชิงปริมาณ

สถานการณ์ในช่วงนี้ เป็นช่วงของการขาดแคลนครูทั่วประเทศ สถาบันอุดมศึกษาที่มีการผลิตครูต่างเร่งการผลิตครูในทุกระดับวุฒิให้เพียงพอับความต้องการของประเทศ คณะครุศาสตร์เป็นสถาบันการผลิตครูชั้นนำในเวลานั้น แผนกวิชาในระดับปริญญาตรี ยังมีอยู่ 4 แผนกวิชาเท่าเดิม แต่ได้ขยายสาขาการสอนในระดับปริญญาโทขึ้นอีก 3 สาขาวิชา รวมเป็น 7 สาขาวิชาด้วยกัน ฉะนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 นี้คณะครุศาสตร์รับนักศึกษา 5 ประเภทด้วยกัน คือ ครุศาสตร์บัณฑิต (2ปี) ครุศาสตร์บัณฑิต (4ปี) อนุปริญญาครุศาสตร์ (1ปี) ครุศาสตร์บัณฑิต (4ปีเทียบ) และหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต

นอกจากจะมีการขยายการศึกษาทั้งในระดับปริญญาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และปริญญาโทแล้วคณะครุศาสตร์ยังเป็นผู้นำทางด้านประเมินผล โดยใช้การประเมินผลหน่วยกิตเป็นครั้งแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการขยายงานในทุกๆด้านของคณะครุศาสตร์ทำให้คณะครุศาสตร์มีนิสิตในทุกๆระดับเพิ่มขึ้น เช่น ในระดับปริญญาตรีเพิ่มจาก 179 คน จากปีการศึกษา 2505 เป็น 328 คน ในปี

หอสมุดแห่งชาติ สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2509 ในระดับปริญญาโทก็เพิ่มขึ้นเช่นกันนอกจากนั้น งบประมาณที่คณะครุศาสตร์ได้รับก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน กล่าวคือ จาก 3.41 ล้านบาท ในปี 2507 เป็น 9.99 ล้านบาทในปี 2509 ส่วนในด้านอาคารสถานที่นั้น ถึงแม้ว่าจะมีอาคารเป็นของตนเองมีที่ดินเป็นของตนเองแต่ก็ไม่เพียงพอกับการขยายงาน ซึ่งต้องอาศัยอาคารเรียนกับคณะอื่นๆอยู่เช่นเดิม

ฉะนั้น เพื่อให้การเร่งการผลิตครูเป็นไปอย่างรวดเร็ว คณะครุศาสตร์จำเป็นต้องขยายทางด้านอาคารสถานที่ให้เพียงพอับความต้องการ เพราะจากการวิเคราะห์พบว่า จะมีนิสิตและคณาจารย์ เพิ่มขึ้น และยังมีแนวโน้มว่าจะมีไปรวมการศึกษามากๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย

แนวโน้มของจำนวนนิสิต อาจารย์และงบประมาณ ในปี พ.ศ. 2510-2514 เป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 จำนวนนิสิต อาจารย์ และงบประมาณของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 1 จำแนกตาม ปีการศึกษาและแนวโน้ม

ประเภท	ช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 1					แนวโน้ม				
	ปีการศึกษา					แนวโน้ม				
	2505	2506	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514
นิสิตปริญญาตรี	179	269	229	221	328	270	295	320	345	370
นิสิตปริญญาโท	16	16	30	40	50	39	49	58	67	76
อาจารย์	57	68	80	90	125	99	115	131	147	163
งบประมาณ	4.8	2.5	3.41	5.90	9.99	6.69	8.07	9.45	10.8	12.2

## คณะกรรมการในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2

(พ.ศ. 2510-2514)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 มีนโยบายที่จะพัฒนาการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู คือจะเน้นหนักไปด้านการแก้ไขปัญหาครูโดยเร่งด่วน ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนครู-อาจารย์บางสาขา นอกจากนี้ยังมีงานตามโครงการลำดับ 3 คือ การศึกษาขั้นประถมศึกษา โดยจะปรับปรุงทั้งทางด้านอาคารเรียนและระบบการสอน โดยคำนึงถึงส่วนที่สัมพันธ์กับโครงการผลิตครูตามปกติและโครงการผลิตครูเร่งด่วน รวมทั้งจะเร่งผลิตครูทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งการจัดตั้งวิทยาลัยการศึกษาแห่งใหม่ สำหรับการศึกษาในชั้นอุดมศึกษานั้น จะขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้ดีขึ้น สำหรับส่วนกลางก็จะพยายามแก้ไขการขาดแคลนครู และวัสดุอุปกรณ์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงประจำปี 2513:23)

ส่วนนโยบายทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ได้มีนโยบายในการเปิดแผนกวิชาต่างๆ ไว้ว่าควรคำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละคณะ ความพร้อมเพรียงในด้านอาจารย์ที่สอน และวัสดุอุปกรณ์ในการศึกษา ในการปรับปรุงและขยายงานการดำเนินการเฉพาะแขนงที่ขาดแคลน ส่วนกิจการห้องสมุดจะจัดให้จัดให้เพียงพอกับความต้องการ และควรรหาทางสนับสนุนให้เอกชนหรือมูลนิธิได้จัดตั้งวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพในการสอน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่วิทยาลัยเอกชนอื่นๆ ที่จะจัดตั้งต่อไป

### การบริหารงานของคณะกรรมการ

ในช่วงนี้คณะกรรมการยังคงมีฐานะเป็นกอง ขึ้นอยู่กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการโดยมีคณบดี คือศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง นูเทอร์นีย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้บริหารงานสูงสุดของคณะ โดยรับนโยบายทางการบริหารจากสภามหาวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการประจำคณะ เป็นผู้รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดีหรือหัวหน้าแผนกอิสระ

### โปรแกรมการศึกษา

คณะกรรมการยังอยู่ในช่วงของการขยายงาน ทั้งนี้เพื่อตอบรับกับนโยบายการขาดแคลนครูในทุกๆระดับ จึงได้ขยายการศึกษาออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเพียงพอกับความต้องการ โดยการจัดตั้งแผนกวิชาพยาบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2510 และแผนกวิชาศิลปศึกษาในปี พ.ศ. 2512 และเริ่มรับนักศึกษาในระดับปริญญาโทสาขานิติศึกษาในปี พ.ศ. 2512 เช่นเดียวกัน นอกจากนี้

นี้ยังได้รับนักศึกษาสาขาประถมศึกษา และสถิติการศึกษาในปี พ.ศ.2513 สาขานิติศาสตร์ศึกษา และพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ.2514 รวมสาขาที่เปิดสอนทั้งสิ้นในช่วงแผนพัฒนาฯ 10 แผนกวิชา ซึ่งเป็นแผนกวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาโทด้วย 9 สาขาวิชา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ 2529) ดังนั้นการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์จึงค่อนข้างหลากหลาย กล่าวคือมีทั้งหลักสูตรอนุปริญญา ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 2 ปี และปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

#### นักศึกษา

คณะครุศาสตร์ได้จัดตั้งแผนกวิชาพยาบาลศึกษาขึ้นในปี พ.ศ.2510 นับได้ว่าคณะครุศาสตร์มีผลิตพยาบาลเป็นรุ่นแรก ส่วนผลิตใหม่ที่คณะครุศาสตร์สามารถรับเข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 มีจำนวน 523,500,495,523 และ 205 คน ตามลำดับ ทำให้มีผลิตทั้งหมดของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2514 จำนวน 1321 , 1441 , 1630 , 1699 และ 1839 คน ตามลำดับ และมีผลิตใหม่ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตเป็นจำนวน 32,95,126,132 และ 205 คน ตามลำดับ จึงทำให้มีผลิตทั้งหมดในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตเป็นจำนวน 86,140,238,269 และ 338 คน ตามลำดับ

#### บุคลากร

ในปีการศึกษา 2514 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์จำนวนทั้งสิ้น 219 คน มีสัดส่วนวุฒิการศึกษาปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เป็น 7 : 112 : 100 อาจารย์พิเศษจำนวน 65 คน มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เป็น 15 : 40 : 10 และมีผู้ช่วยทางวิชาการทั้งสิ้น 60 คน

#### งบประมาณ

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 คณะครุศาสตร์ได้รับงบประมาณตลอดระยะเวลาของแผนฯ เป็นเงินทั้งสิ้น 51,711,700 บาท โดยแยกตามปีงบประมาณตั้งแต่ปี 2510-2514 คือ 11,093,200 ล้านบาท 11,148,000 ล้านบาท 8,876,300 ล้านบาท 8,556,400 ล้านบาท และ 12,037,800 ล้านบาท ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ซึ่งได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 22,135,700 ล้านบาท นับได้ว่าคณะครุศาสตร์ได้งบประมาณสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 233.6

### อาคารสถานที่

ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 2 คณะครุศาสตร์ได้สร้างอาคารเรียนเพื่อให้เพียงพอับความต้องการ กล่าวคือพื้นที่รวมทั้งสิ้น 8,616 ตารางเมตร ซึ่งแบ่งออกเป็น อาคารเรียน 2,723 ตารางเมตร ห้องปฏิบัติการ 1,194 ตารางเมตร ห้องวิจัย 616 ตารางเมตร ห้องอาจารย์และสำนักงานบริหาร 1,693 ตารางเมตร ห้องสมุด 1,160 ตารางเมตร ห้องพัสดุ 106 ตารางเมตร ห้องกิจกรรมนันทนาการ 320 ตารางเมตร โรงอาหาร 384 ตารางเมตร ห้องประชุม 420 ตารางเมตร ในด้านการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่นับว่ายังไม่เพียงพอับจำนวนนิสิต เมื่อเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฉบับที่ 1 พบว่า ถึงแม้ว่าคณะครุศาสตร์จะมีพื้นที่ใช้สอยเพิ่มมากขึ้นแต่ก็ยังประสบปัญหาด้านอาคารสถานที่อยู่ เช่นเดิม

### จำนวนบัณฑิต

ตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 คณะครุศาสตร์สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ทั้งสิ้น 1,561 คน เป็นเอกอภิปริญญาครุศาสตร์ 80 คน ครุศาสตรบัณฑิต 1,561 คน ประกาศนียบัตรชั้นสูง 227 คน และครุศาสตรมหาบัณฑิต 361 คน เมื่อพิจารณาถึงเปอร์เซ็นต์สำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ยของครุศาสตรบัณฑิต ในปีการศึกษา 2510-2514 เท่ากับ 44.9, 46.4, 58.0, 60.9 และ 81.55 ในระดับบัณฑิตศึกษามีเปอร์เซ็นต์การสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2510-2514 เท่ากับ 110, 33.7, 63.5, 72.9 และ 58.1 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาสามารถจำแนกตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนบัณฑิตคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 จำแนกตามหลักสูตร

ปีการศึกษา	หลักสูตร			
	อนุปริญญา	ปริญญา	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ปริญญาโท
2510	3	235	7	33
2511	72	232	0	32
2512	4	287	28	80
2513	1	343	75	97
2514	0	464	117	119
รวม	88	1,561	227	361

สรุป คณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 2

### 1. เชิงคุณภาพ

ปัญหาการขาดแคลนครู ยังเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศในเวลานั้น นโยบายการผลิตครูให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ จึงเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง คณะครุศาสตร์ในช่วงนี้จึงเป็นช่วงของการขยายงานและปรับปรุงคุณภาพไปพร้อมๆกัน และเพื่อตอบรับกับนโยบายของชาติ คณะครุศาสตร์ได้จัดตั้งแผนกต่างๆเพิ่มขึ้นอีก 2 แผนกวิชารวมเป็น 10 แผนกวิชา ซึ่งเป็นแผนกวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท 9 สาขาวิชา มีหลักสูตรการสอนทั้งหมด 4 หลักสูตร คือ อนุปริญญา 1 หลักสูตร ปริญญาตรี 2 หลักสูตร และปริญญาโท 1 หลักสูตร

นอกจากคณะครุศาสตร์จะปรับปรุงทางด้านหลักสูตร และโปรแกรมการเรียนแล้ว ยังได้ปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรทุกประเภทให้มีคุณภาพดีขึ้น จำนวนมากขึ้น มีอาคารเรียนเพิ่มขึ้น และมีห้องที่ใช้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ดีตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้เพียงพอกับการขยายงานทางด้านอื่นๆ

### 2. เชิงปริมาณ

ในช่วงนี้ข้อมูลในเชิงปริมาณของคณะครุศาสตร์ มีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดัง

ตารางที่ 8



ตารางที่ 6 จำนวนนิสิต อาจารย์และงบประมาณ ของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 และแนวโน้มในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 3 จำแนกตามปีการศึกษา

ประเภท	ช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 2					แนวโน้มแผนพัฒนา ฉบับที่ 3				
	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519
นิสิตปริญญาตรี	523	500	495	523	565	500	500	500	500	500
นิสิตปริญญาโท	32	95	126	132	205	136	154	172	191	209
อาจารย์	143	152	177	191	219	234	264	276	288	300
งบประมาณ	11.1	11.2	8.9	8.5	12.1	13.8	12.1	15.6	16.7	16.1

คณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3

( พ.ศ. 2515-2519 )

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงคณะครุศาสตร์ไว้ว่า คณะครุศาสตร์จะดำเนินการสอนนิสิตชั้นปริญญาบัณฑิตทางครุศาสตร์ทุกสาขา ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพดีขึ้น ขยายงานด้านบัณฑิตศึกษา ให้มีปริมาณนิสิตสาขาวิชาการเพิ่มขึ้น รวมทั้งเปิดสอนในระดับปริญญาตรีบัณฑิตอีกด้วย สนับสนุนและส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษาทุกประเภท ฝึกอบรมนักวิชาการทางการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางด้านการศึกษแก่สาธารณชน โดยมีเป้าหมายว่าจะผลิตครุศาสตร์บัณฑิตที่มีคุณภาพสูงโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 450 คน ผลิตผู้สำเร็จในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีละประมาณ 150 คน ผลิตครุศาสตร์มหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยประมาณ 180 คน เปิดการสอนในระดับดุษฎีบัณฑิตโดยรับนิสิตปีละ 5 คนตอนต้นแผนฯ แล้วขยายเป็นปีละ 15 คนตอนปลายแผน ฯ ฝึกอบรมนักวิชาการทางการศึกษาประมาณปีละ 500 คน จัดตั้งและ \ หรือดำเนินการหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาและการวิจัยทางครุศาสตร์ เช่น โรงเรียนสาธิต ศูนย์จิตวิทยา ศูนย์วิจัยทางการศึกษา เป็นต้น

ในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์คาดว่าจะสามารถรับนิสิตใหม่เข้าศึกษาในระดับต่างๆ ได้ ดังนี้ (โครงการพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519)

ตารางที่ 7 จำนวนนิสิตใหม่ ของคณะครุศาสตร์ที่คาดว่าจะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3  
จำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	ปีการศึกษา				
	2515	2516	2517	2518	2519
ปริญญาตรี	500	500	500	500	500
ประกาศนียบัตรชั้นสูง	150	150	200	200	200
ปริญญาโท	180	200	200	250	250
ปริญญาเอก	5	10	10	15	15

ทางด้านทรัพยากรด้านคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ไม่มีความต้องการด้านคณาจารย์พิเศษ แต่ต้องการคณาจารย์ประจำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ ที่คาดว่าจะได้รับ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา  
ฉบับที่ 3 จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา

ปี พ.ศ.	คณาจารย์ประจำ		
	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ปริญญาตรี
2515	3	10	2
2516	3	10	2
2517	4	6	2
2518	5	5	2
2519	5	5	2
รวม	20	36	10

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์มีเป้าหมายที่จะขยายงานในหลายๆด้าน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้างต่างๆเพิ่มขึ้น จึงคาดว่าจะต้องใช้อาคารและสิ่งก่อสร้างดังต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 9 อาคารสถานที่ ของคณะครุศาสตร์ที่ต้องการจะขยาย ในเชิงแผนพัฒนาการศึกษา  
ฉบับที่ 3

อาคารและสิ่งก่อสร้าง	2515	2516	2517	2518	2519
ห้องเรียน	1,000	0	1,000	0	0
ห้องปฏิบัติการ	300	0	0	300	0
ห้องวิจัย	300	0	150	300	0
ห้องอาจารย์	250	0	300	300	0
ห้องสมุด	0	0	500	0	0
ห้องพัสดุ	50	0	50	50	0
ห้องกิจกรรมนิสิต	100	0	0	150	0
ห้องประชุม	0	0	0	400	0

งบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปรับปรุง คณะครุศาสตร์ให้ดีขึ้นตามที่คาดหมาย คณะครุศาสตร์จึงมีเป้าหมายทางด้านงบประมาณในปี พ.ศ. 2515-2519 คือ 13.847, 12.052, 15.592, 16.727 และ 16.132 ล้านบาท ตามลำดับ

เพื่อให้การพัฒนาคณะครุศาสตร์เป็นไปตามความคาดหมายดังกล่าว คณะครุศาสตร์จึงมีแผนดำเนินการคือ จะปรับปรุงหลักสูตรและวิธีดำเนินงานต่างๆ ของคณะให้ทันสมัยสอดคล้องกับวิวัฒนาการใหม่ๆ ทางด้านการศึกษา ปรับปรุงวุฒิของอาจารย์ให้สูงขึ้น สรรหาอาจารย์ใหม่ที่มีวุฒิและประสบการณ์สูง ให้เพียงพอต่อการสอน การค้นคว้าวิจัยและบริหารการศึกษา จัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาทุกประเภท รวมทั้งปรับปรุงตัดแปลงซ่อมแซมอาคารเดิมและก่อสร้างอาคารใหม่เพิ่มเติมให้เพียงพอ ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย และการสร้างตำราเรียนอย่างกว้างขวาง เพื่อนำประโยชน์มาสู่การผลิตบัณฑิต ที่มีคุณภาพที่แท้จริง ทั้งด้านการศึกษาและวิจัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514)

## พัฒนาการของคณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3

(พ.ศ. 2515-2519)

### การบริหารงานของคณะครุศาสตร์

การบริหารงานภายในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของคณบดี โดยมีคณะกรรมการประจำคณะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดี หรือหัวหน้าแผนกวิชา ในการบริหารกิจการของคณะหรือแผนก และมีคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของคณบดี ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทและดุษฎีบัณฑิตซึ่งในชว่เวลาที่มีคณบดี 2 ท่านคือ ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชาวอรุณ เป็นคณบดีจนถึง พ.ศ. 2518 และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สาธร เป็นคณบดีตั้งแต่ พ.ศ. 2518-2519 นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการชุดต่างๆซึ่งแต่งตั้งโดยคณบดีคณะครุศาสตร์ให้ปฏิบัติภารกิจต่างๆตามที่คณบดีมอบหมาย ซึ่งเป็นภาระกระจายอำนาจให้การทำงานคล่องตัวยิ่งขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิตปัจจุบัน คณบดีได้จัดให้มีคณะนิสิตที่ปรึกษาคณบดีขึ้น เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับงานวิชาการ และสวัสดิการของนิสิต และให้คำปรึกษาเสนอแนะในเรื่องที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการนิสิต สภานิสิต ตลอดจนคณะกรรมการกิจการนิสิต สำหรับนิสิตเก่ามีคณะกรรมการสมาคมครุศาสตร์สัมพันธ์ ทำหน้าที่สร้างสื่อสัมพันธ์ระหว่างนิสิตเก่า นิสิตปัจจุบัน และคณาจารย์

สำนักคณบดี ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารงานและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆภายในคณะ อยู่ในความรับผิดชอบของเลขาธิการคณะครุศาสตร์ โดยมีหน่วยงานและฝ่ายต่างๆคือ ฝ่ายสารบรรณ หน่วยอาคาร สถานที่และสื่อการสอน หน่วยวิสตและครุภัณฑ์ หน่วยงานบุคคล หน่วยงานงบประมาณ หน่วยทะเบียน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ หน่วยผลิตเอกสารประกอบการสอน และห้องสมุด

ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 3 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โอนสังกัดจากสำนักนายกรัฐมนตรี มาเป็นหน่วยงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในปี พ.ศ. 2516 (ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 177, "ราชกิจจานุเบกษา" 89 (19 กรกฎาคม 2515)

### โปรแกรมการศึกษา

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) คณะครุศาสตร์ได้มีการขยายโปรแกรมการศึกษาให้มีสาขามากขึ้น โดยจัดให้มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีถึง 27 หลักสูตร

สูตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง 4 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 15 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก 1 หลักสูตร ซึ่งหลักสูตรทั้งหมดขึ้นอยู่กับแผนกวิชาต่างๆ 10 แผนกวิชาด้วยกันคือ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา ศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษา ประถมศึกษา พลศึกษา จิตวิทยาการศึกษา มัชฌมศึกษา บริหารการศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษา พยาบาลศึกษา และศิลปศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517:18) และมีระยะเวลาในการศึกษาต่างกัน คือในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง รับผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีใช้เวลาศึกษา 1 ปี ปริญญาโท รับผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี ใช้เวลาการศึกษา 2 ปีโดยมีรายละเอียดการเปิดสอนในระดับปริญญาโทตลอดช่วงของแผนพัฒนา ดังนี้คือ พ.ศ.2515 เปิดรับนิสิตสาขาการศึกษา วิทยาศาสตร์ สังกัดแผนกวิชามัธยมศึกษา พ.ศ.2516 เปิดรับนิสิตสาขาการบริหารพยาบาล สังกัดแผนกวิชาพยาบาลศึกษา สาขาการศึกษาคณิตศาสตร์ สังกัดแผนกวิชามัธยมศึกษา พ.ศ.2517 เปิดรับนิสิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา สังกัดแผนกวิชาวิจัยการศึกษา

นอกจากนี้ยังเริ่มเปิดสอนระดับปริญญาเอกเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2517 ได้แก่สาขาวิชาจิต-วิทยาการศึกษา สังกัดภาควิชาจิตวิทยา (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528) โดยรับผู้ที่มีวุฒิปริญญาโท ใช้เวลาศึกษา 2 ปี

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ในระยะของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์มีการวัดผลการศึกษาของนิสิตเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การวัดผลด้วยสัญลักษณ์ที่มีแต้มประจำ (Grade point) จะวัดออกมาเป็นลำดับขั้น (Grade) ดังนี้

ลำดับขั้น	ความหมาย	แต้ม
A	ดีมาก (Excellent)	4
B	ดี (Good)	3
C	พอใช้ (Fair)	2
D	อ่อน (Poor)	1
F	ตก (Failure)	0

2. การวัดผลด้วยสัญลักษณ์ที่ไม่มีแต้มประจำ จะวัดออกมาเป็นสัญลักษณ์ I, P, W และ S ซึ่งสัญลักษณ์ต่างๆมีความหมายดังนี้

I หมายถึงการวัดผลยังไม่สมบูรณ์ (Incomplete) ซึ่งอาจจะมีเหตุมาจาก นิสิตทำงานอื่นเป็นส่วนประกอบของการศึกษาวิชาอื่นยังไม่สมบูรณ์ หรือนิสิตลาป่วยระยะทางเรื้อรัง ซึ่งทั้งสองกรณีนิสิตจะต้องทำงานให้เสร็จ และสอบแก้ตัวใหม่ รื้อบรื้อย เพื่อให้อาจารย์ประเมินผลการสอบ

มายังหน่วยทะเบียนภายใน 2 สัปดาห์แรก นับจากวันที่เปิดภาคเรียนปกติในแต่ละภาค มิฉะนั้น I จะเปลี่ยนเป็น F โดยอัตโนมัติ

P หมายถึงการสอนยังไม่สิ้นสุดลง (In Progress) การให้จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่มีการสอน หรือทำงานต่อเนื่องกันมากกว่า 1 ภาคการศึกษา และการสอนในรายวิชานั้นยังไม่สิ้นสุด

W หมายถึงการเพิกถอนโดยได้รับอนุมัติ (Withdrawn with Permission) การให้ W จะกระทำต่อเมื่อนิสิตมีเหตุจำเป็นส่วนตัวหรือเหตุสุดวิสัยอันทำให้ต้องขออนุญาตทะเบียนวิชาเรียน หลังกำหนดเพิกถอนทะเบียน โดยได้รับอนุมัติจากคณบดี (ถ้าไม่ได้รับอนุมัติ นิสิตจะต้องศึกษาวิชาที่ถอนต่อไป)

S หมายถึง การเรียนเป็นที่พอใจ (Satisfactory) การให้จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่ไม่มีหน่วยกิต หรือวิชาที่แผนกวิชาเห็นว่าไม่ควรจำแนกผลการเรียนออกเป็นลำดับชั้น ในการประเมินผลการศึกษาจะไม่นำจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ I, P, W และ S ไปคิดแต้มเฉลี่ยในภาคการศึกษานั้นๆ สัญลักษณ์ I และ จะเปลี่ยนเป็นระดับชั้น (Grade) A, B, C, D หรือ S ได้ตามความเหมาะสม โดยดุลยวินิจฉัยของอาจารย์ผู้สอนแต่ละวิชา

การนับหน่วยกิตสะสมและการรวมจำนวนหน่วย เพื่อใช้ในการคำนวณแต้มเฉลี่ย

การนับหน่วยกิตสะสมของนิสิต จะนับหน่วยกิตของรายวิชาในหลักสูตรที่นิสิตสอบได้ลำดับชั้น A, B, C, D, หรือ S เท่านั้น เป็นหน่วยกิตสะสมเพื่อให้ได้ ครบตามหลักสูตร 135 หน่วยกิต (หลักสูตร 4 ปี)

การรวมจำนวนหน่วยกิตเพื่อใช้ในการคำนวณแต้มเฉลี่ย จะนับจาก หน่วยกิตของรายวิชา ในหลักสูตรที่นิสิตสอบได้ลำดับชั้น A, B, C, D หรือ F เท่านั้น

การประเมินผลการศึกษา

คณะจะประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาแต่ละภาค โดยคิดเป็นแต้มเฉลี่ย ซึ่งมี 2 ประเภทคือ

ก. แต้มเฉลี่ยรายภาค คำนวณจากผลการศึกษาในแต่ละภาคโดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตกับแต้ม (Grade point) ของลำดับชั้น (Grade) ของแต่ละรายวิชา ตั้งหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่เรียนแต่ละภาค

ข. แต้มเฉลี่ยสะสม ให้คำนวณจากผลการศึกษาของนิสิตตั้งแต่ เข้าศึกษา จนถึง การสอบไล่ครั้งสุดท้าย โดยนำผลรวมแต้มทั้งหมดที่ทำได้ของทุกวิชา หารด้วยจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่เรียนมาทั้งหมด

### สภาพนิสิต

1. นิสิตที่ได้แต้มเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 จะมีสภาพวิทยาพัชณม์
  - 1.1 นิสิตระหว่างวิทยาพัชณม์ ถ้าสอบได้แต้มเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.80 เป็นเวลา
- 2 ภาคการศึกษาปกติติดต่อกันจะพ้นสภาพนิสิต
  - 1.2 นิสิตที่ได้รับวิทยาพัชณม์ 4 ภาคการศึกษาปกติติดต่อกันแล้วยังได้แต้มเฉลี่ยสะสมไม่ถึง 2.00 จะพ้นสภาพนิสิต
2. นิสิตที่สอบได้แต้มเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 ในภาคการศึกษาใดก็ตามจะพ้นสภาพนิสิตทันที ทั้งนี้ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นภาคแรก
3. นิสิตที่เรียนครบ 16 ภาคการศึกษาปกติหรือเทียบเท่าแล้ว แต่ยังไม่สามารถจะจบตามหลักสูตรที่ดี หรือได้แต้มเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ก็ดี จะพ้นสภาพนิสิต

### การให้ปริญญา

นิสิตที่มีสิทธิ์จะได้รับปริญญา จะต้องสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร 135 หน่วยกิตเป็นอย่างน้อย

และได้แต้มเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และเป็นผู้นิยมความประพฤติดี

การให้ปริญญาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง มีคุณสมบัติดังนี้ คือ เรียนครบหลักสูตรภายใน 8 ภาคการศึกษาปกติ หรือ เทียบเท่า ทั้งนี้ไม่นับภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพัก และได้แต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และไม่เคยสอบตกในวิชาใดเลย

การให้ปริญญาเกียรตินิยมอันดับสอง มีคุณสมบัติดังนี้ คือ จะต้องเรียนครบหลักสูตรภายใน 8 ภาคการศึกษาปกติ หรือเทียบเท่า ทั้งนี้ไม่นับภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพัก และได้แต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

การให้เหรียญรางวัลสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาที่สอบได้คะแนนเยี่ยม

นิสิตที่สำเร็จการศึกษาที่สอบได้คะแนนเยี่ยม และมีสิทธิ์จะได้รับเหรียญรางวัล

- ก. เป็นผู้ได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง
- ข. เป็นผู้ที่ได้แต้มเฉลี่ยสะสมสูงสุดในบรรดาผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรและปีการศึกษาเดียวกัน

การพิจารณาให้เหรียญรางวัลผู้สอบได้คะแนนเยี่ยมนี้ จะกระทำทุกสิ้นปีการศึกษาผู้ที่ได้รับเงินให้เรียนสำเร็จจากคณะครุศาสตร์



ค.บ.	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
ป.สูง	ประกาศนียบัตรชั้นสูง(ตามสาขาที่ศึกษา)
ค.ม.	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ค.ด.	ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

### นักศึกษา

ในระยะของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์ รับนิสิตใหม่ในระดับปริญญาตรี เป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,963 คน จำแนกตามปี พ.ศ.2515-2519 ได้จำนวน 568,609,619,663 และ504 คนตามลำดับและมีนิสิตรวมเป็นจำนวน 1979,2044,2176,2182 และ 2237 คนตามลำดับและรับนิสิตใหม่ ในระดับปริญญาโท เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1019 คน จำแนกตามปีพ.ศ. 2515-2519 ได้จำนวน 140,331,373,88 และ87 คนทำให้นิสิตรวมเป็นจำนวน 473,639,937,719 และ 718 คนตามลำดับ สำหรับหลักสูตรปริญญาเอกได้ เริ่มรับนักศึกษาเมื่อ ปีพ.ศ.2517 และรับได้จำนวนไม่มากนัก คือ 7,6 และ 3 คนตามลำดับ ซึ่งทำให้ตลอดแผนพัฒนา ฉบับที่3 คณะครุศาสตร์สามารถรับนิสิตใหม่ ในระดับปริญญาเอกได้เพียง 16 คนเท่านั้น และมีนิ สิตรวมเป็นจำนวน 7,13 และ 11 คนตามลำดับ และได้เปิดการฝึกอบรม โดยมีผู้รับการฝึกอบรม ทั้งสิ้น 500 คน

### บุคลากร

ในระยะแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์ได้ขยายงานและโปรแกรมการ ศึกษามากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องบรรจุและแต่งตั้งอาจารย์ประจำเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ใน ปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนา คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ทั้งสิ้น 208 คน (ไม่รวม โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ) มีสัดส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตเท่ากับ 1:16 จำแนกอัตราส่วนตามวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก:ปริญญาโท:ปริญญาตรีเท่ากับ 18 :64:18 อัตราส่วนทางวิชาการคือ ศา ตราจารย์:รองศาสตราจารย์:ผู้ช่วยศาสตราจารย์: อาจารย์ เท่ากับ 7 :9:46:98 มีชั่วโมง การสอนเฉลี่ยเท่ากับ 7.738 ชั่วโมง/สัปดาห์/ปี มีผู้ช่วยทางวิชาการทั้งสิ้น 68 คน

### งบประมาณ

ตลอดระยะของแผนพัฒนาการศึกษา 4 ฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์ได้รับงบประมาณแผ่นดิน ทั้งสิ้น 73,690,400 บาท เป็นงบดำเนินงาน 60,831,800 บาทและงบลงทุน 12,858,600 บาทจำแนกตามปีงบประมาณคือ 12,643,700 บาท 10,955,800 บาท 12,338,000 บาท 17,107,000บาท และ 20,645,900บาท เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับงบประมาณที่คาดว่าจะ ได้รับคือ 70,927,000 บาทแล้วปรากฏว่าคณะครุศาสตร์ได้รับงบประมาณสูงกว่าแผนพัฒนาฯคิด

### เป็นร้อยละ 3.9

เมื่อพิจารณางบประมาณในแต่ละปีของคณะครุศาสตร์ในช่วง พ.ศ. 2515-2519 เปรียบเทียบกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2515-2519 โดยเฉลี่ย จำแนกค่าใช้จ่ายรายหัวตามปีการศึกษาได้ดังต่อไปนี้คือ 15,025 บาท 14,995 บาท 13,482 บาท 17,645 บาท และ 21,350 บาท

### อาคารสถานที่

ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 3 นี้ คณะครุศาสตร์ มีอาคารทั้งสิ้น 5 หลัง และกำลังก่อสร้างอาคารหลังที่ 6 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 13,985.05 ตารางเมตร เฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 4.8 ตารางเมตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 10 อาคารสถานที่ของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 3

ประเภทใช้สอย	พื้นที่ (ตารางเมตร)	เฉลี่ยต่อคน
ห้องบรรยาย	4,024.49	1.77
ห้องปฏิบัติการ	816.00	0.28
โรงฝึกพลศึกษา	-	-
ห้องวิจัย	30.00	0.01
ห้องอาจารย์และน่านักบริหาร	2,139.20	13.00
ห้องพยาบาล	20.00	0.01
ห้องสมุด	1,296.00	0.44
ห้องประชุม	719.22	0.24
ประเภทใช้สอย	พื้นที่ (ตารางเมตร)	เฉลี่ยต่อคน
ศูนย์กิจกรรมนิสิต	583.00	0.20
ห้องน้ำ	756.76	0.26
ห้องพัสดุ	219.92	0.07
โรงอาหาร	448.00	0.15
ห้องอื่นๆ	319.40	0.11
รวม	13,985.05	4.80

จำนวนบัณฑิต

ตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ทั้งสิ้น 3,941 คน เป็นผู้สำเร็จระดับอนุปริญาครุศาสตร์ 13 คน ปริญาครุศาสตร์บัณฑิต 2,468 คน ประกาศนียบัตรชั้นสูง 392 คน ครุศาสตร์มหาบัณฑิต 1,070 คนและดุษฎีบัณฑิต 5 คน ซึ่งจำแนกตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 11 จำนวนบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 จำแนกตามหลักสูตร

พ.ศ.	อนุปริญา	ป.ก.ศ. สูง	ครุศาสตร์บัณฑิต	ครุศาสตร์มหาบัณฑิต	ดุษฎีบัณฑิต
2515	2	136	439	176	0
2516	2	165	449	200	0
2517	2	51	538	251	0
2518	0	40	499	199	0
2519	7	40	543	244	5
รวม	13	392	2468	1070	5

เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการผลิตผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าคณะครุศาสตร์สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับครุศาสตร์บัณฑิต และครุศาสตร์มหาบัณฑิต ได้สูงกว่าเป้าหมายในแผนพัฒนาฉบับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 9.69 และ 18.89 ส่วนในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง และดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ต่ำกว่าเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 47.73 และ 90 ตามลำดับ ส่วนเปอร์เซ็นต์ของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามปีการศึกษา และระดับการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 12 เปรอร์เซ็นต์ผู้สำเร็จการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 3  
จำแนกตามหลักสูตร

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	ปริญญาตรี	ป.ก.ศ. สูง	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
2515	76.76	80.00	125.71	0.00
2516	73.72	128.91	60.42	0.00
2517	86.91	141.66	67.29	0.00
2518	75.26	-	226.14	0.00
2519	130.84	-	280.46	166.66

สรุป พัฒนาการของคณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 นี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีแผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น ซึ่งกล่าวถึงนโยบายของคณะครุศาสตร์อย่างชัดเจนว่าจะขยายงานทางด้านบัณฑิตศึกษา ปรับปรุงหลักสูตรวิธีดำเนินงานต่างๆ ให้ทันสมัย ปรับปรุงวุฒิของอาจารย์ สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยและการบริหาร ตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนา คณะครุศาสตร์มีโปรแกรมการศึกษามากขึ้น โปรแกรมการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพิ่มถึง 27 โปรแกรม ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับปริญญาโทถึง 15 หลักสูตร เพิ่มจากแผนพัฒนาฉบับที่ 2 ถึง 3 หลักสูตรด้วยกัน และเริ่มเปิดสอนระดับปริญญาเอกด้วย ส่วนแผนกวิชาที่ยังมีอยู่ 10 แผนกวิชา และมีหลักสูตรอยู่เช่นเดิมคือ ค.บ. , ป. สูง, ค. ม. และค.ด.

ข้อมูลในเชิงปริมาณของคณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 เพิ่มขึ้นทุกประเภทคือนิสิตบุคลากร งบประมาณและอาคารสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนนิสิตในระดับปริญญาโท ดังตารางที่

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนนิสิตในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และแนวโน้มใน  
แผนพัฒนาฉบับที่ 4

ประเภท	แผนพัฒนา ฉบับที่ 3					แนวโน้มแผนพัฒนา ฉบับที่ 4				
	2515	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524
ปริญญาตรี	568	609	619	663	504	450	450	450	450	450
ปริญญาโท	140	331	373	88	87	310	345	370	405	420
ปริญญาเอก			7	6	3	36	36	47	51	51
อาจารย์	220	290	268	298	388	395	402	407	411	411
งบประมาณ	12.6	10.9	12.3	17.1	20.6	14.8	15.1	15.2	15.3	15.5

จากตารางแสดงว่า ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 นั้น จำนวนนิสิตในระดับปริญญาตรี มีจำนวนคงที่ ส่วนนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษา จะเพิ่มขึ้น รวมทั้งจำนวนอาจารย์และงบประมาณ

คณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 4  
(พ.ศ. 2520-2524)

ตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์ ได้มีนโยบายในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ระดมสรรพกำลังสร้างเสริมคณะครุศาสตร์ ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ การวิจัยในการศึกษาและสนับสนุนการบริการสังคม ตลอดจนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทุกรูปแบบ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
2. ส่งเสริมการผลิตบัณฑิต ให้มีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำทางการศึกษา มีทัศนคติอันดีต่อวิชาชีพ มีความสำนึกและความผูกพันกับสังคม
3. สร้างเสริมขวัญและกำลังใจของบุคลากร โดยยึดหลักความเสมอภาคในการพิจารณาความดีความชอบ โอกาสความก้าวหน้าและตำแหน่งการงาน สนับสนุนการเพิ่มคุณวุฒิและประสบการณ์ของบุคลากร เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
4. จัดรูปแบบการบริหารที่สนองเป้าหมาย โดยเน้นการกระจายความร่วมมือและความรับผิดชอบ เลือกบุคคลที่มีความสามารถ ทัศนคติ และบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกหน่วยงาน ได้มีส่วนร่วมรับรู้และติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด

สำหรับนโยบายทางด้านการศึกษานั้น คณะครุศาสตร์มีนโยบายสำหรับนิสิตปริญญาตรีว่าจะเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ คำนี้ถึงสมรรถภาพทางการสอนของบัณฑิตครุศาสตร์ ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีสอน ปรับปรุงหลักสูตรและการประเมินมาตรฐานการศึกษาเน้น ไปให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติ ส่วนระดับบัณฑิตศึกษานั้นแผนพัฒนาฉบับที่ 4 และ 5 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ในการขยายการศึกษาระดับนี้ คณะครุศาสตร์จึงจะหลีกเลี่ยงการแข่งขันการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีกับสถาบันการฝึกหัดครูอื่นๆ โดยให้มาประสานงานกับสถาบันฝึกหัดครูในลักษณะมุ่งผลิตผู้นำทางวิชาการและนักการศึกษาแก่สถาบันอื่น และจะส่งเสริมให้มีการวิจัยที่เอื้ออำนวยต่องานควบคู่กับการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาด้วย นอกจากนี้ยังมีนโยบายที่จะให้ความสำคัญต่อการบริการชุมชนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของสาขาวิชา

นอกจากนโยบายดังกล่าวแล้ว คณะครุศาสตร์ยังมีนโยบายทางด้านนิสิต คือ ส่งเสริมให้นิสิตเป็นครู นักการศึกษา นักวิชาการ หรือ ผู้นำการศึกษา ส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และการศึกษา ส่งเสริมเสรีภาพควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบของนิสิต และความรับผิดชอบต่อสังคม (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) สำหรับจำนวนนิสิตที่รับใหม่ นิสิตรวม และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวนนิสิตใหม่ และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี ของคณะครุศาสตร์ ที่คาดว่าจะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาฯ ฉบับที่ 4

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา								
	ปริญญาตรี 4 ปี			ปริญญาตรี 2 ปี			รวมปริญญาตรี		
	รับใหม่	รวม	สำเร็จ	รับใหม่	รวม	สำเร็จ	รับใหม่	รวม	สำเร็จ
2520	400	1747	434	50	242	124	450	1989	558
2521	400	1680	375	50	150	70	450	1830	445
2522	400	1676	365	50	120	50	450	1790	415
2523	400	1675	365	50	100	40	450	1775	405
2524	400	1674	365	50	100	40	450	1774	405

สำหรับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์มีนโยบายที่จะขยายงานด้านบัณฑิตศึกษา ได้แก่ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อผลิตนักวิชาการและนักวิจัยระดับสูงที่จะทำหน้าที่บุกเบิก แสวงหาความรู้ วิธีการและทฤษฎีใหม่ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการศึกษาของประเทศได้อย่างแท้จริง (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524:2) สำหรับจำนวนนิสิตใหม่ นิสิตรวม และผู้สำเร็จการศึกษานั้นคณะครุศาสตร์มีนโยบายที่จะคงจำนวน นิสิตระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงแต่จะเพิ่มจำนวนนิสิตในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ให้มากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งสามารถจำแนกตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 15 จำนวนนิสิตใหม่ และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษา ของคณะ ครุศาสตร์ ที่คาดว่าจะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา											
	ป.ก.ศ. สูง			ปริญญาโท			ปริญญาเอก			รวม		
	รับใหม่	รวม	สำเร็จ	รับใหม่	รวม	สำเร็จ	รับใหม่	รวม	สำเร็จ	รับใหม่	รวม	สำเร็จ
2520	10	10	10	310	787	287	36	46	6	356	843	294
2521	10	10	10	345	822	300	36	72	10	391	904	320
2522	10	10	10	370	847	320	47	83	36	427	940	366
2523	10	10	10	405	897	350	51	98	36	513	1005	396
2524	10	10	10	420	938	375	51	102	47	532	1050	432

#### บุคลากร

ทางด้านบุคลากรนั้น ในปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 คณะครุศาสตร์ มีอาจารย์อยู่จำนวนทั้งสิ้น 338 คน ดังนั้นในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์ จึงมีนโยบายที่จะเพิ่มอัตราอาจารย์ขึ้นอีกตามปีการศึกษา 2520-2524 คือ 7, 7, 5, 4 คน ตามลำดับ ดังนั้นเมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์จะมีจำนวนอาจารย์ทั้งสิ้น 365 คน สำหรับผู้ช่วยวิชาการนั้น คณะครุศาสตร์มีอยู่แล้วจำนวน 7 คน จึงมีเป้าหมายในการเพิ่มอัตราตลอดแผนพัฒนาฯ จำนวน 3, 3, 3, 3 และ 3 คน จะจนเมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ คณะครุศาสตร์จะมีผู้ช่วยวิชาการจำนวนทั้งสิ้น 22 คน และธุรการที่คณะครุศาสตร์มีอยู่แล้วเมื่อปลายแผนพัฒนาฯ จำนวน 16 คน และมีความต้องการเพิ่มขึ้นตลอดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 เป็นจำนวน 4, 3, 3, 3, และ 2 คน ตามลำดับ และต้องการลูกจ้างที่มีอยู่แล้ว 64 คน เพิ่มขึ้นอีก 7, 7, 6, 6 และ 5 คน



## พัฒนาการของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4

(พ.ศ. 2520-2524)

### โปรแกรมการศึกษา

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 4 การเรียนการสอนในคณะ ครุศาสตร์ได้ขยายเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคนั้น และความต้องการในอนาคต ดังนั้นในปี พ.ศ. 2520 จึงได้จัดตั้งแผนกวิชาอุดมศึกษา และจัดตั้งศูนย์บริการงานวิจัยทางครุศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. 2524 สำหรับปีที่เปิดรับนักศึกษาในระดับปริญญาโทนั้น ในปีการศึกษา 2521 ได้มีการเปิดรับ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอุดมศึกษา สังกัดภาควิชาอุดมศึกษา และรับนักศึกษาสาขาการศึกษา นอกกระบบโรงเรียน สังกัดภาควิชาวิจัยการศึกษาต่อมาในปีการศึกษา 2523 ได้เปิดรับนิสิต ปริญญาโทสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา สังกัดภาควิชาสัตตศึกษาและในปีการศึกษา 2524 คณะ ครุศาสตร์ได้ทำการเปิดรับนิสิตระดับปริญญา เอกสาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา ซึ่ง สังกัดภาควิชาวิจัยการศึกษา ทำให้ในปีการศึกษา 2524 คณะครุศาสตร์มีภาควิชาทั้งสิ้น 11 ภาควิชาซึ่งเปิดสอนในระดับปริญญาตรี 27 สาขาวิชา ปริญญาโท 19 สาขาวิชาและปริญญาเอก 2 วิชา ภาควิชาและสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (กอง แผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522: 16)

ภาควิชา	ระดับปริญญาตรี	ระดับสูงกว่าปริญญาตรี
1. จิตวิทยา	1. ภาษาไทย	1. วิจัยการศึกษา
2. บริหารการศึกษา	2. ภาษาอังกฤษ	2. สถิติการศึกษา
3. ประถมศึกษา	3. ภาษาฝรั่งเศส	3. มาตรฐานและประเมินผล การศึกษา
4. พยาบาลศึกษา	4. สังคมศึกษา	4. ประถมศึกษา
5. พลศึกษา	5. คณิตศาสตร์	5. การสอนภาษาไทย
6. มัธยมศึกษา	6. ห้องสมุดโรงเรียน	6. การสอนภาษาอังกฤษ
7. วิจัยการศึกษา	7. เทคโนโลยีทางการศึกษา	7. การสอนสังคมศึกษา
8. ศิลปศึกษา	8. การปรึกษาและแนะแนว	8. การศึกษาคณิตศาสตร์
9. สวรรตศึกษา	9. ภาษาอังกฤษชั้นสูง	9. การศึกษาวิทยาศาสตร์
10. โสตทัศนศึกษา	10. ภาษาเยอรมัน	10. พลศึกษา
11. อุดมศึกษา	11. วิทยาศาสตร์ทั่วไป	11. โสตทัศนศึกษา
	12. การสอนเด็กพิเศษ	12. บริหารการศึกษา

ภาควิชา	ระดับปริญญาตรี	ระดับสูงกว่าปริญญาตรี
	13. ภูมิศาสตร์	13. นิเทศการศึกษาและนิเทศ หลักสูตร
	14. ประวัติศาสตร์	14. จิตวิทยาการศึกษา(ป. เอก)
	15. ประชากรศึกษา	15. จิตวิทยาการศึกษาและการ แนะแนว
	16. สุขศึกษา	16. พยาบาลศึกษา
	17. ชีววิทยา	17. อุดมศึกษา
	18. เคมี	18. พื้นฐานการศึกษา
	19. ฟิสิกส์	19. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
	20. อุตสาหกรรมศิลป์	
	21. พลศึกษา	
	22. ศิลปศึกษา	
	23. ดนตรี	
	24. ธุรกิจ	
	25. การศึกษาปฐมวัย	
	26. การศึกษาอ้อมมัธยม	
	27. ศิลปศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์	

#### การประเมินผลการศึกษา

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์ยังคงใช้การประเมินผลการศึกษา เช่นเดียวกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 3 กล่าวคือมีทั้งที่เป็นสัญลักษณ์และแบบที่ไม่ใช่สัญลักษณ์

#### นักศึกษา

ในปีการศึกษา 2520-2524 คณะครุศาสตร์ มีนิสิตใหม่ในระดับปริญญาตรีเป็นจำนวน 2,301 คน นิสิตใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษา 1,715 คน จำแนกตามปีการศึกษาได้ดังนี้คือ

ตารางที่ 16 จำนวนนิสิตใหม่ของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 จำแนกตามหลักสูตร

ปีการศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	รับใหม่	นิสิตรวม	รับใหม่	นิสิตรวม
2520	547	1982	282	719
2521	585	1958	345	810
2522	400	1956	356	925
2523	391	1704	346	978
2524	378	1639	386	1046

#### จำนวนบุคลากร

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 มีสถานภาพในเชิงปริมาณและคุณภาพ จำแนกตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ในปี พ.ศ.2520 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 337 คน เป็นอาจารย์โรงเรียนสาธิตฯ 124 คนและเป็นอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ 213 คน เป็นชาย 91 คน หญิง 246 คน จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก:ปริญญาโท:ปริญญาตรี เท่ากับ 9:46:40 ชั่วโมง แต่ถ้าไม่รวมอาจารย์จากสาธิตจุฬา จะมีสัดส่วนเป็น 9:46:40 มีชั่วโมงสอนเฉลี่ยเท่ากับ 7-8 ชั่วโมง 1 สัปดาห์ 1 ปี นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ยังมี ผู้ช่วยอาจารย์ 23 คน (โรงเรียนสาธิต 16 คน) เจ้าหน้าที่ธุรการ 27 คน (โรงเรียนสาธิตฯ 11 คน) ลูกจ้างประจำ 64 คน (โรงเรียนสาธิต 12 คน)

ในปีการศึกษา 2521 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 313 คน คิดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 28:72 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 35 คนปริญญาโท 207 คนและปริญญาตรี 71 คน สัดส่วนวุฒิอาจารย์ปริญญาเอกปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 11:66:23 จำแนกตามตำแหน่งวิชาการเป็นศาสตราจารย์ 6 คน รองศาสตราจารย์ 18 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 99 คน และอาจารย์ 190 คน สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่ากับ 2:6:32:60

และยังมีอาจารย์พิเศษ 24 คน และอาจารย์จากจากต่างประเทศ 2 คน

สำหรับบุคลากรในด้านอื่นๆ ได้แก่ ข้าราชการปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่สนับสนุนปีการศึกษา 2521 คณะครุศาสตร์มีข้าราชการและเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 51 คนอยู่ในระดับ 4 เท่ากับ 10 คน ระดับ 3 เท่ากับ 18 คน ระดับ 2 เท่ากับ 14 คน และระดับ 1 เท่ากับ 9 คน และมีลูกจ้างบนแผ่นดิน 59 คน งบนอกแผ่นดิน 138 คน รวมลูกจ้างเท่ากับ 197 คน และมีสัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ ลูกจ้างเท่ากับ 58:9:33

ในด้านปริมาณงานของอาจารย์ ในปีการศึกษา 2521 อาจารย์คณะครุศาสตร์มีชั่วโมงสอนเฉลี่ยเท่ากับ 7.80 ในปีการศึกษา 2522 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 325 คน เป็นอาจารย์ชาย 90 คน อาจารย์หญิงเท่ากับ 235 คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 18:47 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 41 คน ปริญญาโท 222 คน ปริญญาตรี 62 สัดส่วนวุฒิอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาเอก เท่ากับ 13:68:19 จำแนกตามตำแหน่งวิชาการเป็นอาจารย์ที่มีตำแหน่ง ศาสตราจารย์ 6 คน รองศาสตราจารย์ 21 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 107 คน อาจารย์ 191 คน สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์เท่ากับ 2:6:33:59 นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษ 19 คน มีข้าราชการและเจ้าหน้าที่ 49 คน ลูกจ้าง 222 คน เป็นลูกจ้างบนแผ่นดิน 81 คน งบนอกแผ่นดิน 141 คน สัดส่วน อาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้าง เท่ากับ 56:8:36

ในปีการศึกษา 2523 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 355 คน เป็นอาจารย์ชาย 106 คน อาจารย์หญิง 143 คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:1:35 จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาเอก 51 คน ปริญญาโท 225 คน ปริญญาตรี 79 คน สัดส่วนวุฒิอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 14:64:22 จำแนกตามตำแหน่งวิชาการเป็นอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ 5 คน รองศาสตราจารย์ 28 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 129 คน และอาจารย์ 193 คน สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ที่เป็น ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่ากับ 1:8:36:55 นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษอีก 24 คน เป็นต่างชาติ 2 คน มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการรวม 53 คน ลูกจ้าง 168 คน เป็นลูกจ้างบนแผ่นดิน 103 คน และนอกบนแผ่นดิน 65 คน สัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างเท่ากับ 63:9:28

ในปีการศึกษา 2524 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ทั้งสิ้น 370 คน เป็นอาจารย์ชาย 114 คน อาจารย์หญิง 256 คน สัดส่วน

อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:2.25 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาเอก 57 คน ปริญญาโท 222 คน ปริญญาตรี 91 คน สัดส่วนวุฒิอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 15:60:25 จำแนกตามตำแหน่งวิชาการเป็นศาสตราจารย์ 3 คน รองศาสตราจารย์ 32 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 138 คน และอาจารย์ 197 คน สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่ากับ 1:9:37:53 นอกจากนี้ ในปีการศึกษา 2524 คณะครุศาสตร์ยังมี อาจารย์พิเศษ จำนวน 38 คน เป็นต่างชาติ 2 คน มีข้าราชการที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการและเจ้าหน้าที่ 56 คน ลูกจ้าง 141 คน เป็นลูกจ้างบแป่นดิน 107 คน นอกบแป่นดิน 34 คน สัดส่วนระหว่างอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างเท่ากับ 68:9:23

ในปีการศึกษา 2524 นี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะอาจารย์คณะครุศาสตร์ แต่เพียงอย่างเดียว (ไม่รวมสาธิตจุฬา) พบว่ามีอาจารย์ประจำอยู่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 200 คน เป็นอาจารย์หญิง 130 คน อาจารย์ชาย 70 คน คิดสัดส่วนอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:1.9 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 56 คน ปริญญาโท 134 คน และปริญญาตรี 10 คน สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 5.6:13.4:1 จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการพบว่ามีศาสตราจารย์ 3 คน รองศาสตราจารย์ 36 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 91 คน และอาจารย์ 70 คน สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่ากับ 1:12:30:23

ในด้านปริมาณงานของอาจารย์ในปีการศึกษา 2524 นั้นพบว่า อัตราส่วนระหว่างอาจารย์:นิสิตปริญญาตรีเต็มเวลาเท่ากับ (FISE) 1182.7 ระดับบัณฑิตศึกษาเท่ากับ 690.5 รวมทั้งหมดเท่ากับ 1873.2 และอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตจริง เท่ากับ 1:9.5

#### งบประมาณ

ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) คณะครุศาสตร์ยังคงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และเน้นการเรียนการสอนทางด้านบัณฑิตศึกษา จึงทำให้ได้รับงบประมาณตอนแผนการศึกษาเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 99,169,400 บาท ซึ่งจำแนกออกเป็นงบประมาณในแต่ละปีได้ดังนี้ คือ 18,015,900 บาท .19,492,000 บาท 21,606,700 บาท 26,600,600 บาท และ 37,394,800 บาท

งบประมาณที่คณะครุศาสตร์ได้รับนั้น ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการผลิตบัณฑิต ซึ่งสามารถคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปี ในการผลิตบัณฑิตเฉลี่ยเท่ากับ 6,670 บาท 7,042 บาท 7,500 บาท

9,918 บาท และ 13,564 บาท

#### อาคารสถานที่

ในปีการศึกษา 2524 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์มีอาคารสถานที่เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2519 คณะครุศาสตร์มีพื้นที่ทั้งหมด 13,985 ตารางเมตร แต่ในปีการศึกษา 2524 คณะครุศาสตร์มีพื้นที่ทั้งสิ้น 19,586 ตารางเมตร ทำให้มีอาคารทั้งสิ้น 10 หลัง สัดส่วนระหว่างอาคารและนิสิตเท่ากับ 7.3:1 และสัดส่วนของพื้นที่กับนิสิตเต็มเวลาเท่ากับ 11.11:1 จึงทำให้คณะครุศาสตร์ ต้องใช้งบประมาณในการก่อสร้างหมดไปทั้งสิ้น 5,747,000 บาท ซึ่งใช้มากเป็นอันดับที่ 2 รองจากหมวดเงินเดือน

#### จำนวนบัณฑิต

ตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 คณะครุศาสตร์สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามปีการศึกษาและระดับชั้นการศึกษาได้ดังนี้ คือ

ตารางที่ 17 จำนวนบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา

ปีการศึกษา	ระดับชั้นการศึกษา				
	ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	รวม
2520	536	3	194	6	739
2521	480	1	214	3	698
2522	487	0	275	0	762
2523	435	0	298	0	733
2524	451	0	281	4	736
รวม	2,389	4	1,262	13	3,668

สรุป พัฒนาการของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา, ฉบับที่ 4

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 4 นี้คณะครุศาสตร์มีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นนโยบายสำคัญ จัดตั้งแผนกวิชาเพิ่มอีก 1 แผนก จัดตั้งศูนย์บริการทางวิชาการรับนักศึกษาใหม่อีก 3 สาขาในระดับปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาเอกอีก 1 สาขาวิชา ทำให้คณะ ครุศาสตร์ในช่วงนี้มีแผนกวิชาทั้งสิ้น 11 แผนกวิชาสอนในระดับปริญญาตรี 27 สาขาวิชา ปริญญาโท 19 สาขาวิชา และปริญญาเอก 2 สาขาวิชา

สำหรับนโยบายทางด้านการขยายการศึกษานั้นคาดว่าจะมีแผนพัฒนาฉบับที่ 5 จะเปิดสาขาวิชาทั้งสิ้น 13 สาขาวิชาด้วยกัน เป็นสาขาไประดับปริญญาตรี 3 สาขาวิชา, ประกาศนียบัตรชั้นสูง 1 วิชา, ปริญญาโท 6 สาขาวิชาและปริญญาเอก 3 สาขาวิชา

ข้อมูลเชิงปริมาณ ของคณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 4 นี้ มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นทุกระดับยกเว้น จำนวนนิสิตในระดับปริญญาตรี ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนนิสิตในระดับปริญญาตรี, ปริญญาโท, ปริญญาเอก จำนวน อาจารย์ และงบประมาณ ในแผนพัฒนาฉบับที่ 4 และแนวโน้มในแผนพัฒนาฉบับที่ 5

ประเภท	แผนพัฒนาฉบับที่ 4					แผนพัฒนาฉบับที่ 5				
	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529
ปริญญาตรี	547	585	400	391	378	405	405	460	460	460
ปริญญาโท	375	330	335	330	375	445	460	500	505	515
ปริญญาเอก	4	5	6	25	16	29	23	28	28	28
อาจารย์	337	313	325	355	370	351	362	372	383	394
งบประมาณ	18.1	19.4	21.6	26.6	37.4	47.3	47.1	53.1	60.5	68.8

คณะกรรมการ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5

( พ.ศ. 2525-2529 )

ตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 ได้กล่าวถึงเป้าหมายของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการจะทำการปรับปรุงการผลิตบัณฑิตและขยายงานการผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต โดยมีเป้าหมายว่าจะรับนิสิตใหม่ซึ่งสามารถจำแนกตามปีการศึกษาและระดับการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 19 จำนวนนิสิตใหม่ที่คาดว่าจะสามารถรับได้ ของคณะกรรมการ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 จำแนกตามระดับการศึกษา

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	ปริญญาบัณฑิต	มหาบัณฑิต	ดุษฎีบัณฑิต	รวม
2525	405	445	29	879
2526	405	460	23	888
2527	460	500	28	988
2528	460	505	28	993
2529	460	515	28	1,003
รวม	2,190	2,425	136	4,751

ในด้านจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ตลอดแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 คณะกรรมการคาดว่าจะมีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5 จำแนกตามปีการศึกษาได้ดังต่อไปนี้



ตารางที่ 20 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่คาดว่าจะสามารถผลิตได้ ของคณะครุศาสตร์ ในช่วง  
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	ปริญญาบัณฑิต	มหาบัณฑิต	ดุษฎีบัณฑิต	รวม
2525	420	300	2	722
2526	400	356	10	766
2527	368	388	16	772
2528	365	400	17	782
2529	365	404	20	789
รวม	1,918	1,848	65	3,831

ในด้านงบประมาณแผ่นดินในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 คณะครุศาสตร์  
คาดว่าจะได้รับงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 276.976 ล้านบาท จำแนกตามปีการศึกษา 2525-2529  
ได้ดังนี้คือ 47.271, 47.007, 530416, 60.475, และ 68.807 ล้านบาทตามลำดับ นอกจากนี้  
คณะครุศาสตร์คาดว่าจะเปิดสาขาวิชาใหม่ อีกหลายสาขาในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด  
การเปิดสาขาใหม่จำแนกตามระดับการศึกษาและปีการศึกษา ได้ดังนี้

สาขาวิชา	ระดับการศึกษา				ปีที่คาดว่าจะเปิดสอน
	ป.ตรี	ป.สูง	ป.โท	ป.เอก	
1. พยาบาลศาสตร์	x				2527
2. วิทยาศาสตร์การกีฬา	x				2527
3. วางแผนและพัฒนาศึกษา			x		2525
4. จิตวิทยาองค์การ			x		2525

นอกจากการเปิดสาขาวิชาใหม่แล้วคณะครุศาสตร์มีเป้าหมายที่จะปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทั้งหมด 5 สาขาวิชาด้วยกัน ซึ่งเป็นสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี และจะทำการปรับปรุงในปีการศึกษา 2528 สาขาดังกล่าวมีดังต่อไปนี้คือ การศึกษาปฐมวัย, ประถมศึกษา, การสอนวิชาเฉพาะ และการศึกษานอกระบบโรงเรียน

### พัฒนาการของคณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5

( พ.ศ. 2525-2529 )

#### การบริหารงานของคณะครุศาสตร์

การบริหารงานของคณะครุศาสตร์ ยังคงยึดเป้าหมายหลัก 2 ประการคือ ประการแรก มุ่งส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม ประการที่ 2 มุ่งพัฒนาระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ และมีบรรยากาศของความร่วมมือยิ่งขึ้น และเพื่อให้การบริหารดังกล่าวบรรลุเป้าหมาย จะดำเนินงานตามนโยบาย ดังนี้

ประการแรก จะเน้นคุณภาพของการจัดการศึกษาและการวิจัย ทั้งในระดับบัณฑิตศึกษาและปริญญาตรี โดยถือว่า สมรรถภาพของนักเรียนที่จบการศึกษา บัณฑิตและอาจารย์คือคุณภาพของคณะครุศาสตร์ การขยายปริมาณการผลิตบัณฑิตจะมีเฉพาะในหลักสูตรปริญญาโทแลปริญญาเอก สำหรับภาควิชาจะส่งเสริมให้เป็นศูนย์รวมของผู้นำทางวิชาการและกิจกรรมทางการศึกษา

ประการที่ 2 จะเน้นนโยบายการบริหารงาน ระบบเปิด และบรรยากาศของความร่วมมือ โดยถือว่าบุคลากรทุกฝ่ายรวมทั้ง นิสิต อาจารย์ ข้าราชการ ต่างก็มีคุณค่าต่อการบริหารงานและยึดหลัก การบริหารเป็นหัวใจของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะใช้ระบบข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในงานบริหารงานมากที่สุด

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) คณะครุศาสตร์มีภาควิชาทั้งสิ้น 12 ภาควิชา ภาควิชาที่จัดตั้งขึ้นใหม่คือ ภาควิชาการศึกษาเอกโรงเรียน มีหลักสูตรการสอนในระดับปริญญาตรี 5 หลักสูตร ส่วนในระดับปริญญาโทมี 24 หลักสูตร ซึ่งเพิ่มขึ้นจากแผนพัฒนาฉบับที่ 4 ถึง 5 หลักสูตรคือ สาขาจิตวิทยาการปรึกษา การศึกษาปฐมวัย ศิลปศึกษา จิตวิทยา

พัฒนาการ และจิตวิทยาสังคม ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปีการศึกษา 2528, 2528, 2528, 2529 และ 2529 ตามลำดับ และมีหลักสูตรปริญญาเอก เพิ่มขึ้นอีก 1 หลักสูตรในปีการศึกษา 2525 คือ สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปีการศึกษา 2525

#### นักศึกษา

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5 คณะครุศาสตร์ มีนิสิตใหม่และนิสิตรวมในระดับปริญญาตรี เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ จำแนกตามปีการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 21 จำนวนนิสิตใหม่ และรวม ระดับปริญญาตรี เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ของคณะครุศาสตร์

ปีการศึกษา	เข้าใหม่ แผนฯ(%)		รวม	แผน(%)
2525	351	86.67	1,590	87.08
2526	359	88.64	1,494	83.23
2527	351	76.30	1,400	85.31
2528	389	84.57	1,367	81.85
2529	378	82.17	1,468	85.10
รวม	1,828	83.47	7,319	84.54

สำหรับนิสิตใหม่และนิสิตรวม ในระดับปริญญาโท เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ได้ดังนี้

ตารางที่ 22 จำนวนนิสิตใหม่และรวม ระดับปริญญาโท เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

ปีการศึกษา	เข้าใหม่	แผน (%)	รวม	แผน (%)
2525	394	88.54	1,142	139.27
2526	389	84.57	1,222	135.03
2527	389	77.80	1,296	134.85
2528	438	86.93	1,311	130.44
2529	455	88.35	1,341	131.47
รวม	2,065	85.15	6,312	134.01

สำหรับนิสิตใหม่และนิสิตรวม ในระดับปริญญาเอก เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ได้ดังนี้

ตารางที่ 23 จำนวนนิสิตใหม่ และรวม ระดับปริญญาเอก เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ของคณะครุศาสตร์

ปีการศึกษา	เข้าใหม่	แผน (%)	รวม	แผน (%)
2525	11	47.83	25	36.23
2526	6	26.09	28	34.15
2527	11	39.28	36	35.29
2528	15	53.57	51	47.66
2529	12	42.86	53	47.32
รวม	55	42.31	193	40.89

#### บุคลากร

ในปีการศึกษา 2525 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 382 คน เป็นอาจารย์ชาย 119 คน อาจารย์หญิง 263 คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:2.21 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นอาจารย์ที่มีวุฒิ ปริญญาเอก 62 คน ปริญญาโท 240 คน ปริญญาตรี 80 คน สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 16:23:21 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งทางวิชาการ เป็นอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ 3 คน รองศาสตราจารย์ 36 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 162 และอาจารย์ 181 คน สัดส่วนอาจารย์ที่เป็น ศาสตราจารย์

รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และ อาจารย์เท่ากับ 1:10:42:47 นอกจากจำนวนอาจารย์ดังกล่าวแล้วคณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษ 44 คน เป็นชาวต่างประเทศ 1 คน

สำหรับบุคลากรนั้น ในปีการศึกษา 2525 คณะครุศาสตร์มีข้าราชการทั้งสิ้น 59 คน ลูกจ้าง 166 คน เป็นลูกจ้างจบแผ่นดิน 108 คน และนอกงบประมาณแผ่นดิน 58 คน สัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ และ ลูกจ้าง เท่ากับ 66:9:25

ในปีการศึกษา 2525 นี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ แต่เพียงอย่างเดียว (ไม่รวมสาธิตจุมฬา) พบว่ามีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 212 คน มีปริมาณงานอาจารย์ในปีการศึกษานี้พบว่า อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตปริญญาตรี เต็มเวลา (FTSE) เท่ากับ 1155.17 ระดับบัณฑิตเท่ากับ 727.08 รวมทั้งหมดเท่ากับ 1882.25 และอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตจริงเท่ากับ 1:8.9

ในปีการศึกษา 2526 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำจำนวนทั้งสิ้น 383 คน เป็นอาจารย์ชาย 117 คน อาจารย์หญิง 266 คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:2.27 จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 61 คน ปริญญาโท 244 คน และปริญญาตรี 78 คน สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 16:64:20 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งทางวิชาการ เป็นอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ 5 คน รองศาสตราจารย์ 44 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 173 คน และอาจารย์ 161 คน สัดส่วนอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่ากับ 1:12:45:42 นอกจากจำนวนอาจารย์ดังกล่าวแล้ว คณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษ 45 คน เป็นชาวต่างประเทศ 1 คน และในปีการศึกษานี้คณะครุศาสตร์มีบุคลากรที่เป็นข้าราชการรวม 57 คน ลูกจ้าง 191 คน เป็นลูกจ้างจบแผ่นดิน 105 คน นอกจบแผ่นดิน 86 คน สัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการและลูกจ้างเท่ากับ 64:8:28

ในปีการศึกษานี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะอาจารย์ของคณะครุศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว (ไม่รวมสาธิตจุมฬา) พบว่ามีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 213 คน อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตปริญญาตรีเต็มเวลา (FTSE) เท่ากับ 1,127.6 ระดับบัณฑิตศึกษาเท่ากับ 736.30 รวมทั้งหมดเท่ากับ 1,872.2 และอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตจริง เท่ากับ 1:8.8

ในปีการศึกษา 2527 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 384 คน เป็นอาจารย์ชาย 121 คน อาจารย์หญิง 263 คน สัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:1.95 จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 62 คน ปริญญาโท 244 คน ปริญญาตรี 73 คน สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 16:64:20 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง

แห่งทางวิชาการ เป็นอาจารย์ 9 คน รองศาสตราจารย์ 47 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 185 และอาจารย์ 143 คน สัดส่วนอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่ากับ 2:12:48 ;37 นอกจากนี้จำนวนอาจารย์ดังกล่าวแล้ว คณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษ 40 คน เป็นชาวต่างประเทศ 1 คน

สำหรับบุคลากรนั้น ในปีการศึกษา 2527 คณะครุศาสตร์มีข้าราชการทั้งสิ้น 56 คน ลูกจ้าง 152 คน เป็นลูกจ้างงบประมาณแผ่นดิน 108 คน และนอกงบประมาณแผ่นดิน 44 คน สัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างเท่ากับ 67:9:24

ในปีการศึกษา 2527 นี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ แต่เพียงอย่างเดียว (ไม่รวมสาริตจุนี) พบว่ามีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 215 คน มีปริมาณงานอาจารย์ในปีการศึกษานี้พบว่าอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตปริญญาตรีเต็มเวลา (FEST) เท่ากับ 1,136.64 ระดับบัณฑิตเท่ากับ 736.30 รวมทั้งหมดเท่ากับ 1,872.94 และอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตจริงเท่ากับ 1:8.7

ในปีการ 2528 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 385 คน เป็นอาจารย์ชาย 123 คน อาจารย์หญิง 262 คน เป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเท่ากับ 1:2:3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 65 คน ปริญญาโท 254 คน ปริญญาตรี 62 คน สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรีเท่ากับ 17:67:16 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งทางวิชาการ เป็นอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ 10 คน รองศาสตราจารย์ 58 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 186 คน และอาจารย์ 131 คน สัดส่วนอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ เท่ากับ 3:15:48:34 นอกจากนี้จำนวนอาจารย์ดังกล่าวแล้ว คณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษ 54 คน เป็นชาวต่างประเทศ 1 คน

สำหรับบุคลากรนั้น ในปีการศึกษา 2528 คณะครุศาสตร์มีข้าราชการทั้งสิ้น 57 คน ลูกจ้าง 219 คน เป็นลูกจ้างงบประมาณแผ่นดิน 108 คน และนอกงบประมาณแผ่นดิน 111 คน สัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างเท่ากับ 61:8:31

ในปีการศึกษา 2528 นี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะอาจารย์ของคณะครุศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว พบว่ามีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 210 คน มีปริมาณงานในปีการศึกษานี้คือ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตปริญญาตรีเต็มเวลา (FTSE) เท่ากับ 1,184.71 ระดับบัณฑิตศึกษาเท่ากับ 752.71 รวมทั้งหมดเท่ากับ 1,937.42 และอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตจริง เท่ากับ 1:9.2

ในปีการศึกษา 2529 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 387 คน เป็นอาจารย์ชาย 121 คน อาจารย์หญิง 266 คน สัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง เท่ากับ 1:2.19 จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 68 คน ปริญญาโท 259 คน ปริญญาตรี 60 คน สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี เท่ากับ 18:67:15 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง ทางวิชาการ เป็นอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ 10 คน รองศาสตราจารย์ 68 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 192 คน และอาจารย์ 117 คน สัดส่วนอาจารย์ที่เป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ เท่ากับ 3:17:50:30 นอกจากจำนวนอาจารย์ดังกล่าวแล้วคณะครุศาสตร์ยังมีอาจารย์พิเศษ 65 คน เป็นชาวต่างประเทศ 3 คน

สำหรับบุคลากรนั้นในปีการศึกษา 2529 คณะครุศาสตร์มีข้าราชการทั้งสิ้น 56 คน ลูกจ้าง 189 คน เป็นลูกจ้างบแผ่นดิน 108 คน และนอกงบแผ่นดิน 81 คน สัดส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างเท่ากับ 65:8:27

ในปีการศึกษา 2529 นี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะอาจารย์ของคณะครุศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว พบว่ามีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 209 คน อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตเต็มเวลา ( FTSE) เท่ากับ 1 : 10.1 และอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนิสิตจริง เท่ากับ 1:13.7

#### งบประมาณ

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) คณะครุศาสตร์ ยังคงพัฒนาการเรียนการสอนให้ทวีคุณภาพยิ่งขึ้น และเน้นการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาอยู่เช่นเดิม ในช่วงนี้คณะครุศาสตร์ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 215.401 ล้านบาท จำแนกตามปีงบประมาณเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ได้ดังนี้

ตารางที่ 24 งบประมาณของคณะครุศาสตร์ ที่ได้รับ ในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

ปีงบประมาณ	จำนวนตางแผน	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
2525	47.271	39.596	83.76
2526	47.007	40.478	86.11
2527	53.416	43.067	80.63
2528	60.475	45.293	74.89
2529	68.807	46.985	68.29

งบประมาณที่คณะกรรมการฯ ได้รับนั้น ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการผลิตบัณฑิต ซึ่งสามารถคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปี ในการผลิตบัณฑิตเฉลี่ยจำแนกตามปีการศึกษา 2525-2529 เท่ากับ 14,362 14,751 15,764 16,440 และ 16,129 บาท ตามลำดับ

#### อาคารสถานที่

ในปีการศึกษา 2529 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 5 คณะครูอาจารย์มีอาคารทั้งสิ้น 10 หลัง (เป็นอาคารโรงเรียนสาธิตจพว.) 2 หลัง เป็นห้องเรียน 42 ห้อง ห้องปฏิบัติการ 30 ห้อง มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 19,285.48 ตารางเมตร ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะการใช้งานเป็นพื้นที่การศึกษา พื้นที่บริหาร พื้นที่เสริมการศึกษา พื้นที่บริการ เท่ากับ 7,376.88 5,274.56 1,146.00 และ 5,488.04 ตารางเมตรตามลำดับ สัดส่วนระหว่างพื้นที่รวมต่อนิสิตจริงเท่ากับ 6.74 ตารางเมตร พื้นที่การศึกษาต่อนิสิตจริงเท่ากับ 2.58 ตารางเมตร และพื้นที่การศึกษาต่อนิสิตเต็มเวลาเท่ากับ 3.51 ตารางเมตร

#### จำนวนบัณฑิต

ตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 5 คณะครูอาจารย์สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามปีการศึกษาและระดับการศึกษา เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาการศึกษา ได้ดังนี้ ตารางที่ 25 แสดงจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 จำแนกตามปีการศึกษา

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา					
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก	
	สำเร็จ	แผน(%)	สำเร็จ	แผน(%)	สำเร็จ	แผน(%)
2525	421	100.44	269	89.67	4	200
2526	387	96.75	275	77.25	0	0.00
2527	353	95.92	338	87.11	0	0.00
2528	324	88.77	404	101.00	6	35.29
2529	358	98.08	405	100.2	5	25.00
รวม	1,843	69.09	1,691	91.50	15	23.08



## สรุป คณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5

คณะครุศาสตร์ในช่วงนี้ เป็นการปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตในทุกหลักสูตร และทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการจัดการศึกษาและวิจัย มีภาควิชาเพิ่มอีก 1 วิชา รวมภาควิชาทั้งสิ้น 12 ภาควิชา เพิ่มสาขาวิชาในระดับปริญญาโทอีก 5 หลักสูตร รวมเป็น 24 หลักสูตร และเพิ่มสาขาวิชาในระดับปริญญาเอกอีก 1 หลักสูตร รวมทั้งสิ้นเป็น 3 สาขาวิชา และคาดว่าในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 จะเปิดสาขาในระดับปริญญาเอกเพิ่มอีก 3 สาขาวิชา

ข้อมูลเชิงปริมาณของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 นี้ นิสิตในระดับปริญญาตรีมีจำนวนค่อนข้างจะคงที่ตลอดแผนฯ แต่น้อยกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 ส่วนจำนวนนิสิตในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้น มีจำนวนสูงขึ้นตลอดแผนฯ และมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนสูงขึ้นเรื่อยๆ ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ส่วนจำนวนบุคลากร และงบประมาณที่ได้รับตลอดแผนฯ นั้นถึงแม้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามปีการศึกษา แต่ก็เพิ่มไม่มากนัก ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนนิสิต จำนวนบุคลากร และงบประมาณในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และแนวโน้มในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

ประเภท	แผนพัฒนา ฉบับที่ 5					แผนพัฒนา ฉบับที่ 6				
	2525	2536	2537	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534
ปริญญาตรี	351	359	351	389	378	320	320	320	320	320
ปริญญาโท	394	389	389	438	455	469	479	484	495	495
ปริญญาเอก	11	6	15	12	53	60	60	60	60	60
อาจารย์	328	383	384	385	387	378	378	378	378	378
งบประมาณ	39.5	40.5	43.1	45.3	47.0	54.3	58.1	61.9	66.1	70.2

## คณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6

(พ.ศ. 2530-2534)

ตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 ได้กล่าวถึงเป้าหมายของคณะครุศาสตร์ในแต่ละด้านไว้ดังนี้คือ

1. เป้าหมายทางด้านการบริหารทั่วไปคณะครุศาสตร์จะจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ทำการวิจัยพื้นฐาน สาขาการศึกษา ศาสตร์ ให้บริการวิชาการแก่สังคม และดำเนินงานกิจการนิสิตนักศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529)

2. เป้าหมายทางด้านการจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์จะจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ในระดับปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต ครุศาสตร์มหาบัณฑิต และครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต 5 สาขาวิชาได้แก่ สาขาการศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน การสอนวิชาเฉพาะและบุคลากรทางการศึกษา ผลิตมหาบัณฑิต 26 สาขาวิชา ได้แก่ สาขานักเรียนการศึกษาศึกษา ดนตรี ศึกษาศาสตร์ สถิติการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ การสอนสังคมศึกษา การศึกษาวิทยาศาสตร์ การศึกษาคณิตศาสตร์ พลศึกษา วิทยาศาสตร์ การกีฬา บริหารการศึกษา นิเทศการศึกษาและนันทนาการ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ โสตทัศนศึกษา ศิลปศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียน และผลิตดุษฎีบัณฑิต 9 สาขาวิชาคือ สาขานักเรียนการศึกษาศึกษา ศึกษาศาสตร์ การวัดและประเมินผลการศึกษา พลศึกษา บริหารการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา อุดมศึกษา หลักสูตรและการสอน

สำหรับเป้าหมายในเชิงปริมาณนั้น คณะครุศาสตร์มีเป้าหมายจะรับนิสิตใหม่และจำนวนนิสิตทั้งหมด จำแนกตามระดับการศึกษาและปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 27 จำนวนนิสิตใหม่ระดับปริญญาตรี ที่คาดว่าจะคณะครุศาสตร์จะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนาฯ  
ฉบับที่ 6

ระดับปริญญาตรี	ปีการศึกษา						
	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534
รับเข้าใหม่	400	400	320	320	320	320	320
รวม	1,467	1,512	1,473	1,440	1,360	1,280	1,280
จบ	355	359	353	400	400	320	320

ตารางที่ 28 จำนวนนิสิตใหม่ระดับปริญญาโท ที่คาดว่าจะคณะครุศาสตร์จะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนาฯ  
ฉบับที่ 6

ระดับปริญญาโท	ปีการศึกษา						
	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534
รับเข้าใหม่	452	467	469	479	484	495	495
รวม	832	919	936	948	963	979	990
จบ	380	452	467	469	479	484	495

ตารางที่ 30 (ต่อ)

ระดับ	ชั้นปี	ปีการศึกษา		
		2532	2533	3534
ปริญญาเอก	เข้าใหม่	66	66	66
	รวม	179	192	198
	จบ	53	60	66

## งบประมาณ

งบประมาณของคณะครุศาสตร์ในช่วงหลังของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2532-2534) สามารถแยกประเภทงบประมาณ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 29 งบประมาณของคณะครุศาสตร์ที่คาดว่าจะได้รับ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6

ประเภท	ปีงบประมาณ			รวม	
	2532	2533	2534		
การบริหารงาน	งบดำเนินงาน	6.126	6.538	7.010	19.674
	งบลงทุน	6.197	6.610	7.085	19.892
การจัดการศึกษา	งบดำเนินงาน	32.772	34.934	37.286	104.992
	งบลงทุน	1.329	1.418	1.537	4.284
ปรับปรุงกสนศึกษา	งบดำเนินงาน	1.628	1.792	2.003	5.423
	งบลงทุน	0.654	0.687	0.721	2.062
การวิจัย	งบดำเนินงาน	0.366	0.403	0.443	1.212
	งบลงทุน	-	-	-	-
รวม	49.072	52.382	56.085	157.539	

ในแผนฯ ระยะที่ 6 เสนอเปิดสาขาใหม่ 3 สาขาวิชาคือ

สาขา	ระดับ
พัฒนการศึกษา	ปริญญาเอก
เทคโนโลยีทางการศึกษา	ปริญญาเอก
พลศึกษา	ปริญญาเอก

ทางด้านการศึกษาวิจัยนั้น คณะครุศาสตร์ มีนโยบายที่จะรวบรวมวัสดุสิ่งพิมพ์ทางด้านการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ (พ.ศ. 2530 - 2531)

#### การบริหารงานของคณะครุศาสตร์

การบริหารงานภายในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของคณบดีโดยมีคณะกรรมการประจำคณะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดี หรือหัวหน้าแผนกวิชา ในการบริหารกิจการของคณบดีหรือแผนก และมีคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของคณบดีในการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต ซึ่งในช่วงนี้คณบดีได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ อัดชู หน่วยงานต่างๆ ภายในคณะครุศาสตร์ได้แก่ ภาควิชา สำนักคณบดี สำนักงานบัณฑิตศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ และโครงการพิเศษต่างๆ ที่คณบดีจะต้องคอยดูแล แผนภูมิการบริหารงานของคณะครุศาสตร์แบ่งได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การบริหารงานของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6



นอกจากนี้ คณบดียังมีรองคณบดีฝ่ายต่างๆ 7 ฝ่าย ด้วยกันคือ รองคณบดีฝ่ายบริการ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายวิจัย ฝ่ายกิจการนิสิต และรองคณบดีปฏิบัติหน้าที่แทนครูใหญ่โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายประถม และฝ่ายมัธยม

#### ฝ่ายบริหาร

ฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์ มีหน้าที่หลักในการให้การสนับสนุนการบริหารงานของหน่วยต่างๆ ในคณะครุศาสตร์ รวมทั้งการให้บริการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมให้อาจารย์ข้าราชการ และนิสิต ทั้งนี้ภายในขอบเขตของระเบียบปฏิบัติและความเอื้ออำนวยของทรัพยากรที่มีอยู่

หน่วยงานซึ่งสังกัดฝ่ายบริหารประกอบด้วยหน่วยงานหลักคือ สำนักงานเลขานุการคณะ  
หน่วยอาคารสถานที่และพัสดุ หน่วยประชาสัมพันธ์ หน่วยผลิต เอกสารคำสอน หน่วยดำเนินการโรง  
อาหาร

### ฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานหนึ่งของคณะครุศาสตร์  
ทำหน้าที่ดูแลประสานงานด้านวิชาการของคณะครุศาสตร์ ซึ่งมีหน่วยงานและโครงการต่างๆ ดังนี้

1. หน่วยงานทะเบียน
2. หน่วยงานตารางสอนตารางสอบ
3. หน่วยงานห้องสมุด
4. หน่วยงานประสานการนิเทศ
5. หน่วยงานฝึกอบรมทางวิชาการ
6. หน่วยงานอาจารย์ที่ปรึกษา
7. หน่วยงานบริการสื่อการศึกษา
8. หน่วยงานหลักสูตรและการสอน
9. ศูนย์คอมพิวเตอร์
10. ศูนย์พัฒนาการอ่าน
11. โครงการอื่น ๆ
  - 11.1 โครงการวิเทศสัมพันธ์
  - 11.2 โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ
  - 11.3 โครงการวารสารทางวิชาการ
  - 11.4 โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการทางสื่อมวลชน
  - 11.5 โครงการสันติศึกษาและพัฒนศึกษา
  - 11.6 โครงการศึกษาศาสตร์ ตามแนวทางพุทธศาสตร์
  - 11.7 โครงการศึกษาศึกษาทางของการศึกษาไทย
  - 11.8 โครงการคุรุทายาท
  - 11.9 โครงการพัฒนาวิชาชีพครู
  - 11.10 โครงการความร่วมมือมูลนิธิเอกชน

### ฝ่ายวิจัย

ฝ่ายวิจัยคณะครุศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่หน้าที่ทั้งบริหารและบริการงานวิจัยการศึกษา

โดยทำหน้าที่วางนโยบายและเป้าหมายการวิจัย สนับสนุนและประสานงานการวิจัยทั้งภายในคณะ และมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางรวบรวมแหล่งทุนและทรัพยากร และจัดสรรทุนที่เกี่ยวกับการวิจัย ทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ทำการรวบรวม เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารการวิจัยของคณะครุศาสตร์ ตลอดจนให้บริการปรึกษาการวิจัย โดยผ่านทางศูนย์บริการงานวิจัย และศูนย์วิจัยการเรียนการสอน หน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายวิจัยมี

1. ศูนย์บริการงานวิจัยทางครุศาสตร์
2. ศูนย์วิจัยการเรียนการสอน
3. ศูนย์ทดสอบ

#### ฝ่ายกิจการนิสิต

ฝ่ายกิจการนิสิตคณะครุศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารคณะครุศาสตร์ ซึ่งรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับนิสิตโดยตรง โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนานิสิตให้เป็นผู้มีผู้นำและผู้ที่ดีของสังคมไทย มีค่านิยมที่เหมาะสม มีคุณธรรม มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการจัดกิจกรรมต่างๆ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเสริมสร้างในสิ่งต่างๆ เพื่อให้ทุกคนเป็นบัณฑิตครุศาสตร์ที่สมบูรณ์ งานด้านกิจการนิสิต แบ่งงานออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านวินัยนิสิต และด้านสวัสดิการนิสิต

#### ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา เป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักคณบดีคณะครุศาสตร์ ตามโครงสร้างการจัดระบบบริหารภายในใหม่ เมื่อปลายปี พ.ศ. 2527 หน่วยงานนี้ มีรองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา เป็นหัวหน้ารับผิดชอบ ดูแลการปฏิบัติงานของฝ่าย ฝ่ายวางแผนมีหน้าที่สนับสนุนผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ ในการบริหารงานคณะ ช่วยแสวงหาทางพัฒนางานของคณะให้ก้าวหน้าและทันกับสถานการณ์ หรือให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่สัมพันธ์กับงาน และกิจการของคณะครุศาสตร์ ตลอดจนประสานงานและกำหนดทิศทางในอนาคตของคณะ หาทางสนับสนุนผู้บริหารคณะ ให้บริหารงานคณะอย่างมีประสิทธิภาพ

#### โปรแกรมการศึกษา

ในช่วงแรกของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2531) คณะครุศาสตร์มีภาควิชาทั้งหมด 12 ภาควิชา มีสาขาการศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี 5 สาขาวิชา หลักสูตรปริญญา



ญาโท 24 สาขาวิชา หลักสูตรปริญญาเอก 4 สาขาวิชา ซึ่งสาขาที่เปิดใหม่ในหลักสูตรปริญญาเอก คือ สาขาวิชาพลศึกษา (รายงานประจำปีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2530, 2531:9) การศึกษาในหลักสูตรต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

### 1. หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี (ค.บ)

หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี ใช้เวลาศึกษาตามปกติ 4 ปี ต่อจากชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตทางครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักการศึกษา ในสาขาวิชาครุศึกษา

โครงสร้างของหลักสูตร หลักสูตรแบ่งออกเป็น 6 สาขา สาขาบุคลากรทางการศึกษากำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการขอเปิดสอน แต่ละสาขาแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชา มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรอย่างน้อย 145 หน่วยกิต

### 2. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)

คณะครุศาสตร์ เริ่มจัดการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2505 ในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และได้ขยายสาขาวิชาขึ้นอีก จนกระทั่งปัจจุบันนี้มีสาขาวิชาทั้งหมดรวม 24 สาขา ภาควิชาของคณะครุศาสตร์รับผิดชอบจัดการเรียนการสอน แต่การบริหารขึ้นตรงต่อบัณฑิตวิทยาลัย วัตถุประสงค์ เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางครุศาสตร์ สาขาวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยในอันที่จะผลิตนักวิชาการ นักวิจัย ผู้บริหาร อาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทางวิชาการระดับสูง

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต รับผู้มีวุฒิปริญญาตรี ใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 4 ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน 10 ภาคการศึกษาปกติ จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 48 หน่วยกิต และต้องได้แต้มเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.00

### 3. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด)

ครุศาสตร์ เริ่มจัดการเรียนการสอนระดับดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาในปีการศึกษา 2517 สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษาในปีการศึกษา 2524 สาขาหลักสูตรและการสอนในปีการศึกษา 2525 และจะเปิดสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและสาขาวิชาการอุดมการศึกษาในปีการศึกษา 2531 วัตถุประสงค์ เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะทางครุศาสตร์ สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ การวิจัย การบุกเบิกแสวงหาแนวความคิดใหม่ และสามารถเผยแพร่วิทยาการในสาขาของตนรวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

นิสิตในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ต้องเรียนรายวิชาอย่างต่ำ 96 หน่วยกิต สำหรับนิสิตบัณฑิตซึ่งสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ได้เคยเรียนรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษามาแล้ว อาจได้รับการยกเว้นเป็นรายวิชา แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำครุศาสตร์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายวิชาที่ได้รับการยกเว้นทั้งหมดแล้ว นิสิตบัณฑิตจะต้อง

เรียนรายวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อย 30 หน่วยกิต เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่ว่า  
ด้วยรายวิชาที่ต้องเรียนในหลักสูตรนี้

#### นักศึกษา

ในปีการศึกษา 2530 และ 2531 คณะครุศาสตร์มีนิสิตใหม่และนิสิตทั้งหมด จำแนกตาม  
หลักสูตรได้ดังนี้คือ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2531)

ตารางที่ 30 จำนวนนิสิตใหม่และนิสิตทั้งหมดของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6  
จำแนกตามระดับ การศึกษา

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา	นิสิตใหม่	นิสิตทั้งหมด
2530	ปริญญาตรี	374	1,546
	ปริญญาโท	467	1,540
	ปริญญาเอก	18	71
	รวม	859	3,157
2531	ปริญญาตรี	323	1,358
	ปริญญาโท	420	1,623
	ปริญญาเอก	26	85

#### บุคลากร

ในปีการศึกษา 2530 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 393 คน เป็นอาจารย์ชาย  
120 คนอาจารย์หญิง 273 คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง เท่ากับ  
1:2.28 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี 55 คน ปริญญาโท 251 คน และ  
ปริญญาเอก 87 คนสัดส่วนอาจารย์ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เท่ากับ 1:4.56:1.58  
เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งทางวิชาการ พบว่ามีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ 12 คน รองศาสตราจารย์  
79 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 194 คน อาจารย์ 108 คน สัดส่วนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชา  
การเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ เท่ากับ  
1:6.58:16.16:9 เมื่อพิจารณาระดับตำแหน่งจะมีอาจารย์ที่อยู่ระดับ 10,9,8,7,6,5,4 และ

3 เท่ากับ 11, 49, 103, 74, 25, 33, 36 และ 5 คนตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 215 คน ข้าราชการ 34 คน ลูกจ้างประจำ 69 คน ลูกจ้างชั่วคราว 6 คน อาจารย์ชาวต่างประเทศ 2 คน บุคคลลากร ในปีการศึกษา 2531 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 391 คน เป็นอาจารย์ชาย 119คน หญิง 272 คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างอาจารย์ชายต่ออาจารย์หญิงเท่ากับ 1:2.29 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้ดังนี้ ( คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2531:37 )

ตารางที่ 31 จำนวนบุคลากรของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา

ปริญญาตรี		ประกาศนียบัตร		ปริญญาโท		ปริญญาเอก		รวม
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
16	38	-	1	69	183	34	50	391

สัดส่วนวุฒิการศึกษาเท่ากับ 1:4.58:1.53

ตารางที่ 32 จำนวนบุคลากร ของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่6 จำแนกตาม ตำแหน่งทางวิชาการ

ศาสตราจารย์		รองศาสตราจารย์		ผู้ช่วยศาสตราจารย์		อาจารย์		รวม
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
4	7	21	57	55	140	40	67	391

สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการ 1:7:18:10

งบประมาณ

ในช่วงแรกของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่6 (พ.ศ.2530) คณะครุศาสตร์ได้รับงบประมาณแผ่นดินทั้งสิ้น 48,021,000 ล้านบาท. เป็นเงินเดือนและค่าจ้างประจำ 43,686,000 บาท ค่าจ้างชั่วคราว 518,7000 บาท ค่าตอบแทน - ใช้สอยและวัสดุ 1,892800 บาท ค่าสาธารณ

ณปี 1,195,400 บาท ค่าครุภัณฑ์-ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง 528,100 บาท เงินอุดหนุน 200,000 บาท จากงบประมาณดังกล่าว ถ้าแยกประเภทเป็นงบดำเนินการและงบลงทุนแล้ว ปรากฏว่าเป็นงบดำเนินการ 47,293,400 บาท งบลงทุน 727,600 บาท

#### อาคารสถานที่

ในช่วงแรกของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 4 (ปีการศึกษา 2530-2531) คณะครุศาสตร์มีพื้นที่อาคารทั้งหมดดังนี้ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2530)

1. พื้นที่ทั้งหมด	40	ไร่
1.1 พื้นที่อาคาร	11,720	ตารางเมตร
1.2 พื้นที่นอกอาคาร	38,255	ตารางเมตร
1.3 พื้นที่สนามกีฬา	1,822	ตารางเมตร
2. อาคารทั้งหมด	21	อาคาร
2.1 อาคารในคณะ	8	อาคาร
2.2 อาคารโรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายประถม	5	อาคาร
2.3 อาคารโรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายมัธยม	8	อาคาร
3. ห้องเรียน		
3.1 คณะครุศาสตร์	34	ห้องเรียน
3.2 โรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายประถม	42	ห้องเรียน
3.3 โรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายมัธยม	38	ห้องเรียน
4. ห้องประชุม		
4.1 คณะครุศาสตร์	4	ห้อง
4.2 โรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายประถม	3	ห้อง
4.3 โรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายมัธยม	2	ห้อง
5. ห้องปฏิบัติการ		
5.1 คณะครุศาสตร์	5	ห้อง
5.2 โรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายประถม	3	ห้อง
5.3 โรงเรียนสาธิตฯ ฝ่ายมัธยม	7	ห้อง
6. โรงยิม (คณะครุศาสตร์)	2	หลัง

## จำนวนบัณฑิต

ในปีการศึกษา 2530 คณะครุศาสตร์สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาได้ดังนี้ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530)

ตารางที่ 33 จำนวนบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

ระดับ	จำนวน
ปริญญาบัณฑิต	309
มหาบัณฑิต	309
ดุษฎีบัณฑิต	9
รวม	627

แผนดำเนินงานของคณะครุศาสตร์ ในช่วงหลังของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6

(พ.ศ. 2532-2534)

ตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 นั้น คณะครุศาสตร์มีโครงการพิเศษ 10 โครงการคือ

1. โครงการครุศาสตร์เคลื่อนที่เพื่อการพัฒนาการศึกษา
2. มุลินีโรงเรียน ครุศาสตร์อุบลรัตน์
3. ศูนย์ฝึกอบรมและค่ายพักแรมคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ จังหวัดระยอง
4. โครงการพัฒนาห้องสมุด
5. โครงการสันติศึกษาและพัฒนศึกษา
6. โครงการพัฒนาการอ่าน
7. โครงการศึกษาทิศทางของการศึกษาไทย
8. โครงการครุทายาท
9. โครงการพัฒนาวิชาชีพครู
10. โครงการความร่วมมือมุลินีเอกชน

## โปรแกรมการศึกษา

คณะครุศาสตร์มีเป้าหมายที่จะขยายการเรียนการสอนในทุกหลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2529)

1. หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี (ค.บ.) จะเพิ่มสาขาที่ 3 คือสาขาคณะครุศาสตร์ทางการศึกษา
2. หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต (ค.ม.) จะเพิ่มสาขาวิชาขึ้นอีก 2 สาขาวิชา คือ สาขาธุรกิจดนตรี และสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา
3. หลักสูตรครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ค.) จะเพิ่มสาขาวิชาอีก 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา (วิจัยการศึกษา) และเทคโนโลยีทางการศึกษา

## นักศึกษา

คณะครุศาสตร์มีเป้าหมายในการรับนักศึกษา ในปีการศึกษา 2532-2534 ในแต่ละระดับ ดังนี้

ตารางที่ 34 จำนวนนิสิตใหม่ของคณะครุศาสตร์ ที่คาดว่าจะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6

ระดับ	ชั้นปี	ปีการศึกษา		
		2532	2533	3534
ปริญญาตรี	เข้าใหม่	320	320	320
	ปีที่ 4	400	320	320
	รวม	1,360	1,280	1,280
	จบ	400	320	320
ปริญญาโท	เข้าใหม่	484	495	495
	รวม	963	979	990
	จบ	479	484	495

ตารางที่ 35 จำนวนนิสิตใหม่ระดับปริญญาเอก ที่คาดว่าจะคณะครุศาสตร์จะรับได้ ในช่วงแผนพัฒนา  
ฉบับที่ 6

รับเข้าใหม่	28	28	53	60	66	66	66
รวม	45	67	109	141	179	192	198
จบ	6	11	28	28	53	60	66

จำนวนบัณฑิต

ในระยะของแผนฯ 6 ปี คาดว่าจะผลิตบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2530-2534 ดังนี้

ตารางที่ 36 จำนวนบัณฑิตที่คณะครุศาสตร์คาดว่าจะผลิตได้ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6

ปีการศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	รวม
2529	359	452	11	822
2530	353	467	28	848
2531	400	469	28	897
2532	400	479	53	932
2533	320	484	60	864
2534	320	495	66	881

สรุป คณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6

คณะครุศาสตร์ในช่วงนี้มีภาควิชา จำนวนเท่าเดิม แต่มีสาขาการศึกษาในระดับปริญญาตรี 5 สาขาวิชาเท่าเดิม ปริญญาโท 24 สาขาวิชาเท่าเดิมเช่นกัน แต่เป็นสาขาวิชาในระดับปริญญาเอกอีก 1 สาขาวิชาเป็น 4 สาขาวิชา

ข้อมูลทางด้านปริมาณ ของคณะครุศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 นี้ มีลักษณะคล้ายกับฉบับที่ 5 กล่าวคือ จำนวนนิสิต ในระดับปริญญาตรี มีแนวโน้มว่าจะลดลง ส่วนระดับบัณฑิตศึกษามีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น รวมทั้งข้อมูลทางด้านจำนวนอาจารย์ และงบประมาณแผ่นดิน

ตารางที่ 37 จำนวนนิสิต อาจารย์และงบประมาณ ของคณะครุศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 และ แนวโน้มในปี 2545

ประเภท	ปีการศึกษา			แนวโน้ม		อนาคตภาพ	
	2530	2531	2532	2533	2534	.....	2545
ปริญญาตรี	374	323	320	320	320	.....	267
ปริญญาโท	467	420	484	495	495	.....	561
ปริญญาเอก	18	26	66	66	66	.....	65
อาจารย์ ชาย	120					.....	129
อาจารย์ หญิง	237					.....	292
งบประมาณ	48.1					.....	75.27

จากตารางแสดงว่า อนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ เกี่ยวกับจำนวนนิสิตใหม่ในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มว่าจะลดลง ส่วนแนวโน้มนิสิตใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษามีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น ส่วนจำนวนอาจารย์ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และพบว่างบประมาณแผ่นดินที่คณะครุศาสตร์ได้รับนั้นจะมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น



### ตอนที่ 3 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ เป็นสถาบันแห่งหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งว่า เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประสงค์จะเป็นครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาได้เข้าศึกษาทางวิชาการ และการวิจัยในวิชาครุศาสตร์และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องมาขึ้น และเพื่อส่งเสริมมาตรฐานการสอนและการประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้นจนถึงปริญญาโทและปริญญาเอกในโอกาสต่อไป (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 74 ตอนที่ 63 วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 หน้า 1164-1166) จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะครุศาสตร์ ออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ตัวป้อน ได้แก่ นิสิต อาจารย์ หลักสูตร อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การเงินและงบประมาณ
2. กระบวนการ ได้แก่ ระบบบริหารบุคลากร ระบบบริหารการเงิน ระบบบริหารวิชาการ กระบวนการเรียนการสอน
3. สภาพแวดล้อม ได้แก่ ความซ้ำซ้อนของสถาบันครุศึกษา
4. ผลผลิต ได้แก่ นวัตกรรม งานวิจัย งานบริการวิชาการ

#### 1. ตัวป้อน ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิสิต

1.1 นิสิต ปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้น คุณลักษณะของนิสิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงมีงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่ทำการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิต คณะครุศาสตร์ในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านสัมฤทธิ์ผลของนิสิต มีงานวิจัยหลายเรื่อง ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ครอบคลุมถึงนิสิตคณะครุศาสตร์ และศึกษาเฉพาะนิสิตคณะครุศาสตร์โดยตรง

พรทิพย์ ถาวรจักรี (2524) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ของปีการศึกษา 2524 จำนวน 2650 คน และ 2541 คน ตามลำดับ ซึ่งองค์ประกอบที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบทางด้าน บิดา-มารดา องค์ประกอบทางด้านนิสิตและองค์ประกอบทางด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้ข้อค้นพบดังนี้ คือ

1. ตัวแปรในองค์ประกอบด้านบิดา-มารดา ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญ คือ รายได้ของบิดา

2. ตัวแปรในองค์ประกอบด้านนิสิตที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ เพศ คณะ จำนวนครั้งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ลำดับที่การเลือกของคณะที่ศึกษาจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน การได้รับรางวัล และวิถีเดินทางมามหาวิทยาลัย

3. ตัวแปรในองค์ประกอบด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจมากที่สุด และประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของฝ่ายศิลปและวัฒนธรรมที่น่าสนใจมากที่สุด

จันทร์ ดิยวงศ์ (2528) ได้ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศึกษารูปแบบการทำนายทั้งเชิงเส้นโค้งและเส้นตรง มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 286 คน เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2527 พบว่า

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ได้แก่ ความรู้เดิม สติปัญญา นิสัยในการเรียน คุณวุฒิบิดาและความถนัดเชิงภาษา

2. รูปแบบที่เหมาะสมในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งที่รวมทุกสาขาวิชา และแยกเป็นสาขาวิชาการศึกษาประถมวัย มัธยมศึกษา ผลศึกษา ดนตรีศึกษา และการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่รูปแบบการทำนายทั้งเชิงเส้นโค้งและเชิงเส้นตรง สำหรับนิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษา และธุรกิจศึกษา มีรูปแบบการทำนายผลสัมฤทธิ์ที่เหมาะสมเป็นรูปแบบเชิงเส้นโค้ง นอกจากนี้ จิตราภา กุศลบุตร (2523) ได้ศึกษาสมการที่เหมาะสมในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2517 ถึง 2521 จำนวนทั้งสิ้น 1,562 คน พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเกรดเฉลี่ยปีแรก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีลักษณะเป็นเส้นตรง

2. ตัวแปรแบบแบ่ง 2 กรณีอื่น คือ เพศ อายุ ภูมิลาเนา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

3. สมการที่ใช้ทำนายจำนวนคนที่ได้เกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรถูกต้องมากที่สุด ได้แก่

สมการถดถอยอย่างง่ายที่ใช้เกรดเฉลี่ยปีแรกเป็นตัวทำนาย

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2511) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และผลการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2507 และ 2508 กับความสำเร็จการศึกษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดังกล่าวมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง
2. คะแนนหมวดวิชาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพในการทำนายมากที่สุด
3. คะแนนสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพในการทำนายผลการศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในมหาวิทยาลัย ได้สูงกว่าคะแนนสอบคัดเลือกเล็กน้อย
4. ถ้าจะใช้ทั้งสองชนิดรวมกันในการทำนายจะทำนายได้ดีกว่าการใช้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากตัวแปรดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะครุศาสตร์

แล้ว อัญญา กรณิตินันท์ (2527) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเลือกและคะแนนสอบคัดเลือกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจำนวนปีที่ใช้ในการศึกษาของนิสิตสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518-2521 จำนวน 5,104 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อันดับที่สอบได้เฉลี่ย และคะแนนสอบเข้าได้เฉลี่ยของนิสิตรุ่นปีการศึกษา 2518 ถึง 2521 มีค่าลดลง ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยมีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่จำนวนปีที่ใช้ศึกษาเฉลี่ยลดลง

2. สหสัมพันธ์อย่างง่ายที่มีนัยสำคัญคือ อันดับการเลือกกับคะแนนสอบเข้า อันดับการเลือกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนสอบเข้ากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนสอบเข้ากับจำนวนปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจำนวนปีที่ศึกษา

3. สหสัมพันธ์บางส่วนระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจำนวนปีที่ศึกษา เมื่อกำหนดให้อันดับการเลือกและคะแนนสอบเข้าคงที่ มีนัยสำคัญยกเว้นคณะนิเทศศาสตร์ และเมื่อกำหนดให้อันดับการเลือกและจำนวนปีที่ศึกษาคงที่แล้ว สหสัมพันธ์บางส่วนระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนสอบเข้ามีนัยสำคัญทางสถิติ

4. สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอันดับการเลือกและคะแนนสอบคัดเลือกกับชุดตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจำนวนปีที่ใช้ศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติ

5. วิชาที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ หมวดวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาภาษาไทย ก.

ในปีการศึกษาเดียวกัน พงศธร โนธิ์จุลศักดิ์ ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยกับคะแนนสอบคัดเลือกของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521 และ 2522 จำนวน 673 คน พบว่า สาขาประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย และสาขาการสอนวิชาเฉพาะวิชา เอกนลศึกษา คะแนนสอบคัดเลือกไม่สามารถนำมาใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

รัตนา ดวงแก้ว (2527) ได้ศึกษา สหสัมพันธ์เชิงคู่ระหว่างเข้าวปัญหา สภางแวด ล้อมทางปัญหาและฐานะทางสังคมมิติ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 314 คน ได้ข้อค้นพบที่สำคัญโดยสรุปดังนี้

1. เข้าวปัญหาไม่มีสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่สัมพันธ์กับสภางแวดล้อมทาง ปัญหาในทางบวก ซึ่งสภางแวดล้อมทางปัญหาไม่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ฐานะทางสังคมมิติ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวก
3. สหสัมพันธ์เชิงคู่ระหว่างเข้าวปัญหา สภางแวดล้อมทางปัญหา ฐานะทางสังคมมิติ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเท่ากับ 0.142 และตัวแปรที่สำคัญมีเพียงตัวเดียวคือฐานะทาง สังคมมิติ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของ นิสิตครุศาสตร์ จำแนกตามผู้ที่ทำการวิจัยไว้ได้ดังนี้

ตารางที่ 38 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์

ตัวแปร	ผู้ทำการวิจัย	หมายเหตุ
ความรู้เดิม	จันทร์ ตียวงศ์	
สติปัญญา	จันทร์ ตียวงศ์	
นิสัยในการเรียน	จันทร์ ตียวงศ์	
คุณวุฒิบิดา	จันทร์ ตียวงศ์	
ความถนัดเชิงภาษา	จันทร์ ตียวงศ์	
รายได้บิดา	พรทิพย์	
เพศ	พรทิพย์ จิตราภา	
คณะ	พรทิพย์ จิตราภา	
จำนวนครั้งในการสอบ	พรทิพย์ จิตราภา	
ลำดับการเลือก	พรทิพย์ อัญญา	
เงินเดือน	พรทิพย์ อัญญา	
การได้รับรางวัล	พรทิพย์ อัญญา	
วิธีเดินทาง	พรทิพย์ อัญญา	
กิจกรรมศิลปะ	พรทิพย์ อัญญา	
อายุ	จิตราภา	
ภูมิลำเนา	จิตราภา	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ผู้ทำการวิจัย	หมายเหตุ
คะแนนชั้น ม.ศ.5 เกรดเฉลี่ยปีแรก คะแนนสอบคัดเลือก	จิตราภา, กิษย์วรรณ จิตราภา อัญญา, พงศธร	ยกเว้นสาขาประถมศึกษา ปฐมวัย และนละศึกษา
จำนวนปีที่ศึกษา คะแนนหมวดภาษาอังกฤษ ฐานะทางสังคมมิติ	อัญญา กิษย์วรรณ, อัญญา รัตยา ดวงแก้ว	

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะสัมฤทธิ์ผลจะเป็นรายวิชาอีกด้วย กล่าวคือ วีรฉัตรวรรณดี (2517) ได้ศึกษาความรู้พื้นฐานหลักภาษาไทยของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่าความรู้ภาษาไทย ทางด้านการเขียน การใช้คำสำนวน และการลำดับคำและลำดับความ ยังไม่ดีพอ ทางด้านหลักภาษาที่ผิดพลาด ได้แก่ การเขียนให้ถูกต้อง เช่น การประวิสรรชนีย์ การใช้ไวยาธย การการันต์ การใช้ รรณ การเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำ สำนวนไทย ราชศัพท์ สำหรับวิชาอังกฤษ เปรมจิตต์ ศรีเมฆฉนธ์ (2515) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนเป็นวิชาเอก และวิชาโท จำนวน 72 คน โดยทำการเปรียบเทียบในด้านที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาษาทั้ง 3 คือ เสียงศัพท์ และแบบสร้างไวยากรณ์ และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษกับสัมฤทธิ์ผลในฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษของนิสิต พบว่า นิสิตที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกและนิสิตที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาโทมีความสามารถในการเรียนเสียงภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน แต่นิสิตที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมีความสามารถในการเรียนศัพท์ และแบบสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสูงกว่านิสิตที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาโท และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษกับคะแนนฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษ

สำหรับสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนวิชาครูนั้น จวงจันทร์ ชุกิตตยุทัย (2515) ได้ศึกษา สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาครู ของนิสิตครุศาสตร์ที่มี และไม่มีประสบการณ์สอนกับนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เรียนเต็มเวลาในหลักสูตร 2 ปี และสำเร็จการศึกษาก่อนเปิดการศึกษา 2514 คือ หลักสูตร 2 ปีที่มีผู้สมัคร และเคยมีประสบการณ์การสอนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 100 คน และหลักสูตร 2 ปี ที่ไม่มีผู้สมัคร จำนวน 100 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วนิสิตที่มีประสบการณ์การสอนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตลอดหลักสูตรสูงกว่านิสิตที่ไม่มีประสบการณ์

การสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนิสิตที่มีประสบการณ์การสอนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสถิติเบื้องต้นรวมกับวิชาการใช้ภาษาอังกฤษ สูงกว่านิสิตที่ไม่มีประสบการณ์การสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นิสิตที่มีและไม่มีประสบการณ์การสอนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาครุภาคทฤษฎีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่นิสิตที่มีประสบการณ์การสอนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาครุภาคปฏิบัติสูงกว่านิสิตที่ไม่มีประสบการณ์การสอนอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้น ภาษณีย์ อุกุมพร (2527) ได้ทำการศึกษา องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากตัวแปรองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านสภาพส่วนตัวและด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2524 และ 2,525 จำนวน 1,429 คน ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คือ ตัวแปรองค์ประกอบด้านสภาพส่วนตัว ได้แก่ อายุ อาชีพ และการทำงาน รายได้ รายจ่าย ตัวแปรองค์ประกอบทางการศึกษา ได้แก่ เวลาเรียน เกรดเฉลี่ยปริญญาตรี สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ปริญญาตรี และตัวแปรองค์ประกอบที่ร่วมกันทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตมหาบัณฑิตทั้งหมด คือ เกรดเฉลี่ยการทำงานในบริษัทร้านค้าก่อนเข้าศึกษา การรับทุน ความคิดเห็นของนิสิตมหาบัณฑิตต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ บัณฑิตวิทยาลัย การทำงานในสถาบันเอกชนระหว่างการศึกษ

1.1.2 ทิศนคติต่อวิชาชีวะครูและแนวความเป็นครู แต่เดิมนั้นการคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์จะเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หรือเพิ่มที่สติปัญญา (Cognitive) ต่อมาในสมัยรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร จึงได้มีการพิจารณา เรื่องความถนัด (Aptitude) ขึ้นในปีการศึกษา 2520 ได้จัดตั้งโครงการระยะยาว 8 ปีขึ้นเพื่อสร้างและพัฒนารวมทั้งวิจัย เกี่ยวกับเครื่องมือวัดทัศนคติที่มีประสิทธิภาพ โดย อุกุมพร ของอุไทยและพวงแก้ว พุฒยงนภ (2520:1-2) ได้สร้าง "แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคม" ขึ้น แบบวัดนี้สามารถจำแนกผู้สมัครเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์อันดับ 1 และ 2 ออกจากอันดับอื่นๆ ได้ และสามารถจำแนกผู้มาจากครอบครัวใหญ่ออกจากครอบครัวเล็กได้ (อุกุมพร ทองอุไทย 2522:1)

ขณะเดียวกันทบวงมหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีวะครู ซึ่งมี 5 ฉบับด้วยกัน

1. พวงแก้ว พุฒยงนภ ได้พัฒนาแบบสำรวจทัศนคติที่แปลและดัดแปลงจากแบบสำรวจทัศนคติครู (Teacher Attitude Inventory) ของ อลูวาเลีย (S.P. Ahluwalia) ซึ่งประกอบด้วยข้อความที่แสดงทัศนคติต่อองค์ประกอบย่อยของงานครูและสิ่งทีครู เกี่ยวข้องด้วย 6 ประการ คือ วิชาชีวะครู การสอนในชั้นเรียน การปฏิบัติที่เห็นตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง กระบวนการทางการศึกษา นักเรียน และครู และได้ทดลองใช้แบบสำรวจดังกล่าวถึง 3 ครั้ง ได้ข้อกระทรวง

ที่มีคุณภาพดีจำนวน 57 ข้อ (ทบทวนมหาวิทยาลัย 2527:53-64)

2. ประคอง กรรณสูตและอรพินธ์ โภชนดา (2523) ได้พัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครู โดยการแปลแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครูมินิโซดา ฟอร์ม เอ. (Minnesota Teacher Attitude Inventory (MTAI) Form A) โดยคงความหมายเดิมมากที่สุด แต่มีสำนวนและความหมายใกล้เคียงกับพฤติกรรมของคนไทยมากที่สุด และเป็นแบบวัดทัศนคติที่มีเนื้อหาครอบคลุมทัศนคติต่อวิชาชั้นครูโดยทั่วไป ประกอบด้วยข้อกระทง 150 ข้อ

3. เขาวดี วิบูลย์ศรีและศิริชัย กาญจนवासี (2523) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครู ซึ่งมีลักษณะข้อกระทงแบบลิเคิร์ต (Likert Format) และมีเนื้อหาครอบคลุมเกณฑ์ทัศนคติ 5 ลักษณะ ได้แก่ ทัศนคติต่อสถานภาพวิชาชั้นครู ลักษณะการเป็นครู กระบวนการเรียนการสอนนักเรียน และความคาดหวังที่มีต่อวิชาชั้นครู ประกอบด้วยข้อกระทง 100 ข้อ

4. สมหวัง จิรียนวุฒม์และนิยะดา ศรีจันทร์ (2523) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครู โดยอาศัยทฤษฎีทัศนคติของฟิชเบิน (Fishbein) ซึ่งเนื้อหาที่นำมาใช้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครู คือ ความเชื่อตามสามัญสำนึก (Salient Beliefs) เกี่ยวกับวิชาชั้นครู แบบวัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วยข้อกระทง 19 ข้อ ซึ่งมีความตรงตามเนื้อหา และมีความตรงตามทฤษฎีเป็นที่น่าเชื่อถือ และมีความเที่ยงอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร

5. สวัสดิ์ ประทุมราชและสุภาพ วาดเขียน (2525) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครู ตามแนวทฤษฎีของเทอร์สโตน (Thurstone) ซึ่งเนื้อหาของแบบวัดทัศนคติครอบคลุมองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ คือ การตัดสินใจที่จะเป็นครู สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพครูมูลเหตุจูงใจที่อยากเป็นครู อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของครู คุณลักษณะของครูที่ดี ความรู้เกี่ยวกับวิชาชั้นครู สถานภาพของครูและวิชาชั้นครู ความคาดหวังเกี่ยวกับวิชาชั้นครู อุดมคติในการปฏิบัติงานของครู คุณประโยชน์ของวิชาชั้นครู ประกอบด้วยข้อกระทง 44 ข้อ

นอกจากภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชั้นครูแล้ว สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้สร้างเครื่องมือวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครูในปีการศึกษา 2525 โดยการรวบรวมคุณลักษณะเฉพาะของผู้ที่มีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู โดยใช้เทคนิควิธีการพฤติกรรมวิกฤต (The Critical Incident Technique) สรุปลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู 2 ด้าน คือ ด้านเห็นคุณค่าของอาชีพครู และด้านมีความรักในอาชีพครู ลักษณะของแบบวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู เป็นแบบสอบสถานการณ์ (Situation Test) ประกอบด้วยสถานการณ์ต่างๆ 40 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีทางเลือกปฏิบัติ 3 ทาง และจะมีทางเลือกเพียงทางเดียวที่แสดงว่าใครปฏิบัติอย่างนั้นแล้วจะเป็นผู้ที่มีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช 2528:78-85)

ปีการศึกษา 2522 สมหวัง จิรียนวุฒม์ ได้ศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชั้นครูของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตหญิงมีทัศนคติต่อวิชาชีพรู้ดีกว่านิสิตชาย
2. นักเรียนจากโรงเรียนส่วนกลางมีทัศนคติต่อวิชาชีพรู้ดีกว่านักเรียนส่วนภูมิภาค
3. นิสิตมีญาติ เป็นครูมีทัศนคติต่อวิชาชีพรู้ดีกว่านิสิตที่ไม่มีญาติ เป็นครู
4. นิสิตหญิงมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูมากกว่านิสิตชาย

( ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 : 99 )

ปีการศึกษา 2524 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้ทำการวิจัย เรื่องทัศนคติต่อวิชาชีพรู้ของผู้สมัครที่สอบผ่านข้อเขียนเพื่อเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบเชิงวิธีวัดและผลที่วัดได้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ โดยเฉลี่ยมีทัศนคติต่อวิชาชีพรู้อยู่ในระดับ "ดี"
2. ผู้สมัครของแต่ละสถาบันมีทัศนคติต่อวิชาชีพรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. ผู้สมัครในแต่ละสถาบัน โดยเฉลี่ยมีความรู้รอบตัวทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
4. คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพรู้ ไม่สัมพันธ์กับคะแนนความรู้รอบตัวทางการศึกษา

( ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 : 106 - 120 )

ปีการศึกษา 2526 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวของความ เป็นครูของผู้สมัครที่สอบผ่านข้อเขียนเพื่อเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าระดับแนวของความ เป็นครูหรือประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับอาชีพครูส่วนมากไม่สูงและไม่แตกต่างกันระหว่างสถาบัน ( ทบวงมหาวิทยาลัย 2526:171-176 )

ในขณะที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนการวิจัย เพื่อพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพรู้อันเป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การบริหารของอธิการบดี เกษม สุวรรณกุล ได้ดำริที่จะรับนักเรียนจากชนบทเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยได้รับทุนอุดหนุนจกนจบการศึกษา ในที่สุดฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เสนอแนะให้จัดตั้งโครงการชื่อ "โครงการรับนักเรียนยากจนจากชนบท โดยให้ทุนอุดหนุนการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" หรือที่เรียกกันสั้นๆว่า โครงการ "จุฬา-ชนบท" ซึ่งได้เริ่มดำเนินการรับนักเรียนยากจนเข้ามาศึกษาในคณะต่างๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 9 คณะ ในปีการศึกษา 2525 เป็นปีแรกและในปีการศึกษา 2526 ได้มีการคัดเลือกนักเรียนยากจนเข้าศึกษาในคณะต่างๆ 12 คณะ โดยมีคณะวิชาที่เพิ่มขึ้นอีก 3 คณะ คือ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528:5) ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ตามโครงการจุฬา-ชนบทนั้น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ชัยพร วิชชาวุธ, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และสวัสดิกา สุวรรณชาติเนคม ได้ริเริ่มให้มีการวัดแนวความ เป็นครูซึ่งประกอบด้วย การวัดความรู้รอบตัวทางการศึกษา ประสบการณ์แนวครู ความสามารถในการอธิบายสิ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม และความสามารถในการให้ทิศทางและรูปตามคำสั่ง ประกอบ



### การคัดเลือกด้วย

ต่อมาในวันที่ 4-5 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2526 ได้มีการประชุมสัมมนาเรื่อง "สภาพปัจจัยและแนวโน้มของการวัดคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครู: ทักษะทัศนคติและแนวความเป็นครู" ขึ้นที่ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอผลการวิจัยผู้เข้าประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาสู่วงการวิชาชีพครูนั้น นอกจากคนที่ชอบจะเป็นครูแล้ว ควรจะมีทัศนคติที่ดี และมีแนวความเป็นครูอยู่ด้วย แวบน่าจะประกอบด้วยความสามารถเฉพาะอย่างและใจรัก มีความสนใจ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527:169) และในการประชุมครั้งนี้ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของแวบ แต่เป็นการศึกษาเบื้องต้น โดยการระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม อาทิ เช่น พจน์ สะเพียรชัยได้เสนอว่า องค์ประกอบที่ใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครู ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความฉลาดสิ่งที่เป็นผลผลิตของประสบการณ์และการเรียนรู้ และเสนอแนะว่าครูที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตควรมีลักษณะดังนี้ คือ เป็นคนรักการเรียน ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ มีความเสียสละ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527:188-189) ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 ชาตรี นาคะกุล จึงได้ทำการวิเคราะห์ตัวประกอบของแนวความเป็นครู ความรับรู้ของทั้งการศึกษาขั้นต้นและครูดีเด่น ได้ข้อค้นพบขององค์ประกอบแนวความเป็นครูตามการรับรู้ของบุคคล 2 กลุ่ม ดังนี้ คือ

กลุ่มนักศึกษามีความเห็นว่ แนวความเป็นครูมีตัวประกอบ 9 ตัวคือ บุคลิกลักษณะและลักษณะการทำงาน ลักษณะนิสัย ประสบการณ์ด้านกิจกรรมและเกียรติประวัติ ประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู ลักษณะครอบครัวที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพครู ความประทับใจในการประกอบอาชีพครู มุ่งเหตุจูงใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษา กลุ่มครูดีเด่น มีความเห็นว่าแนวความเป็นครูมี 9 ตัวประกอบ คือ บุคลิกลักษณะและการทำงานประสบการณ์ด้านกิจกรรมและเกียรติประวัติ ทักษะจิตต่อวิชาชีพครู ลักษณะนิสัย ลักษณะครอบครัวที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพครู ความประทับใจในอาชีพครู ประสบการณ์เดิม มุ่งเหตุจูงใจ และทักษะพื้นฐาน

เสถียร มุขดี (2529) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแนวความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา คณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย โหมมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2529 พบว่า นักศึกษาทุกสถาบันมีแนวความเป็นครูอยู่ในระดับกลาง และถึงแม้จะมีอันดับการเลือกเข้าศึกษาต่างกัน แต่มีแนวความเป็นครูไม่แตกต่างกัน และพบว่าคะแนนด้านความสามารถเฉพาะ ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแนวครูทัศนคติต่อวิชาชีพครู ความสามารถทั่วไป และความรู้รอบตัวของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

1.2 อาจารย์ เป็นความจริงที่ว่าไม่มีประเทศใดในโลก ที่จะจัดการศึกษาให้มีความก้าวหน้าเกินคุณภาพของครูได้ อาจารย์ของคณะครุศาสตร์ได้ชื่อว่าเป็นครูของครู จึงจำเป็นต้องเป็นครูที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และทำงานอย่างเต็มความสามารถ จากการศึกษาของประพันธ์ จำปาไทย (2525) เรื่องความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศา

สตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าบทบาทและบุคลิกภาพของอาจารย์ควรมีคุณธรรม และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของอาจารย์ เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนิสิตด้านกระบวนการเรียนการสอน และ นิยาม อ้างสังฆิกุล (2522) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย พบว่า พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2527:25) ได้สำรวจความคิดเห็นของนิสิตปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน พบว่า นิสิตต้องการให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี กระตือรือร้น และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน มีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า และใช้เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ อย่างครบถ้วนและเหมาะสม ใช้อุปกรณ์การสอนแทนการสอนที่เป็นทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้คุณลักษณะของอาจารย์ดังกล่าวแล้ว วชิรา เน็ญโรจน์ (2528) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเชิงลัทธิ (dogmatism) ต่างกัน พบว่า อาจารย์ที่พึงประสงค์ คืออาจารย์ที่ไม่เคร่งครัด อนุญาตให้นิสิตกำหนดแนวการเรียนด้วยตัวเอง เลือกเข้าเรียนได้ และไม่เข้าเรียนได้ ปรับปรุงรายวิชาโดยยึดหลักวิชาชีสอนโดยอาศัยเอกสารประกอบอื่นๆ มากกว่าตำราเรียน เปิดโอกาสให้นิสิตแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พยายามสร้างความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับนิสิต โดยสรุปแล้ว นิสิตมีความรู้สึกค่อนข้างพอใจอาจารย์ผู้สอน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อ 20 ปีที่แล้ว อัจฉรา วิวัฒนานนท์ ได้ทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการปกครองนิสิต และกิจกรรมนิสิต พบว่าปัญหาอย่างหนึ่งระหว่างอาจารย์และนิสิต คือปัญหาการขัดแย้งกันในเรื่องการปกครองนิสิต

นอกจากนี้อรุณช ปุณยเกษม (2526) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีนัก ระหว่างอาจารย์และนิสิต มีการโต้เถียงกัน และพบว่าอาจารย์มักใช้อำนาจกับนิสิต

จากการศึกษาของ วิไลดา ตีรกีร์ตยานนท์ (2529) เกี่ยวกับ สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า สมรรถภาพตามการรับรู้ของผู้บริหาร มี 5 ตัวคือ บุคลิกภาพต่อการนิเทศ และทัศนคติต่อวิชาชีพครู ทักษะการสอน ทัศนคติต่อการนิเทศ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตรและทักษะการนิเทศ และสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ คือ ทัศนคติต่อการนิเทศและต่อวิชาชีพครู ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร และ ทักษะการสอนทักษะการนิเทศ

ทางด้านปริมาณงานที่อาจารย์ จะต้องรับผิดชอบนั้นในปี พ.ศ. 2523 เปรมจิตต์ จีรพันธ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พบว่า ค่าเฉลี่ยปานกลางของลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำ เป็นดังนี้คือ

- 1.2.1 อาจารย์ 1 ท่านสอน 3 วิชาต่อภาค
- 1.2.2 ขนาดชั้นเรียนแบบอภิปราย แบบเป็นหมู่ แบบปฏิบัติการ มีนิสิต 77, 40 และ 54 คนตามลำดับ
- 1.2.3 อาจารย์ 1 ท่านสอน 1 คณะ
- 1.2.4 อาจารย์ 1 ท่านใช้เวลาสอน, วิจัย, บริหารวิชาการและบริหารเท่ากับ 24, 7, 6, 8 9 ต่อสัปดาห์
- 1.2.5 อาจารย์ 1 ท่าน ปกครองนิสิตปริญญาตรี, ปริญญาโท และควบคุมนิสิตทำวิทยานิพนธ์เท่ากับ 46, 16 และ 4 คน

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานของอาจารย์คณะครุศาสตร์กับค่าเฉลี่ยปานกลางของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วพบว่า อาจารย์ของคณะครุศาสตร์สอนรายวิชาน้อยกว่าค่าปานกลาง สอนนิสิตจำนวนน้อยกว่าปานกลาง อาจารย์ของคณะครุศาสตร์ ใช้เวลาในการบริหารน้อยกว่าค่าปานกลาง และมีจำนวนนิสิตน้อยกว่าค่าปานกลาง แต่ใช้ชั่วโมงสอนมากกว่าค่าปานกลาง

ศิรินาถ บุญสงวน (2529:59) ได้ศึกษาเป้าหมายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างพุทธศักราช 2528-2537 พบว่า อาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคุณวุฒิตีมาก ต่ำกว่ามหาวิทยาลัยอื่นทั้งหมดในประเทศไทยจากข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ประจำปี 2527 พบว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีสัดส่วนคุณวุฒิอาจารย์ที่ปริญญาเอก:โท:ตรี คิดเป็น 27:64:9 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดได้ สำหรับสัดส่วนของตำแหน่งทางวิชาการปรากฏว่า สัดส่วนศรศ:ผศ:อ คัดเป็น 4:29:39:32 สัดส่วนจำนวนอาจารย์:นิสิต (เต็มเวลา) คิดเป็น 1:7 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ฮาร์โรลด์ ดับบลิว ซี (Harold W. See, 1983) ได้กล่าวถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ว่า คุณภาพของอาจารย์จุฬาลงมีความเป็นเลิศ แต่ทำงานด้วยสมรรถภาพต่ำ และบังเกิดผลออกมาต่ำจริงๆ บางคนได้รายงานว่า อาจารย์ไม่ทำอะไรอื่น มากไปกว่าการสอนแต่เพียงในชั้นเรียน งานอื่นๆ ไม่สนใจ บอกว่าไม่ใช่หน้าที่ซึ่งจากข้อมูลภาระงานสอนของอาจารย์ก็เป็นสิ่งยืนยันเช่นนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงาน, 2527 ก:5-8) กล่าวคือปรากฏว่า อาจารย์รับผิดชอบเฉลี่ยแล้วคนละประมาณ 1 ต่อรายวิชา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแต่ละสาขา พบว่า สาขามนุษยศาสตร์รับผิดชอบจำนวนสูงสุด คิดเป็น 1:1.43 ด้านจำนวนกลุ่มวิชา พบว่า อาจารย์ 1 ท่าน รับผิดชอบเฉลี่ยคนละประมาณ 2 กลุ่ม (section) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแต่ละสาขาวิชา ปรากฏว่าสาขามนุษยศาสตร์มีอัตราส่วนระหว่างต่อจำนวนกลุ่มวิชาที่รับผิดชอบคิดเป็น 1:1.57 กลุ่มวิชา ทางด้านจำนวนหน่วยกิต พบว่า อาจารย์ 1 ท่านรับผิดชอบเฉลี่ยประมาณคนละ 2-3 หน่วยกิต เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแต่ละสาขาวิชา พบว่า สาขามนุษยศาสตร์มีอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อจำนวนหน่วยกิตคิดเป็น 1:3.43 ด้านจำนวนชั่วโมงการสอนพบว่า อาจารย์ 1 ท่านรับผิดชอบเฉลี่ยคนละประมาณ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแต่ละสาขาปรากฏว่า สาขามนุษยศาสตร์มีอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อชั่วโมงที่สอน คิดเป็น

1:3.86 ด้านความรับผิดชอบนิสิตจริง อาจารย์ 1 ท่านรับผิดชอบนิสิตประมาณ 43 คน เมื่อพิจารณาเฉพาะสาขา พบว่าสาขามนุษยศาสตร์อาจารย์ 1 ท่าน รับผิดชอบนิสิตจริงประมาณ 72 คน ด้านความรับผิดชอบต่อนิสิตเต็มเวลา พบว่า อาจารย์ 1 ท่านรับผิดชอบนิสิตประมาณ 6-7 คน เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาคพบว่าสาขามนุษยศาสตร์ อาจารย์รับผิดชอบเฉลี่ยคนละประมาณ 6-7 คน และพบว่า อาจารย์มิได้อุทิศตัวหรือเสียสละ เพื่อทำหน้าที่อาจารย์มหาวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ประกอบกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจทำให้อาจารย์ต้องประกอบอาชีพอื่นภายนอกมากขึ้น ส่วนอาจารย์ที่ไม่มีโอกาสดังกล่าว จะต้องรับผิดชอบแทนแต่ผลตอบแทนยังคงเท่าเดิม จึงเป็นการบั่นทอนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง (ศิรินาถ บุญสงวน 2529:60)

1.3 หลักสูตร โดยทั่วไปจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา ก็เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ถ้าดูตามพจนานุกรมแล้วคำว่า Academic หมายถึง "สิ่งที่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้" (Having no practical or useful Significance) ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น หลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาควรจะผลิตบัณฑิต ให้มีความสามารถอย่างไรจะเป็นนักวิชาการหรือนักปฏิบัติ แพททีเซีย ครอส (Patricia Cross, 1975) ได้เสนอหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาไว้ว่ามีหลักการ 3 ประการดังนี้ เพื่อให้บัณฑิตมีความเป็นเลิศในด้านใดด้านหนึ่งใน 3 ด้านคือ เก่งคิด (Excellence with ideas) เก่งคน (Excellence with people) เก่งงาน (Excellence with things)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรการศึกษาที่ครอบคลุมสาขาวิทยาการหลากหลายทั้งวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษากว่า 228 สาขาวิชา ได้รับการควบคุมดูแลมาตรฐานวิชาการโดยภาควิชาต่างๆ 128 ภาควิชา ส่วนใหญ่ทุกหลักสูตรจะเน้นความรู้เฉพาะเจาะจงของวิชาการแต่ละสาขา ส่วนวิชาความรู้ที่มีลักษณะเน้นสหสาขาวิชามีเพียง 3 หลักสูตรเท่านั้นและเป็นระดับบัณฑิตศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงาน, 2528ก : 10)

ศิรินาถ บุญสงวน (2529:60) ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอเป็นประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า หลักสูตรในปัจจุบันให้บัณฑิตมีความรู้ในเนวลิ้มมากเกินไป เช่น หลักสูตรวิทยาศาสตร์ หรือ เศรษฐศาสตร์นั้น เน้นวิชาการดูประหนึ่งกับจะผลิตนัก วิทยาศาสตร์ หรือนักเศรษฐศาสตร์ แต่ในความเป็นจริง ไม่มีใครจ้างผู้จบระดับปริญญาตรีไปเป็นผู้เชี่ยวชาญเช่นนั้นได้ จึงเป็นการผลิตที่ล้นทุมมาก และค่อนข้างสูญเปล่า หลักสูตรปริญญาตรีควรเป็นหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้รู้มากกว่า 1 สาขาวิชา (interdisciplinary) ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จึงควรเป็นหลักสูตรที่เน้นความรู้ลึกในวิชาการเฉพาะด้านที่สนใจหลักสูตรปัจจุบันเน้นภาคทฤษฎีมากจนผลิตไม่ได้ฝึกปฏิบัติกับประสบการณ์จริงในสังคมขาดการประเมินผลหลักสูตรอย่างชัดเจนว่าหลักสูตรที่ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปนั้น มีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร หลักสูตรใดควรยกเลิกไปบ้าง การปรับปรุงหลักสูตรแต่ละครั้งเป็นการเพิ่มการเปิดรายวิชาใหม่ซึ่งไม่ได้มีการทบทวนความสอดคล้อง

คล้องกับวัตถุประสงค์ และความจำเป็นของสังคม แต่มักจะเป็นเพราะอาจารย์ที่เรียนวิชานั้นกลับมาจากต่างประเทศ และต้องการจะสอนวิชานั้นๆซึ่งอาจไม่จำเป็นที่ผลิตจะต้องรู้จักได้

สำหรับหลักสูตรครุศึกษานั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้ วิพากวิจารณ์กันไว้ ซึ่งพอสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1.3.1 หลักสูตรครุศึกษายังขาดปรัชญาและแนวคิดที่ชัดเจน ขาดนักครุศึกษาที่มีความสามารถ ทั้งๆที่หลักสูตรครุศึกษาเพื่อครู การเตรียมครูในฐานะเป็นคนสำคัญของประเทศ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2527:96) และในอดีตที่ผ่านมา การจัดครุศึกษามักเป็นแบบลองผิดลองถูก

1.3.2 หลักสูตรครุศึกษาเน้นทฤษฎีมากเกินไป จนไม่สามารถนำไปใช้ได้ ในสภาพการณ์ที่เป็นจริง จึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตร โดยให้ความสำคัญแก่การจัดประสบการณ์วิชาชีพแก่นักเรียน (ปทีป เมธาคุณวุฒิ 2530:97-98)

1.3.3 หลักสูตรครุศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับหลักสูตรของโรงเรียนเชิงปฏิบัติจะต้องออกไปประกอบอาชีพ (ปทีป เมธาคุณวุฒิ 2530:91)

จากการวิเคราะห์หลักสูตรของคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2525 พบว่าถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมาหลายต่อหลายครั้ง แต่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังมีได้เปลี่ยนแปลงไป (ชัยพร วิชชาวุธ 2525) และจากการศึกษาของ ชัยพร วิชชาวุธ และ สุจริต เพียรชอบ (2519:14-15) พบว่ามีผลที่เสีย เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ กล่าวคือ โปรแกรมการเรียนบางโปรแกรมมีนักศึกษาน้อย เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ นิสิตเรียนวิชาทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ไม่ได้แต่อยากเรียนจึงทำให้ตก และวิชาเฉพาะน้อยเกินไป ทำให้สู้นักศึกษาจากสถาบันอื่นๆไม่ได้

เจียรนัย ศิริสวัสดิ์ (2526) ได้ทำการประเมินหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา วิชาการสอนภาษาไทย พบว่า วัตถุประสงค์ เนื้อหา และการประเมินผลของหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีความเหมาะสมดี ส่วนการนำไปใช้ยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควรสำหรับความคิดเห็นของครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขา วิชาการสอนภาษาไทย มีความเห็นว่า "วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทางด้านการทำหลักสูตรไปใช้ เห็นวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำ งาน คือ วิชาบังคับ และ วิชาเลือก ในหมวดวิชาบังคับ ส่วนการนำความรู้ไปเผยแพร่เป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยและสภาพแวดล้อม ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน คือ การดำเนินงานของห้องสมุด คณะ และ หอสมุดกลาง การจัดที่นั่งนัก และการให้บริการข่าวสารทางวิชาการมีความพอใจการประเมินผลการเรียนการสอนด้วย ข้อสอบอัตนัย และเห็นว่าการประเมินผลนั้นสอดคล้อง สมเนื้อหาทั้งยังมีการประเมินผลหลายวิธี และ เสนอว่าควรปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ (56.52%) ควรปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านหน้าที่การทำงาน(68.12%) คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต 81.6% ทำงานตรงกับสาขาที่เรียนมา

นอกจากนี้ มณีรัตน์ อมรกุล (2525) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับ

กับการเรียนภาษาอังกฤษ ในระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีความเห็นว่าควรให้วิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต เน้นความเข้าใจในเนื้อหา เรื่องที่อ่านกลุ่มวิทยาศาสตร์กายภาพ ชีวภาพมีความเห็นว่าควร ให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชา เลือกมีหน่วยกิต เน้นทักษะในการพูดและความเข้าใจในเนื้อ เรื่องที่อ่าน กลุ่มมนุษยศาสตร์ มีความเห็นว่าเนื้อหาควรมีความสัมพันธ์กับแผนกวิชา กลุ่มวิทยาศาสตร์มีความเห็นเช่นเดียวกับสาขามนุษยศาสตร์แต่ควรเพิ่มภาษาอังกฤษทั่วไป ส่วนกลุ่มสังคมศาสตร์มีความเห็นว่าควรให้ภาษาอังกฤษทั่วไป

#### 1.4 อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ประไพพิศ โฉมสีลลิตศักดิ์ (2518) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์ห้องเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นระยะที่คณะครุศาสตร์ กำลังขยายงานทั้งทางด้านจำนวนนิสิตและหลักสูตร กล่าวคือคณะครุศาสตร์มีอัตราการใช้ห้องเรียนสูงมากคือร้อยละ 81.92 แต่อัตราการใช้พื้นที่ยังต่ำอยู่ ทั้งนี้เพราะอยู่ในระยะการก่อสร้างเพิ่มเติม ต่อมาใน พ.ศ. 2521 ฝ่ายวางแผนและนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2521) ได้ทำการสำรวจการใช้ประโยชน์จากห้องเรียนปรากฏว่าคณะครุศาสตร์มีอัตราการใช้ห้องเรียนสูงอยู่เช่นเดิม คือ ร้อยละ 93.82 อัตราการใช้พื้นที่สูงกว่าร้อยละ 50 การใช้ห้องเรียนในแต่ละวันตลอดสัปดาห์ไม่แตกต่างกันแต่การใช้ห้องเรียนแต่ละช่วงไม่สม่ำเสมอ โดยมีการใช้ห้องเรียนมากที่สุดในช่วง 10.00-11.00 น. ส่วนห้องปฏิบัติการจะใช้ห้องเรียนในอัตราร้อยละ 76.63 ซึ่งอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง

ต่อมา กองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527 ค : 9-10) ได้ศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์ห้องเรียนของคณะต่างๆในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีการศึกษา 2525 ปรากฏว่าภาพรวมทั้งมหาวิทยาลัยมีอัตราการใช้ห้องเรียนเพียงร้อยละ 55.51 ของอัตราการใช้ห้องเรียนเต็มที่คือสัปดาห์ 35 ชั่วโมง เฉลี่ยแล้วประมาณสัปดาห์ละ 19.43 ชั่วโมง หรือวันละประมาณ 4 ชั่วโมงเท่านั้น ในจำนวนนี้ปรากฏว่าคณะอักษรศาสตร์มีอัตราการใช้ห้องเรียนเกิดสัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง ในขณะที่คณะอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีอัตราการใช้ห้องเรียนแล้วเพียงสัปดาห์ละประมาณ 17-18 ชั่วโมงเท่านั้น การเจริญเติบโตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีมาจากรูปแบบสมานันท์ หรือสหพันธรัฐ ทำให้มีผลต่อแนวคิดแบบคณะนิยม ซึ่งมีผลต่อการไม่สามารถบริหารการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ โดยส่วนกลางและการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ นอกจากนั้นแหล่งอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลยังมีปัญหา เรื่องคุณภาพการให้บริการสืบค้นข้อมูลรวมทั้งปัญหาที่มีอยู่เสมอกว่า ไม่มีตำราพอเพียงที่ทันสมัย และเหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ ในขณะเดียวกันงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อการนี้ เหลือจ่ายทุกปี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงาน, 2528 ก: 5)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของ ศิริวิภาต บุญสงวน (2529:61) เพื่อเสนอเป็นประเด็นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับอาคารสถานที่ พบว่า อาคารสถานที่ประเภทห้องเรียนห้องปฏิบัติการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีมากพอและพร้อมที่จะเอื้อต่อการดำเนินงานของมหา

วิทยาลัยมาก แต่มหาวิทยาลัยยังใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ที่มีอยู่ไม่ได้เต็มตามศักยภาพ การใช้ประโยชน์ห้องเรียนยังอยู่ในอัตราที่ต่ำ ในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระบบการลงทะเบียนเป็นส่วนกลาง คือ มีสำนักทะเบียนและประมวลผลแต่ในทางปฏิบัติสำนักทะเบียนก็ไม่ได้ทำหน้าที่หรือมีอำนาจในการจัดบริการการใช้ประโยชน์ห้องเรียนแก่คณะต่างๆได้ ปัจจุบันจึงเห็นไปได้ว่าในขณะที่บางคณะขาดแคลนห้องเรียน แต่บางคณะมีที่เหลือเฟือ ซึ่งส่วนกลางไม่อาจจัดให้คณะอื่นๆเข้าใช้แทนได้ (Harold W. See, 1983)

สำหรับแหล่งอำนวยความสะดวกนั้น จากรายงานประจำปีของคณะครุศาสตร์ ปี 2530 กล่าวว่าคณะครุศาสตร์ได้ทำการปรับปรุงห้องสมุดให้สามารถใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น และเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งประกอบไปด้วย หนังสือภาษาไทย 58,364 เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ 40,066 เล่ม วารสารภาษาไทย 112 รายชื่อ วารสารภาษาอังกฤษ 155 รายชื่อ วิทยานิพนธ์ 8,170 เล่ม กฤตภาค 7,196 เรื่องวารสารเย็บเล่ม 4,301 เล่ม ไมโครฟิล์ม 173,000 แผ่น

1.5 การเงินและงบประมาณ

สุนัตรา ชุ่มเกตุ (2530) ได้ศึกษาเรื่อง อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้ม คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่างบประมาณทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2523 จะประมาณร้อยละ 4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งเท่ากับการลงทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนาเมื่อปีพ.ศ. 2517 และเท่ากับงบประมาณการศึกษาของประเทศที่พัฒนาแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2503 แต่งบประมาณการศึกษาของไทยในปีพ.ศ. 2530 คิดเป็น 3.54 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่านั้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงาน 2530:7) นับว่า ประเทศไทยยังล่าหลังทางด้านการลงทุนทางการศึกษาอีกมาก จึงจำเป็นต้องเพิ่มการลงทุน เพื่อให้มีโอกาสก้าวหน้าทันประเทศอื่นๆในโลก อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จึงทำให้งบประมาณการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง

สำหรับงบประมาณที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับจากงบประมาณแผ่นดินนั้นไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายแต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีแหล่งทรัพยากรทางการเงินอย่างอื่นสมทบ จึงทำให้สามารถดำเนินการต่างๆได้ตามจุดมุ่งหมาย โดยไม่หยุดชะงัก จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529:28-29) พบว่าในปี 2528 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณแผ่นดินลดลง จึงต้องจัดสรรเงินผลประโยชน์อีกเป็นจำนวน 186.615 ล้านบาทหรือประมาณร้อยละ 25 ของงบประมาณทั้งหมด

ศิรินาถ บุญยสงวน (2529:64) ได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า กฎระเบียบการบริหารการเงิน เป็นกฎระเบียบที่หยาบหยาบและอิงกับกฎเกณฑ์ระเบียบทางราชการมากจนไม่มีอิสระ และการที่มหาวิทยาลัยยังต้องรับการสนับสนุนทรัพยากรจากรัฐเป็นรายปี ซึ่งรัฐจะจัดสรรให้ แตกต่าง

กันไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ จะมีผลกระทบต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยให้ก้าวหน้าใน ฐานะผู้นำทางวิชาการได้ยาก จากงบประมาณที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับในปีงบประมาณ 2528 ดังกล่าวมาแล้ว เมื่อเทียบกับอัตราเงินเฟ้อแล้วเท่ากับมูลค่าจริงของงบประมาณปี 2528 ลดน้อยลงกว่าเดิม และในลักษณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ ซึ่งมีอาจารย์ และข้าราชการอาวุโสมาก งบประมาณที่ได้รับจึงเป็นงบประมาณเพื่อเพิ่มและปรับเงินเดือนเป็น อัตราส่วนที่มากกว่ามหาวิทยาลัยอื่นๆ งบประมาณเพื่อทางพัฒนาจึงลดลงไปเพียงเพื่อรักษาสถาน ภาพงานเดิมเท่านั้น ในลักษณะเช่นนี้ จะเป็นปัญหาอุปสรรคที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอาจจะต้อง ประสบอยู่อีกในอนาคต

สำหรับการบริหารเงินของคณะครุศาสตร์ ก็ประสบปัญหาดังกล่าวเช่นกัน จากรายงานประ จำปีคณะครุศาสตร์ 2530 (2531) ได้รายงานว่าคณะครุศาสตร์ได้รับงบประมาณแผ่นดิน 48,021,000 ล้านบาทซึ่งต้องใช้จ่ายในหมวดเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนเป็นเงิน 43,686,500 ล้านบาท หรือประมาณ 90% ของงบประมาณทั้งหมด

2. กระบวนการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่มีผลกระทบต่อระบบการผลิต ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีดังนี้

2.1 ระบบบริหารบุคคล ระบบบริหารงานบุคคลใหม่มหาวิทยาลัยเป็นระบบที่ยังอยู่ กับระบบบริหารบุคคลข้าราชการพลเรือนทั่วไป ระเบียบปฏิบัติการรับเข้า การให้ค่าตอบแทนการ เลื่อนขั้นตำแหน่ง ตลอดจนการออกจากราชการ ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดขวัญ และกำลังใจในการทำงาน (ชมรมส่วนหลวง 2528:3-5) จากการศึกษาของ ศิริินาถ บุญสงวน (2529) พบว่า ระบบบริหารบุคคลที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ไม่เอื้อและไม่ดึงดูดใจคนดี มีคุณภาพอยู่กับมหา วิทยาลัยได้นาน เพราะมีคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Innovation) ไม่เท่ากันกลับได้ผลตอบแทนเท่า กัน คนที่ไม่มีความคิดลักษณะสร้างสรรค์เลย ก็สามารถอยู่ได้อย่างสบายไปเรื่อยๆ และที่สำหรั มหาวิทยาลัยไม่สามารถลงโทษคนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีคุณภาพเหมาะสมกับการเป็นอาจารย์มหา วิทยาลัย ออกจากมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสายงานไม่ เท่ากัน กล่าวคือ บุคลากรสาย ข และ ค ไม่ได้รับการพิจารณาเท่าที่ควร จนในที่สุดไม่แกร่งพอที่จะ รับภาระงานในฐานะผู้สนับสนุนวิชาการได้ ซึ่ง จีรภรณ์ กาญจนโงบลักษณ์กุล (2527) ได้ศึกษาความ พึงพอใจในงานของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา ได้ข้อค้นพบดังนี้คือ

1. ผลการเปรียบเทียบสภาพการทำงานแต่ละด้านกับความพึงพอใจในงานโดยรวมระหว่างสถาบันและระหว่างตำแหน่งงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ใน เรื่องสภาพการทำงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าจ้าง และสวัสดิการ การปกครองบังคับบัญชา สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ความมั่นคงและความก้าวหน้าและความพึงพอใจในงาน โดยส่วนรวม

2. สภาพการทำงานและความพึงพอใจอยู่ในระดับกลาง สภาพการทำงานด้าน



การปกครองบังคับบัญชาของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีสภาพการทำงานด้านความมั่นคงและความก้าวหน้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. สภาพการทำงานแต่ละด้านกับความพึงพอใจในงานโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพการทำงานแต่ละด้าน และความพึงพอใจในด้าน โดยส่วนรวมระหว่างเพศ พบว่า สภาพการทำงานด้านค่าจ้าง และสวัสดิการมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

5. ผลการเปรียบเทียบสภาพการทำงานแต่ละด้านและความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมระหว่างอายุและระหว่างประสบการณ์การทำงาน ประกว่าความพึงพอใจในงานโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

## 2.2 ระบบบริหารการเงิน

ศิรินาถ บุณยสงวน (2529:3) ได้ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระบบการบริหารการเงินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า งบประมาณในการบริหารมหาวิทยาลัยประมาณ 75% เป็นงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งแน่นอนว่าในการบริหารการเงินส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจะต้องมีขั้นตอนดำเนินการติดต่อกับหน่วยงานภายนอกที่ดูแลการใช้เงินของแผ่นดินอยู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่ กรมบัญชีกลาง สำนักงานประมาณการกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติของทางราชการที่ซับซ้อนและที่สำคัญก็คือหน่วยงานภายนอกเหล่านี้ บุคลากรของหน่วยงานเหล่านี้ก็ได้รับมอบหมายให้ดูแลการเงินของมหาวิทยาลัย ไม่ได้เข้าใจ ธรรมชาติของมหาวิทยาลัย ว่าแตกต่างจากหน่วยราชการอื่นอย่างไร จึงเกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารการเงิน ซึ่งเป็นทรนยากสำคัญนำไปสู่ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาวิชาการของ

วัชรีย์ บุณยสิงห์ (2513) ได้ศึกษาประสิทธิภาพทางการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของนิสิต 2505-2504 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทปริญญาตรี อนุปริญญา และพบว่า

1. นิสิตรุ่น 2502-2504 จำนวน 3,932 คน จบปริญญาตรี 2,626 คน จบอนุปริญญา 240 คน ไม่จบ 1,066 คน ประสิทธิภาพทางการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีเท่ากับ .89 อนุปริญญาเท่ากับ .77

2. ความสูญเสียเนื่องจากการตกซ้ำชั้นและออกก่อนสำเร็จการศึกษา ประเภท 1 เท่ากับ 1.22 ประเภท 2 เท่ากับ 1.29 ประเภท 3 เท่ากับ 0.16

3. ค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียเนื่องจากการตกซ้ำชั้น และการออกก่อนสำเร็จการศึกษาของนิสิตทั้ง 3 ประเภทนี้เบ้เราจ่ายประมาณ 26,657,994 บาท

4. นิสิตสอบตกซ้ำชั้นและออกก่อนสำเร็จการศึกษา มีจำนวนสูงมากในชั้นปีที่ 1 และ 2 คือประมาณ 35-40%

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร เพราะยังมีความสูญเปล่าเนื่องจากการตกซ้ำชั้น และการออกก่อนสำเร็จการศึกษายู่อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งๆที่มีการคัดเลือกนิสิตอย่างเข้มงวดทุกปี

2.3 ระบบบริหารวิชาการ หน่วยวิชาการที่เป็นกลไกสำคัญในการบริหารวิชาการ คือ ภาควิชา ปัจจุบันผู้นำทางวิชาการระดับภาควิชา คือ หัวหน้าภาควิชา ยังไม่สามารถมีบทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการที่แท้จริงได้ ได้มีการอภิปรายกันว่า ระบบการได้มาซึ่งหัวหน้าภาค โดยการสรรหาและเลือกตั้งนั้น ไม่เอื้อให้ได้มาซึ่งหัวหน้าภาควิชาที่มีคุณสมบัติทางวิชาการสูง เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในภาควิชาได้ ประเด็นที่โต้แย้งก็คือ ไม่ว่าหัวหน้าภาควิชาจะมาจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งก็ตาม หากไม่มีการจัดระบบบังคับบัญชาภายในภาคที่มีขั้นตอนลดหลั่นลงมา เพื่อให้เกิดอำนาจการบังคับบัญชาแล้ว ความเป็นผู้นำทางวิชาการไม่อาจเกิดขึ้นได้ ( ชมรมส่วนหลวง, 2529:2) ตำแหน่งทางวิชาการ "ศ" "รศ" "ผศ" ไม่ได้มีความหมายในตัวเอง เช่น ตำแหน่ง ศ. นั้นเป็นตำแหน่งที่ได้มาโดยมีกฎเกณฑ์ทางวิชาการรองรับถึงความเป็นเลิศในวิชาการนั้นๆ จึงน่าจะเป็นบุคคลที่สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้ แต่ "รศ" "ผศ" ไม่ได้มีความหมายว่าผู้ที่ได้ตำแหน่งนั้น จะต้องเป็น "รอง" ของ "ศ" คนไหน หรือ "ผู้ช่วย" ของ "ศ" คนไหน ที่จะทำให้เกิดการร่วมทีมกันทำงานโดยมีผู้ที่เก่งที่สุดเป็นผู้นำได้ (ถาวร วัชรราชย์ ในการประชุมโต๊ะกลม เรื่อง มหาวิทยาลัยวิจัยในความคาดหวัง : กรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อ้างจาก ศิรินาถ บุญสงวน 2529:64) นอกจากนั้นในเรื่องของรายวิชาซ้ำซ้อนในหลักสูตรต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยยังไม่สามารถแก้หรือลดปัญหาไปได้ ตลอดจนการเปิดวิชาใหม่ๆ อยู่เสมอ และให้โอกาสนิสิตเลือกเรียนได้โดยเสรี จนในบางวิชามีนิสิตเรียนไม่ถึง 10 คน เหล่านี้ก็ยังเป็นปัญหาที่ทำให้มหาวิทยาลัยต้องสูญเสียทรัพยากรไปโดยใช่เหตุ โดยไม่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ

สำหรับการบริหารงานภาควิชาในคณะครุศาสตร์นั้น เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2524) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของภาควิชาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพฯ พบว่า

1. ด้านการสอน งานที่ภาควิชาปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก สอนตรงตามความถนัดและความสนใจ อาจารย์มีเสรีภาพในการประเมินวิชาที่สอน ส่วนงานที่ภาควิชาปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การใช้วิธีสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลมาเป็นอาจารย์ประจำภาควิชา

2. ด้านการวิจัย ปัญหา คือ การมีงานสอนและงานอื่นมากเกินไป ขาดงบประมาณสนับสนุน ทำให้อาจารย์มีผลงานน้อย

3. ด้านการให้บริการแก่สังคม งานที่ภาควิชาปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การมีกลไกที่เหมาะสมในการพิจารณาอนุมัติให้อาจารย์ไปให้บริการวิชาการ การจัดอบรมทางวิชาการ

แก่บุคคลภายนอก และการนำบทบาทในการให้บริการแก่สังคมของอาจารย์ มาประกอบการพิจารณาความดีความชอบของอาจารย์

4. ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภาควิชาให้การสนับสนุนน้อย ไม่ว่าจะเห็นการจัดหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และการนำบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาประกอบการพิจารณาความดีความชอบของอาจารย์

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาค จากการศึกษาพบว่า หัวหน้าไม่ควรจำกัดเพศ ควรปฏิบัติงานในภาควิชามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และควรมีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี :

2.4 กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนแบบเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหา เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคุณภาพสูงมาแล้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีกระบวนการเรียนการสอนที่ดี จะทำให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพได้

จากการศึกษาของศิรินาถ บุญยสงวน(2529) พบว่า กระบวนการเรียนการสอนในคณะต่างๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะเป็นไปในลักษณะป้อนนิสิตมากเกินไป นิสิตได้ความรู้มาง่าย ไม่คิดค้นด้วยตนเองทำให้บัณฑิตไม่มีความอดทน สู้มหาวิทยาลัยเปิดไม่ได้ และจากรายงานของ ฮาร์โรลด์ ดับบลิว ซี(Harold W. See 1983)พบว่า ปัจจุบัน อาจารย์ไม่สนใจงานสอนหรือพบปะนิสิตเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะการได้มาซึ่งตำแหน่งทางวิชาการไม่ได้ให้ความสำคัญกับอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนดี เยี่ยมเหมือนความสำคัญทางผลงานวิชาการ

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับแบบการเรียนนั้น ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525) ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชอบแบบการเรียน 4 แบบ คือ ตามลำดับ คือ แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา แบบอิสระ และไม่ชอบการเรียนแบบหลักเลี้ยวและแบบแข่งขัน

2. นิสิตเพศชาย และ เพศหญิง มีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบฟังพา แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นิสิตเพศชายชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าหญิง นิสิตหญิงชอบแบบการเรียนแบบฟังพา และแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าชาย

3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือแตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์สูงชอบแบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมสูงกว่า

4. นิสิตต่างชั้นปีกัน มีแบบการเรียนแบบฟังพา แตกต่างกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนแบบฟังพา มากกว่าปีอื่นๆ และนิสิตชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนแบบฟังพาน้อยที่สุด

5. นิสิตที่ศึกษาในสาขาต่างกัน มีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบฟังพา และ แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

6. มีความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนส่วนใหญ่ทางบวก แต่มีความสัมพันธ์ค่อนข้าง

ข้างต่ำ ยกเว้นแบบมีส่วนร่วม กับแบบร่วมมือจะปานกลาง และแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงและแบบร่วมมือแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงกับแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันทางลบ

นอกจากนี้ วิทยุ สาร (2529:3) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ว่า วิธีการสอนยังคงอาศัยประสบการณ์เดิม เคยสอนมาแบบใดก็จะสอนแบบนี้ทุกครั้ง จึงควรแก้ไขใหม่โน้มน้าว และแนวทางให้เกิดการเรียนรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม อีกทั้งการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ยังคงมีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่

### 3. สถานแวดล้อม

สถานแวดล้อมในที่นี้ได้จำนวนสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันที่ทำหน้าผลิตครูเป็นจำนวนทั้งสิ้นถึง 106 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2527:3) ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สาเหตุสำคัญที่ทำให้สถาบันฝึกหัดครูมีมากก็เพื่อเร่งผลิตครูให้พอกับความต้องการในอดีต แต่เป็นเพราะขาดการวางแผน จึงทำให้จำนวนครูเกินความต้องการ เป็นจำนวนมาก

สถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐก็มีคณะต่างๆที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตทางครูเช่นกัน เมื่อมีบัณฑิตว่างงานย่อมทำให้เกิดความสูญเสียแก่ทรัพยากร สถาบันอุดมศึกษาใช้งบประมาณแผ่นดินประมาณปีละ 5,000 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 12 ของงบประมาณทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ค่าใช้จ่ายต่อหัวบัณฑิตสูงมาก เมื่อเทียบกับสาขาเดียวกันในมหาวิทยาลัยอื่นจากการศึกษา พบว่า การลงทุนเพื่อผลิตบัณฑิตครุศาสตร์มากเป็นอันดับที่ 4 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงแม้บัณฑิตของคณะครุศาสตร์อัตราว่างงานไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับสถาบันอื่นๆ แต่ก็มีแนวโน้มว่าอัตราการว่างงานจะสูงขึ้นกล่าวคือ ในปีการศึกษา 2516 บัณฑิตว่างงานเพียงร้อยละ 21.39 แต่ในปี 2526 อัตราการว่างงานของบัณฑิตคณะครุศาสตร์สูงถึงร้อยละ 38.6 (กองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526:40)

จากเหตุผลดังกล่าว สถาบันครูจึงดำเนินการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการแข่งขันกันทั้งในด้านตัวบัณฑิต ความรู้ และการบริการสังคม ทั้งนี้เพื่อชื่อเสียงของสถาบัน และคุณภาพของบัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถเพื่อใช้ในการสอบแข่งขัน จนในบางครั้งสถาบันผู้ผลิตขาดการปลูกฝังด้านคุณธรรม คณะครุศาสตร์จึงได้พยายามที่จะปลูกฝังให้บัณฑิตเป็นผู้ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรู้คุณธรรม

4. ผลผลิต จากสภาพตัวป้อน กระบวนการ และเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ดังกล่าวมาแล้ว ได้ส่งผลถึงผลิตผลต่างๆ ของคณะครุศาสตร์ ดังนี้

4.1 บัณฑิต สังคมปัจจุบันของประเทศที่กำลังเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม มีความต้องการบัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีมากกว่าทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (สำนักงานปลัดทบวง 2527:168-170) และจากการรวบรวมข้อมูลของกองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529:14) และจากการรวบรวมข้อมูลของกองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529:14) พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตบัณฑิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็น 36:64 สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์นั้นมากกว่าครึ่งหนึ่งของบัณฑิตทั้งหมด ซึ่งระดับปริญญาโทก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาของ ศิริินาถ บุญสงวน (2529:67) พบว่า บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่อดทน ไม่สู้งาน ในบางสาขาบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับไม่ได้มีความเชื่อมั่นในวิชาการมากจนไม่รู้จักปรับหรือประยุกต์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่แท้จริง ซึ่งเป็นผลเสียต่อการดำรงอยู่ในโลกแห่งความจริง มนุษย์สัมพันธ์หย่อน ในบางสาขาซึ่งเคยเด่นมากในปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ไม่กล้าบอกที่ดีกว่า เพียงแต่บอกว่าไม่ดีดีกว่าที่อื่นเท่านั้น จากข้อมูลภาวะการหางานของบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปี 2520-2526 ปรากฏว่าร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำในระยะเวลาเดียวกันของแต่ละปีมีแนวโน้มลดต่ำลง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงาน, 2526 ง:15) จะเห็นได้ว่าในเชิงปริมาณนั้นผลิตด้านบัณฑิตในแต่ละสาขายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมซึ่งมีแนวโน้มของการเป็นสังคมกึ่งอุตสาหกรรมแน่นอน ส่วนในด้านคุณภาพนั้น แม้จะมีข้อมูลที่แสดงถึงภาวะการหางานที่ลดต่ำลง และเสียงสะท้อนจากผู้ใช้นักศึกษาบ้างก็ยังมี ได้มีการศึกษาเพื่อให้มีการวัดคุณภาพของบัณฑิตจากแต่ละสถาบันอย่างเด่นชัด

สำหรับประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตนั้น ลักษณะ วิสิฐศรีศักดิ์ (2524) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความสูญเสียไปจากการสำเร็จซ้ำ และจากการออกกลางคันจำนวนทั้งสิ้น 38,139,324 บาท และพบว่า คณะครุศาสตร์มีร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาของหลักสูตรโดยเฉลี่ยสูงสุด

นันทนา รัตนธาดา (2526) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาและหลังกำหนดเวลาของหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

1. เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร อายุ สภาพภาพการทำงาน ประเภทของหน่วยงานลักษณะของหน่วยงาน ระยะเวลาที่ทำงานก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท และจำนวน

ครั้งที่สมัครสอบ เข้าศึกษาในระดับปริญญาโท แต่ละตัวแปรไม่มีความกับลักษณะการสำเร็จการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ

2. เมื่อพิจารณารวมทุกภาค พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตทั้งกลุ่มที่สำเร็จตามกำหนด และหลังกำหนดใช้เวลาในการศึกษา 3 ภาค การทำวิทยานิพนธ์ นิสิตที่สำเร็จตามกำหนดทำวิทยานิพนธ์เสร็จภายใน 6 เดือนนอกนั้นมากกว่า 7 เดือน

3. เกณฑ์เฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการสำเร็จการศึกษา

4. ลักษณะการมาศึกษาในระดับปริญญาโท มีความสัมพันธ์กับลักษณะการสำเร็จการศึกษาของนิสิต

5. จำนวนบุตร อายุ จำนวนครั้งที่สมัครสอบ เข้าศึกษาในระดับปริญญาโท เกณฑ์เฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี เกณฑ์เฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโท และระยะเวลาที่ทำงาน ก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท เมื่อนำมาพิจารณาพร้อมๆกัน พบว่า ไม่สามารถแยกนักศึกษา 2 กลุ่มออกจากกันได้

6. โดยส่วนรวมพบว่า นิสิตกลุ่มที่สำเร็จหลังกำหนดเวลามีปัญหาส่วนตัวมากกว่ากลุ่มที่สำเร็จตามกำหนดเวลา ในหมวดปัญหาด้านการปรับตัวด้านการเรียน นิสิตสำเร็จหลังกำหนด มีปัญหาส่วนตัวมากกว่ากลุ่มที่สำเร็จตามกำหนดเวลา ในหมวดปัญหาด้านอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและหมวดปัญหาด้านการปรับตัวด้านการเรียน

การทำวิจัยของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งก่อนสำเร็จการศึกษา กานดา พุฒลาภทวี(2524) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิจัย นักประเมิน เกี่ยวกับสมรรถภาพในการวิจัย และประเมินผล พบว่า นักวิจัยควรมีสมรรถภาพเรียงตามลำดับ 10 ลำดับแรกดังนี้

1. สามารถระบุตัวแปรที่สำคัญได้
2. สามารถแปลความหมายและลงข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม
3. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัย
4. มีคุณลักษณะและเจตคติของนักวิจัยและประเมินการศึกษา
5. สามารถทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการวิจัยหรือกำหนดสิ่งที่มุ่งประเมิน
6. สามารถระบุประชากรในการวิจัยหรือเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรได้อย่างเหมาะสม
7. สามารถกำหนดสมมติฐานในการวิจัยและคำถามที่มุ่งจะแสวงหาคำตอบ
8. สามารถเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทำการสถิติ
9. สามารถดึงข้อเสนอนำ (Implication) จากผลการวิจัย
10. สามารถจัดทำข้อเสนอนำซึ่งเป็นผลการวิจัย

ต่อมา จารึก อาจวารินทร์(2528) ได้ทำการวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพของนักวิจัยทางการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่สำคัญเกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของนักวิจัยทางการศึกษา

8 ตัวประกอบ คือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย ทักษะคิดเชิงวิทยาศาสตร์และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย ความสามารถในการเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการดำเนินการวิจัย ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการรายงานผลการวิจัย ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติและความสามารถในการเลือกแบบวิจัย โดยที่ตัวประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถภาพของนักวิจัยทางการศึกษาได้ ร้อยละ 54.9

สำหรับสมรรถภาพของนักวิจัยของคณะครุศาสตร์ นพรัตน์ ชูชาติวรรณกุล (2529) ได้ศึกษาถึงสมรรถภาพนักวิจัยของครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526 และ 2527 ตามการรับรู้ของตนเองพบว่า

1. การรับรู้สมรรถภาพนักวิจัยด้านจิตอารมณ์ทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายบุคคล สมรรถภาพของครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระดับสูง และไม่พบความแตกต่างระหว่างภาควิชา

2. การรับรู้สมรรถภาพนักวิจัย ด้านความรู้ความสามารถโดยส่วนรวมของครุศาสตร์มหาบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง จากสมรรถภาพนักวิจัยด้านความรู้ความสามารถทั้ง 4 ด้าน มี 2 ด้านที่มหาบัณฑิตรับรู้ว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาสาระที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัย และความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉพาะเรื่องสมรรถภาพที่เกี่ยวกับความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์มหาบัณฑิตรับรู้ว่ามีอยู่ในระดับต่ำ ส่วนความแตกต่างของค่ามัธยฐานในการรับรู้สมรรถภาพนักวิจัย ด้านความรู้ความสามารถเป็นรายคู่ระหว่างภาควิชาปรากฏว่า พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในระดับด้านและรายสมรรถภาพ คือ

ก. สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถในเนื้อหาสาระที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัย มหาบัณฑิตภาควิชาพยาบาลศึกษารับรู้ว่ามีอยู่ในระดับที่สูงกว่ามหาบัณฑิตภาควิชาประถมศึกษา

ข. รายสมรรถภาพความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัย มหาบัณฑิตภาควิชาวิจัยการศึกษาสาขาวิจัยการศึกษา สถิติการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา รับรู้ว่ามีสูงกว่ามหาบัณฑิตภาควิชาประถมศึกษา

ค. รายสมรรถภาพความรู้ด้านบริหารและการจัดการ มหาบัณฑิตภาควิชาบริหารการศึกษามหาบัณฑิตภาควิชาพยาบาลศึกษา รับรู้ว่ามีสูงกว่ามหาบัณฑิตภาควิชามัธยมศึกษา และมหาบัณฑิตภาควิชาวิจัยการศึกษาสาขาวิจัยการศึกษา สถิติการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา

ง. รายสมรรถภาพความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัยและสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ได้ มหาบัณฑิตภาควิชาวิจัยการศึกษาสาขาวิจัยการศึกษา สถิติการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา รับรู้ว่ามีสูงกว่ามหาบัณฑิตภาควิชาประถมศึกษา และมหาบัณฑิตภาควิชามัธยมศึกษา

จ. รายสมรรถภาพที่เกี่ยวกับสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ได้ มหาบัณฑิตภาควิชาวิจัยการศึกษา สาขาวิจัยการศึกษา สถิติการศึกษา และการวัด

และประเมินผลการศึกษา ยังรับรู้ว่ามีสูงกว่ามหานัทิตภาควิชาพลศึกษาอีกภาควิชาหนึ่งด้วย

ระเบียบวิธีทางสถิตินับว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการทำวิจัย จากการศึกษาการใช้ระเบียบวิธีทางสถิติในการปฏิบัติงานของมหานัทิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

1. มหานัทิตครุศาสตร์ มีปริมาณการใช้ระเบียบวิธีทางสถิติ ในการปฏิบัติงานมากที่สุด ในหัวข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ การนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนระเบียบวิธีทางสถิติที่มหานัทิตมีการใช้น้อยที่สุด คือ การทดสอบเปรียบเทียบภายหลังโดยวิธี NMR ของดันคัน วิธี LSD ของนิชเชอร์ วิธี HSD ของตุ๊กกี และวิธีดันเนตต์ การทดสอบการเปรียบเทียบครั้งแรกโดยวิธีดันเนี การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบแยกส่วน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจตุรัสลาติน

2. มหานัทิตภาควิชาวิจัยการศึกษา มีปริมาณการใช้ระเบียบวิธีทางสถิติมากกว่าภาควิชาอื่น ในด้านการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาของครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ลดาพร รวีรัฐ (2524) ได้ทำการติดตามผล และพบว่า

1. มหานัทิตส่วนใหญ่ทำงานตรงตามสาขาที่เรียน และเป็นผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว เมื่อสำเร็จแล้วยังทำงานอยู่ที่เดิม แต่มีตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น และพอใจในตำแหน่งที่ปฏิบัติอยู่ และสามารถให้ความรู้ไปใช้ได้ ปัญหาส่วนใหญ่ เนื่องจากมีงานรับผิดชอบมากเกินไป ไม่พอใจระบบบริหารงาน ขาดความเสมอภาคในหน่วยงาน ขาดงบประมาณ

2. บัณฑิต ร้อยละ 90.26 เห็นว่าควรปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์มหานัทิต

3. บัณฑิต ประเมินว่าตนเองอยู่ในระดับดีมาก ยกเว้น ด้านมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคล้ายคลึงกับผลที่ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตประเมิน

นอกจากนี้ สร้อยทอง ศิริมงคล (2529) ได้ทำการติดตามผลมหานัทิต ปีการศึกษา 2517-2527 เฉพาะสาขาในเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรพบว่า

1. ปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ การที่มีงานพิเศษอื่น ๆ มากจนเกินไปทำให้ปฏิบัติการพิเศษไม่เต็มที่ร้อยละ 65.24 การบริหารงานในหน่วยงานไม่มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 41.46 ขาดเสรีภาพในการแสดงออกทางวิชาการร้อยละ 28.05

2. มหานัทิตประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้ได้ในระดับมาก

3. มหานัทิต 96.34 มีความเห็นว่าควรปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นโดยร้อยละ 78.05 เสนอให้ปรับปรุงเนื้อหาให้เจาะลึกทางการนิเทศและการพัฒนาหลักสูตรในส่วน ของเนื้อหาวิชาเอก

4. ในการพัฒนาการเรียนการสอน ร้อยละ 89.02 เสนอให้พัฒนาภาควิชาบริหารการศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการทางการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

สำหรับในระดับปริญญาตรีนั้น วิไลวรรณ เจริญพงษ์ (2514) ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่จบการศึกษาในปี 2509-2511 พบว่า

1. บัณฑิตมีประสบการณ์ครู 2-5 ปี ส่วนใหญ่สอนตามสาขาวิชาเอก, โท



2. ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตครุศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเส้นตรง

3. ผู้บังคับบัญชา และ บัณฑิตมีความพอใจในการปฏิบัติงานของ บัณฑิตครุศาสตร์ โดยส่วนรวมในทุกด้าน โดยเฉพาะบุคลิกภาพ และทัศนคติต่อวิชาชีพครู แต่ไม่พอใจวิธีการสอนโดยการพาไปทัศนศึกษาและการเชิญวิทยากร

4. บัณฑิตครุศาสตร์ในแต่ละรุ่น และแต่ละสายวิชา มีความสามารถในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปแล้วพบว่า นิสิตหลักสูตร 4 ปีเต็ม ขาดความสามารถทางการใช้อุปกรณ์ ความสามารถทางมนุษยสัมพันธ์การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพ

นอกจากนี้ จินตนา เบญจเทพานันท์(2523) ได้ติดตามการทำงานของบัณฑิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517-2521 พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 83.42 วิชาเอกทางวิทยาศาสตร์ทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 29.47

2. ประกอบอาชีพครู ร้อยละ 44.21 ศึกษาต่อ ร้อยละ 35.75 ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 0.53 วัสดุส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี

3. สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด ร้อยละ 38.69 ในอัตรา 16-20 คาบ/สัปดาห์

4. มีรายได้พอใช้ ร้อยละ 52.98 และมีความเห็นว่าถ้าเปลี่ยนอาชีพได้ก็จะเปลี่ยน ร้อยละ 60.71

5. เพศไม่มีความสำคัญกับการเลือกอาชีพครู

6. ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานด้าน ความสามารถทางวิชาการ ด้านการดำเนินการสอน ด้านความสามารถพิเศษ โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนความสามารถด้านบุคลิกภาพและทัศนคติต่ออาชีพครู โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

7. บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรผลิตบัณฑิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 41.07 ควรปรับปรุงการผลิตบัณฑิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ในด้านเนื้อหาวิชาเอกมากที่สุด และเห็นว่าคณะครุศาสตร์ผลิตบัณฑิตมีประสิทธิภาพดี ร้อยละ 42.26

#### 4.2 งานวิจัย

ฮาร์โรลด์ ดับบลิว ซี (Harold W. See 1983) กล่าวว่า ผลงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ แม้ว่าระบบการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์จะจูงใจให้อาจารย์มุ่งสร้างผลงานวิจัยกันมาก แต่ก็ไม่เห็นว่าจะมีผลงานวิจัยมากมายแต่อย่างใด

ศิรินาถ บุญสงวน (2529:66) ได้สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ผลงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยค่อนข้างจะเน้นไปในทางทฤษฎี องค์การธุรกิจอุตสาหกรรม ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ในที่สุดสถานประกอบเอกชนต้องคิดทำเอง และผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมักจะเป็นชิ้นเล็กๆ โดยเฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่ค่อยได้ผลิตผลงานชิ้นใหญ่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อระบบอื่น ๆ ของสังคม ระบบบริหารงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนับว่าดีทีเดียว แต่ถึงกระนั้นการพัฒนาความรู้ใหม่ ก็มีได้สอดคล้องกับสภาพสังคมนัก ทั้งนี้เพราะปัญหาการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของงานวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา และการไม่สามารถกำหนดทิศทางการเน้นแนวทางการวิจัยให้ชัดเจน ( ประกอบ คูปรัดน์ 2523:129)

สำหรับระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้กันโดยส่วนใหญ่ นั้น พัชรี คราประยูร (2513) ได้ทำการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรีของนิสิตศึกษาในประเทศไทย ถึงปี พ.ศ. 2511 พบว่าวิทยานิพนธ์ทางการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี มีจำนวนมากถึงสองในสามใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายและจำนวนมากถึงสองในสามเป็นการวิจัยประยุกต์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนิยมใช้แบบสอบถามมากกว่าเทคนิคอื่นๆ เล็กน้อย ใช้การคำนวณสถิติขั้นสูงทดสอบความมีนัยสำคัญมากกว่าครึ่ง แต่เนื้อเรื่องที่เขียนจะมีมากในสาขาจิตวิทยาการแนะแนวมากกว่าสาขาวิชาการศึกษาอื่นๆ

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับอุดมศึกษาโดยตรงนั้น วีรศักดิ์ บรรณธรรม (2528) ได้วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอุดมศึกษา จากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอุดมศึกษาจำนวน 909 เล่ม จากสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ได้สรุปดังนี้

1. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอุดมศึกษามีปรากฏอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด ( 60.18% ) และมีในคณะครุศาสตร์มากที่สุด ( 75.69% ) ส่วนปีที่มีการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวมากที่สุด คือ ปี พ.ศ 2524 ( 13.53% )

2. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอุดมศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยคือ การวิจัยเชิงบรรยายมากที่สุด ( 89.99% ) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมากที่สุด ( 25.27% ) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ( 58.36% ) และกลุ่มประชากรที่ใช้มากที่สุดคือนิสิตนักศึกษา ( 40.38% )

3. ผลสรุปของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอุดมศึกษาได้กล่าวถึงเรื่องพื้นฐานการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารสถานอุดมศึกษาและนิสิต

## นักศึกษา

จันทร์ ใหญ่ เชื้อพานิช และคณะ (2531) ได้ทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ผลิตระหว่างปีการศึกษา 25063-2525 จำนวน 2517 เล่ม โดยการวิธีการแจกแจงความถี่ของวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเนื้อหาสาระ วิธีวิจัย สถานสภาพประชากรแหล่งที่อยู่ของประชากร ผลการประเมิน สาขาวิชา และปีการศึกษา สำหรับการวิเคราะห์ใช้เทคนิคเมตดาผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ และสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้คือ

1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ส่วนใหญ่มีเนื้อหาสาระด้านพฤติกรรม ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจศึกษา ส่วนประชากรของการวิจัยส่วนมากเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา สำหรับแหล่งที่อยู่ของประชากรที่ใช้ในการวิจัยส่วนมาก คือกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ส่วนมากได้รับการประเมินในระดับดี และมีเพียง 1 ต่อ 50 เล่ม ที่ได้รับการประเมินในระดับผ่าน เมื่อวิเคราะห์วิทยานิพนธ์จำแนกตามสาขาวิชาพบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนมากของสาขาวิชาต่าง ๆ มีเนื้อหาสาระและสถานภาพของประชากรตามลักษณะเฉพาะของการจัดการสอนในสาขาวิชาชั้น ๆ

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 23 ด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2547 มีความแปรปรวน 0.063 และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์สูงสุดกับองค์ประกอบด้านอัตมโนทัศน์ และยังพบว่าในระดับประถมศึกษาค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องมีค่าสูงสุด

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3896 มีความแปรปรวน 0.0431 และพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์สูงสุดกับองค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา และยังพบว่าในระดับอุดมศึกษาค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องมีค่าสูงสุด

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนที่สอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสูงกว่าที่สอนโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง 0.283 เท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเมื่อพิจารณาแยกตามรายวิชาหรือแยกตามระดับการศึกษา พบว่าได้ผลในการทำงานเดียวกันใน ระดับประถมศึกษาได้ผลตรงกันข้าม

สำหรับวิทยานิพนธ์ ในระดับครุศาสตร์บัณฑิตของนิสิตหลักสูตร 2 ปี นิมนิไล ทองไพบูลย์ (2524) ได้ทำการวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ดังกล่าว ตั้งแต่ ปี 2517-2521 พบว่า ผู้ทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นหญิง (97.82%) ระเบียบวิธีส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของเชิงบรรยายมากกว่าอย่างอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษา 2517 นิสิตใช้ระเบียบวิธีเชิงบรรยายถึงร้อยละ 100 การวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยประยุกต์ คิดเป็นร้อยละ 91.73 ของการวิจัยทั้งหมด ส่วนการเก็บข้อมูล นิสิตมากกว่าครึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เกือบครึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และ 1 ใน 3 ใช้ทั้งประชากร และการวิเคราะห์ข้อมูล 1 ใน 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับสูง

นอกจากนี้ อัจฉรา คึกวิวัฒน์ (2528) ได้วิเคราะห์วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัย การศึกษานวัตกรรมวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2510-2525 พบว่า ลักษณะของวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตภาควิชาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เนื้อหาตรงตามสาขาวิชา จำนวน 1 ใน 3 มีพื้นที่การศึกษาเป็นสถานศึกษา 3 ใน 10 เป็นระดับอุดมศึกษา 1 ใน 3 เป็นการวิจัยที่มีแหล่งข้อมูลเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภทมากที่สุด 3 ใน 10 ใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติส่วนใหญ่ใช้สถิติสรุปอ้างอิง และวิทยานิพนธ์ ส่วนใหญ่มีคุณภาพระดับดีมากสำหรับรายละเอียดของผู้ทำวิทยานิพนธ์นั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุ 26-30 ปี เป็นผู้ร้ออาชีพแล้วการทำวิทยานิพนธ์จะ ไม่ได้รับทุนอุดหนุน และส่วนใหญ่ทำวิทยานิพนธ์มากกว่า 1 ภาคการศึกษา

การทำงานทางด้านการศึกษาวิจัยหรือการทำวิทยานิพนธ์มิใช่สิ่งทำได้ง่าย ๆ ถ้าต้องการให้ผลการวิจัยมีคุณภาพ ชูชม ธรรมธรรม (2528) ได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยที่ได้รับรางวัล และศึกษาธรรมชาติของนักวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มคุณภาพงานวิจัย ตลอดจนแนวทางการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อศึกษา เกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้ในการพิจารณาทุนวิจัย ประชากรที่ใช้แยกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นรายงานการวิจัยที่ได้รับรางวัลทางสาขาสังคมศาสตร์จากทุนวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจำนวน 19 เรื่อง และจากทุนรัชดาภิเษกสมโภชจำนวน 6 เรื่อง ประเภทที่สองเป็นนักวิจัยที่ได้รับรางวัลทั้งหมด 18 ท่าน โดยใช้แบบสำรวจการวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบสัมภาษณ์นักวิจัยเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์พบว่า

1. เกณฑ์ที่สำคัญงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้ในการพิจารณาตัดสินไม่แตกต่างกันคือ เน้นในด้านมิติความรู้ และมิติประโยชน์ของงานวิจัยเป็นสำคัญ
2. ลักษณะงานวิจัยที่ได้รับรางวัลทางสาขาสังคมศาสตร์ในด้านต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่พบว่า เป็นวิจัยประยุกต์และประเภทการวิจัยเชิงบรรยาย
3. ผลการศึกษาถึงที่มาของโครงการพบว่า แหล่งที่ผู้วิจัยได้หัวข้อมากที่สุดคือตัวผู้วิจัยเอง อันดับรองลงไปคือจากแหล่งบุคคลภายนอกหรือแหล่งภายนอก จากแหล่งที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัด และอันดับสุดท้ายจากการอ่านเอกสารและตำรา
4. ในด้านวิธีการบริหารโครงการวิจัยพบว่าสำหรับโครงการวิจัยหมู่มีการคัดเลือกนักวิจัยร่วมจากผู้สมัครใจและสนใจเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการแบ่งงานตามความสมัครใจของผู้ร่วมวิจัย ส่วนโครงการวิจัยเดี่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีการคัดเลือกบุคลากรผู้ช่วยวิจัยจากผู้ร่วมงานในหน่วยงานเดียวกัน โดยมอบหมายงานตามความสามารถและพบว่า โดยทั่วไปผู้บริหารโครงการทั้งสองแบบใช้หลักมนุษยธรรมในการติดต่องาน ส่วนในด้านการบริหารเงินทุนพบว่าไม่ได้มีการจัดสรรแบ่งงบประมาณไว้ชัดเจน
5. ผลการศึกษาถึงวิธีดำเนินการวิจัยในด้านการวิจัยเชิงบรรยาย การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ และการวิจัยเชิงทดลอง พบว่าวิธีดำเนินการวิจัยในด้านต่าง ๆ มีขั้นตอนดำเนินการ

การเป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องโดยทั่วไป ถึงพบว่านักวิจัยส่วนใหญ่ไม่พบอุปสรรคปัญหามากนัก และนักวิจัยได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยที่มีประสิทธิภาพว่า ส่วนใหญ่ขึ้นกับตัวผู้บริหารโครงการเป็นสำคัญ

6. แนวทางการเพิ่มคุณภาพการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในทรรศนะนักวิจัยพบว่าในการเลือกหรือกำหนดปัญหาในการวิจัย อาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับหน่วยงานที่จะทำการวิจัย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนในการพัฒนานักวิจัยให้เพียงพอและควรจะเน้นการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สำหรับแนวทางการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพในด้านการจัดหลักสูตรพบว่า ควรเพิ่มเวลาเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้มากขึ้น และไม่ควรเน้นการวิจัยเชิงปริมาณมากเกินไปในด้านการเรียนการสอน ควรเน้นการสอนให้แก่นักวิจัยมิใช่เน้นแต่กระบวนการวิจัยและควรมีการปรับปรุงคุณภาพอาจารย์ผู้สอนทางด้านนี้ด้วย

สำหรับงานวิจัยทางด้านครุศึกษานั้น จารีรัตน์ ปรกแก้ว (2529) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้านครุศึกษาในประเทศไทย เพื่อจำแนกประเภทงานวิจัยในเชิงระบบของการครุศึกษาตามแนวมิตเตลชีป (cipp) และเสนอข้อสรุปของการบูรณาการผลวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงบรรยาย ประชากรของการวิจัยคืองานวิจัยด้านครุศึกษาที่มีคุณภาพที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีพุทธศักราช 2502 ถึง 2526 เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยแบบวิเคราะห์ประเภทงานวิจัยด้านครุศึกษาและสรุปลักษณะงานวิจัย ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อเรื่องและวิธีวิเคราะห์แบบเมตตา พบว่า

1. งานวิจัยด้านครุศึกษาในประเทศไทยที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2502-2526 มีจำนวน 793 เรื่อง เมื่อจำแนกประเภทงานวิจัยในเชิงระบบของการครุศึกษาตามแนวมิตเตลชีป พบว่ามีปริมาณงานวิจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ด้านสภาวะแวดล้อมของการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 35 เรื่อง
- 1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการครุศึกษามีจำนวนงานวิจัย 83 เรื่อง
- 1.3 ด้านกระบวนการของการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 743 เรื่อง
- 1.4 ด้านผลผลิตของการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 53 เรื่อง

2. ผลการบูรณาการผลวิจัย

2.1 ด้านการคาดคะเนความต้องการครุของประเทศไทยมีจำนวนงานวิจัยทั้งสิ้น 7 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นการคาดคะเนความต้องการครุในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค โดยคาดคะเนในช่วง พ.ศ. 2521-2529 ผลการคาดคะเนความต้องการครุของงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกัน บางส่วนมีความความต้องการครูลดลง

2.2 ด้านการเปรียบเทียบผลการสอนสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้แก่ นักศึกษาครูระดับ ป.กศ. ขึ้นสูงด้วยวิธีสอนแบบค้นพบและวิธีสอนแบบบรรยาย มีจำนวนงานวิจัย 15 เรื่อง ผลการวิเคราะห์แบบเมตาดา พบว่าโดยทั่วไปแล้วยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่าวิธีการสอนแบบค้นพบให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าวิธีการสอนแบบบรรยาย แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานวิจัยบางลักษณะกับผลมาตรฐาน อันได้แก่ลักษณะจำนวนคาบที่ใช้ทดลองแบบ 4-7 คาบกับแบบ 9-12 คาบ และลักษณะการใช้ทดลองแบบกลุ่มเดียวกับแบบสองกลุ่ม และพบว่า เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาครูที่มีผลสัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ วิธีสอนแบบค้นพบให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าวิธีสอนแบบบรรยาย

2.3 ด้านปัญหาการฝึกสอน มีจำนวนงานวิจัย 22 เรื่อง ส่วนใหญ่ผลิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาปัญหาการฝึกสอนตั้งแต่ พ.ศ. 2505 เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ปัญหาการฝึกสอนที่เป็นปัญหามากอย่างสอดคล้องกันในงานวิจัยจำนวนมากคือ

- 2.3.1 การขาดทักษะในการเลือกและใช้วิธีสอนที่เหมาะสม
- 2.3.2 ความลำบากในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม
- 2.3.3 ความลำบากในการวางแผนการสอนระยะสั้นและระยะยาว
- 2.3.4 ความลำบากในการควบคุมชั้นเรียนให้มีระเบียบวินัย
- 2.3.5 อาจารย์นิเทศก์ทั้งฝ่ายคณะ และฝ่ายโรงเรียน ไม่มีเวลา

เพียงพอให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน

2.4 ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จจากครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 29 เรื่อง ส่วนใหญ่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการติดตามผลการปฏิบัติงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2497 เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ผลการวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน คือผู้สำเร็จจากครุศึกษาส่วนใหญ่มีผลการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดี

4.3 การบริการวิชาการแก่สังคม การบริการบริการด้านวิชาการแก่สังคมเป็นภารกิจหลักพื้นฐานอีกประการหนึ่ง ที่มหาวิทยาลัยได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่นี้เพื่อสังคม ปัจจุบันภารกิจทางด้านนี้ เป็นภารกิจที่ได้รับตามสำคัญน้อย สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น สังคมรับรู้ว่าคุณภาพแห่งนี้ไม่ค่อยได้ ให้วิชาการอะไรที่เป็นประโยชน์แก่สังคมนัก หรืออาจทำแต่ไม่ค่อยได้ทราบข่าวคราวการประชาสัมพันธ์เหมือนมหาวิทยาลัยอื่น (ศิรินาถ บุญสงวน 2529:67) หรืออาจเป็นไปได้ว่า ลักษณะกิจกรรมที่สังคมต้องการที่จะได้รับจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ไม่สอดคล้องกับที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบให้กับสังคม เช่น บริการที่สังคมไทยต้องการแต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ นั่นคือ การทำหน้าที่วิพากษ์วิเคราะห์สังคมอย่างเปิดเผย ( ประกอบ คุปรัตน์ 2523:130 )

ภารกิจดังกล่าวของคณะครุศาสตร์นั้น ปัจจุบันตื่นตัวขึ้นมาก เพราะมีการให้บริการตามรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นการจัดโครงการต่อเนื่อง การจัดฝึกอบรมพิเศษ หรือการรับเชิญเป็นวิทยากรของคณาจารย์ トラบเท่าที่กิจกรรมดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่อการเร่งขยายงานมัธยมศึกษา งานวิจัยและการดำเนินงานประจำอื่นๆของคณะครุศาสตร์

#### ตอนที่ 4 เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques)

##### ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

เจอร์รี่ พิลล์ (Jury pill) (อ้างจาก ลีริลิกห์นั้ จำเรียง 2527:37) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่าเป็นวิธีการที่นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ประโยชน์อย่างมีระบบ เนื่องจากเป็นวิธีการผสมผสานความรู้และความสามารถที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการที่เป็นตัวแปรด้านปริมาณ ซึ่งยังเป็นสิ่งที่ลุ่มเคลือไม่แน่นอน

โทมัส ที แมคมิลแลน ( Thomas T. Macmillan ) (อ้างจากลีริลิกห์นั้ จำเรียง 2527:38) ให้ความหมายว่าเทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการของการค้นหาและขัดเกลาการตัดสินใจของกลุ่ม

อัลเฟร็ด ราชนั้ จูเนียร์ ( Alfred Rasp Jr. ) (อ้างจาก ประยูร ศรีประสาสน์ 2523 : 49-60) ให้ความหมายว่าเทคนิคเดลฟายเป็นโครงการที่จัดทำอย่างละเอียดรอบคอบในการที่จะสอบถามบุคคล (ด้วยแบบสอบถาม) ในเรื่องต่างๆ เพื่อที่จะให้ได้รับข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา

คาร์วิน บี แอนเดอร์สัน ( Carvin B. Anderson ) (อ้างจากเกษม บุญอ่อน 2522: 26-28) ให้ความหมายว่า เทคนิคฟายเป็นวิธีการระดมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่ม เพื่อการพัฒนารับปรุงแก้ไข และหาความเชื่อมั่นในการทำเยยเกี่ยวกับอนาคต

อเล็กซ์ เจ ดูคานีส์ ( Alex J. Ducanis ) (อ้างจากเกษม บุญอ่อน 2522: 26-28) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า เป็นการทำนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคต เทคนิคนี้มุ่งที่จะลดผลกระทบกระเทือนหรืออิทธิพลจากบุคคลอื่นในกรณีที่ต้องการเผชิญหน้ากัน ขณะเดียวกันก็เป็นวิธีการลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการรวบรวมคำตอบที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวข้อง

กับเรื่องที่เราจะศึกษาในขณะที่ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้เกี่ยวข้องก็จะถูกกำจัดลงด้วยวิธีการนี้ เชื่อว่าจะได้ข้อมูลที่แน่นอนกว่าการเรียกประชุม

ประยูร ศรีประสาส์น (2523 :49-60) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า คือ ขบวนการที่จะเสาะหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคน เกี่ยวกับความเป็นไปได้ อนาคตในเรื่องที่เกี่ยวกับเวลา ปริมาณ และ/หรือ สภาพการณ์ที่ต้องการให้เป็น ทั้งนี้โดยใช่วิธีการเสาะหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบถามใช้แบบถามแทนการเรียกประชุม

จากนิยามต่างๆที่ยกมากล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการวิจัย โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่การพยายามรวบรวมความคิดเห็นที่กระจัดกระจายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจหรือลงสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ประวัติความเป็นมาของเทคนิคเดลฟาย

แนวความคิดพื้นฐานของกระบวนการวิจัยนี้มาจากภาษิตโบราณที่ว่า "สองหัวดีกว่าหัวเดียว" หรือ "หลายหัวดีกว่าหัวเดียว" ( Nheads are better than one ) นั่นคือการพิจารณาลงสรุปหรือตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ตาม ควรจะเป็นสิ่งที่มาจากการพิจารณาของกลุ่มบุคคลมากกว่าที่จะมาจากการพิจารณาของกลุ่มบุคคลมากกว่าที่จะมาจากการตัดสินใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะและกลุ่ม บุคคลที่ทำหน้าที่พิจารณาในเรื่องใดก็ตาม ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้และ/หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆมาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ผลการพิจารณาถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการค้นหาวิธีการที่จะทำให้ได้ความคิดเห็นของกลุ่มบุคคล มาใช้ประโยชน์โดยให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ วิธีการหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา คือ เทคนิคเดลฟาย ซึ่งเริ่มขึ้นโดยการค้นพบของกองทัพอากาศออเมริกัน ในปี พ.ศ. 2495 เพื่อใช้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่างๆ โดยการถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการวิจัย แต่ได้มีการเปิดเผยเทคนิคนี้เป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2505 (เกษม บุญอ่อน 2522:26) โอลาฟ เฮลเมอร์ ( Olaf Helmer ) และเนอร์แมน ดาลกี ( Norman Dalkey ) นักวิจัยของบริษัท แรนด์ ( Rand Corporation ) จึงได้พัฒนาเทคนิคเดลฟายขึ้นมาใช้ โดยทั้งสองมีความเชื่อว่าการทำนายเหตุการณ์มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ด้วยกันคือ

1. ความรู้ซึ่งมีหลักฐานสนับสนุน



2. ความคิดเห็นที่มีหลักฐานบางประการสนับสนุน
3. การเดาซึ่งไม่มีหลักฐานใดๆสนับสนุน

นอกจากนี้ยังได้เขียนบทความเรื่อง An Experimental Application of the Delphi Method to the use of Expert ลงในวารสาร Management science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2506 ซึ่งเป็นกระดาษกระจายเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายออกไปอย่างกว้างขวาง (ประยูร ศรีประสาส์น 2523 :50) และได้รับความนิมอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ.2515 ได้มีการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายประมาณ 1,000 เรื่อง (ประยูร ศรีประสาส์น 2523:50)

ประเภทของงานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟายได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการทำนายหรือวางแผนสำหรับอนาคต และมีผู้นำไปปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่ต้องการใช้ความคิดเห็นหรือการตัดสินใจของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้เป็นประโยชน์ในงานด้านต่างๆกันแพร่หลายมากขึ้น เช่น ทางด้านอุตสาหกรรม การวางแผนทางสังคมระดับชุมชน การใช้ในวงการทางการศึกษา และการประเมินผลโครงการวิจัย เป็นต้น ( Pill 1971:59 ) และในด้านการศึกษา นั้น โรเบิร์ต ซี จัดด์ (Robert C. Judd 1972:38 ) ให้ความเห็นว่าเทคนิคเดลฟายยังอาจนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความสอดคล้องทางด้านค่านิยม และในการประเมินผลอีกด้วย

ลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับคัดเลือกให้เข้ามาร่วมในการวิจัยจะไม่ทราบเลยว่าผู้ใดบ้างที่ร่วมอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้ เหตุที่ต้องทำเช่นนี้ก็เพื่อเป็นการขจัดอิทธิพลของกลุ่ม หรืออิทธิพลของลักษณะเด่นของผู้เชี่ยวชาญบางคนที่จะส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ ดังนั้นในการวิจัยโดยเทคนิคเดลฟายนี้ จึงมักใช้แบบถามหรือวิธีการสื่อสารอื่นๆที่ช่วยให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดไม่ต้องมาเผชิญหน้ากัน และเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ จึงต้องมีการใช้แบบถามถามซ้ำหลายๆรอบ

2. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบแบบถามด้วยความเห็นที่กล้าแสดงออกอย่างละเอียดรอบคอบ และเพื่อให้ได้คำตอบที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้วิจัยแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันนี้จะแสดงในรูปสถิติ และผู้วิจัยจะจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบเพื่อที่ผู้เชี่ยวชาญจะได้พิจารณาตัดสินใจว่าจะคงคำตอบเดิมหรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมประการใดบ้าง ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมนั้นควรบอกเหตุผลให้ทราบด้วย ดังนั้น การตอบแบบถามแต่ละครั้งของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนั้น เขาจะทราบว่าความคิดเห็นของเขาเป็นอย่างไร ต่างกับคนอื่นหรือไม่

## อย่างไร

3. เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการทาสถิติ เข้ามาช่วยในการจำกัดวงคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการลดการกระจุกกระจายของคำตอบของกลุ่ม ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้น และนอกจากนั้นยังใช้สถิติเข้าช่วยในการยืนยันว่า ความคิดเห็นในคำตอบรอบสุดท้ายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นตัวแทนของความคิดเห็นของสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มด้วย สถิติที่นำมาใช้ในการพิจารณาคำตอบจากแบบถามรอบที่ 2 และที่ 3 คือสถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งโดยทั่วไปมักใช้มัธยฐาน ( Median ) และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ( Interquartile Range )

4. ผลการวิจัยจะพิจารณาจากความคิดเห็นหรือคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในครั้งสุดท้ายเป็นหลัก

## ลำดับขั้นตอนของเทคนิคเดลฟาย

1. กำหนดผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งคือกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โดย

1.1 การเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นเองว่าจะใช้เกณฑ์ใดบ้าง ที่จะทำให้สามารถเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถดีที่สุดในการให้ความคิดเห็นเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตาม การจะเลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเกณฑ์ ควรจะพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1.1.1 วุฒิทางการศึกษา

1.1.2 ประสบการณ์หรือทักษะที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

1.1.3 ผลงานหรือบทความของบุคคลนั้น เพื่อวิเคราะห์ดูแนวความคิดของบุคคลนั้นได้

1.2 การเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยใช้วิธี Snow ball โดยมีขั้นตอนการคือ

1.2.1 ผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาจำนวนหนึ่ง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนนั้นบอกชื่อผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ ตามจำนวนที่กำหนด ( ไม่ควรเกิน 5 คน )

1.2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอชื่อจากข้อ 2.1 เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจจะซ้ำกันก็ได้

1.2.3 ทำซ้ำข้อ 2.2 อีก จะได้ผู้เชี่ยวชาญคนใหม่ และผู้เชี่ยวชาญที่ซ้ำๆ กับคนเก่า

1.2.4 นำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญมาหาความถี่ตามลำดับ ตามจำนวนที่ต้องการ

2. นำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ได้รับการคัดเลือกทราบถึงวิธีการวิจัย เพื่อขอคำยิน

ยอมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญของการวิจัย ซึ่งจะต้องตอบแบบถามไม่ต่ำกว่า 4 ครั้ง ซึ่งจะทำให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้องแน่นอน

3. ผู้วิจัยสร้างแบบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่วิจัยในแง่มุมต่างๆอย่างอิสระ แล้วนำแบบถามที่สร้างขึ้นส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบซ้ำๆกันตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ดังนี้

รอบที่ 1 จัดส่งแบบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเป็นครั้งแรก ซึ่งแบบถามที่ใช้ในครั้งแรกนี้จะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อความแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ในแง่มุมต่างๆอย่างเต็มที่ แบบถามฉบับแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะเก็บรวบรวมความคิดเห็นและความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

รอบที่ 2 ผู้วิจัยจะนำข้อความที่ได้รับจากการตอบแบบถามรอบแรกของผู้เชี่ยวชาญทุกคนนำมารวมเข้าด้วยกัน ตลอดจนตัดทอนสิ่งที่ซ้ำๆกันหรือสิ่งที่เกินความต้องการออก จากนั้นก็จัดทำแบบถามใหม่แบบสเกลห้าหน้าแบบลิเคิร์ต (Likert) เพื่อเป็นแบบถามที่จะใช้เป็นแนวทางในการสร้างความคิดให้กับผู้เชี่ยวชาญต่อไป ในแบบถามฉบับที่ 2 นี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะได้รับการขอร้องให้ลงมติ จัดลำดับความสำคัญ หรือให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญในแต่ละประโยค หรือข้อความการตอบอาจอยู่ในรูปการให้เปอร์เซ็นต์สเกล 1-5, 1-6 หรือ 1-7 หรือให้เป็นคะแนนจาก 0-10 เป็นต้น

รอบที่ 3 พัฒนาขึ้นมาจากการวิเคราะห์คำตอบในแบบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบถามที่ประกอบไปด้วยประโยค หรือข้อความที่เหมือนกับในแบบถามฉบับที่ 2 แต่ได้มีการแสดงถึงตำแหน่งค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ของแต่ละข้อความรวมทั้งตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้นๆตอบในแบบถามฉบับที่ 2 ไว้ด้วย แล้วจัดส่งแบบถามนี้กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบอีกครั้งหนึ่ง การตอบแบบถามในรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้รับการขอร้องให้ทบทวนและพิจารณาคำตอบของเขาเองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเขาอาจเปลี่ยนแปลงคำตอบของเขาใหม่ เมื่อเขาได้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของกลุ่ม หรือจะยังคงยืนยันในคำตอบเดิมของตนเองก็ได้ ในกรณีที่คำตอบของผู้เชี่ยวชาญคนใดตกอยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่า เขาจะได้รับการขอร้องให้แสดงผลในการตอบด้วย

รอบที่ 4 นำคำตอบที่ได้ครั้งที่ 3 มาวิเคราะห์และจัดนิยามใหม่ด้วยวิธีการเดียวกับครั้งที่ 3 ผลของผู้วิจัยเปรียบเทียบกับความเปลี่ยนแปลงของค่าต่างๆในแต่ละรายการ แล้วจัดส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนในคำตอบอีกครั้งหนึ่ง ผลที่ได้จากครั้งสุดท้ายจะนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ซึ่งเป็นค่าสถิติที่จะใช้สรุปเป็นผลของการวิจัย

ตามปกติการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายนี้จะใช้แบบถาม 4 รอบด้วยกัน ถ้าหากพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อเป็นเช่นนี้กระบวนการวิจัยก็สามารถยุติลงได้แล้ว

4. นำค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ที่ได้จากการคำนวณในครั้งสุดท้ายมาแปลผลและสรุปเป็นผลการวิจัย

จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยเทคนิคเดลฟาย

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย คือการเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยจะออกมาดี ถูกต้อง เชื่อถือได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเลือกเข้ามาร่วมในการวิจัยเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยควรพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรอบรู้ และ/หรือ สามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการอย่างแท้จริง และเมื่อคัดเลือกได้แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัย เพราะถ้าผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจแล้ว ข้อมูลที่ได้รับกลับมาก็เชื่อมั่นไม่ได้ว่าจะถูกต้องสักมากน้อยเพียงใด โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดก็จะมีมากยิ่งขึ้น

ส่วนจำนวนของผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยแต่ละครั้งนั้น ไม่ได้กำหนดแน่นอนตายตัวลงไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous group) จะใช้เพียง 10-15 คนก็เป็นการเพียงพอ แต่ถ้ากลุ่มมีความแตกต่างกันมาก ก็อาจจะต้องใช้เป็นจำนวนหลายๆร้อยคน

โทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) (อ้างจากเกษม บุญอ่อน 2522:27-28) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัยและการเปลี่ยนแปลงของความคลาดเคลื่อนในการประชุมประจำปี Californis Junior Colleger Association เมื่อปีพ.ศ. 2514 ไว้ว่าหากจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อยมาก

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยแบบเดลฟายไม่ควรต่ำกว่า 17 คน แต่ก็ไม่ควรจะมีมากเกินไป เพราะนอกจากจะทำให้เกิดความล่าช้าในการติดตามผลแล้วยังอาจได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในปัญหาที่ทำการวิจัยอย่างลึกซึ้งจริงๆ

## ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการวิจัยทุกชนิดย่อมมีจุดเด่นและจุดอ่อนอยู่เสมอ การที่นักวิจัยจะตัดสินใจเลือกใช้กระบวนการวิจัยที่เหมาะสมกับประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยให้ข้อบกพร่องน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิคเดลฟายก็เช่นเดียวกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

### ลักษณะเด่น

1. สามารถใช้ในการรวบรวมและหาความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้โดยไม่ต้องจัดให้มีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองและทำได้ยากสำหรับประเทศไทยในกรณีที่มีผู้วิจัยไม่มีอำนาจพอที่จะทำได้
2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นอิสระ
3. เนื่องจากการถามย้ำหลายรอบ คำตอบที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญจึงได้รับการกลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบ ช่วยให้มีความเชื่อมั่นของข้อมูลสูงขึ้น
4. เทคนิคเดลฟาย สามารถรับข้อมูลจากคนจำนวนมากโดยไม่มีข้อจำกัดทางสถานภูมิศาสตร์
5. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ
6. เป็นวิธีการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง

### ข้อจำกัด

1. การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนสำคัญของเทคนิคเดลฟาย ความเชื่อถือได้ของงานวิจัยขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมในการตอบแบบถามในการวิจัย ถ้าผู้วิจัยไม่กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนเอาไว้ก็อาจจะไม่ได้ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้รับผิดพลาดไปด้วย
2. การถามย้ำหลายรอบตามกระบวนการวิจัยนั้น อาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อมั่นของข้อมูล